

A Hartyán Általános Iskola pedagógiai programja

Készítette: **Csörgő Mária**
igazgató
irányításával
a **Hartyán Általános Iskola nevelőtestülete**
2013. március 31.

Tartalomjegyzék

A Hartyán Általános Iskola pedagógiai programja

Legitimáció	8
Intézményünk öndefiníciója	9
I. Az intézmény nevelési programja	10
1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei	10
1.1 Alapelv	10
1.2 Értékek	10
1.2.1 Tudás	10
1.2.2 Harmónia	10
1.2.3 Kiegyensúlyozottság	10
2. Az intézményben folyó nevelő – oktatómunka céljai	11
2.1 Erkölcsi nevelés	11
2.2 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	11
2.3 Állampolgárságra, demokráciára nevelés	11
2.4 Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	11
2.5 A családi életre nevelés	11
2.6 A testi és lelki egészségre nevelés	12
2.7 Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	12
2.8 Fenntarthatóság, környezettudatosság	12
2.9 Pályaorientáció	12
2.10 Gazdasági és pénzügyi nevelés	12
2.11 Médiatudatosságra nevelés	12
2.12 A tanulás tanítása	12
3. Az intézményben folyó nevelő- oktatómunka feladatai	13
3.1 Intézményünkben kiemelt feladat	13
3.2 Intézményünk feladatai a felsoroltakon kívül	13
4. Az intézmény eszközei, eljárásai	13
4.1 Nevelési módszereinket két nagy csoportra osztjuk	14
4.1.1 Intézményünk pedagógusai által alkalmazott nevelési eljárások	14
4.1.2 Magatartási modellek bemutatása, közvetítése	14
4.1.3 Tudatosítás – meggyőződés kialakítása	14
5. Az intézményben folyó oktató – nevelőmunka szervezeti formái, színterei	15
5.1 Az iskolai nevelő – oktatómunka formái	15
6. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	16
6.1 A személyiségfejlesztés célja	16
6.2 A tanulók személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladatok	16
6.2.1 Egyéni szinten	16
6.2.2 Közösségi szinten	17
6.3 A személyiségfejlesztés színterei	17
6.3.1 Az egyén szintjén	17
6.3.2 Közösségi szinten	17
6.4 A személyiségfejlesztés résztvevői	18
6.4.1 Iskolán belül	18
6.4.2 Iskolán kívül	18
7. Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	18
7.1 Jogi háttér	18

7.1.1	Alkalmazott jogszabályok	18
7.2	Az egészségfejlesztés célja	19
7.3	Az egészségnevelés szinterei az iskolában	19
7.3.1	Tanórán kívüli foglalkozások	19
7.3.2	Iskolán belüli humán erőforrások	20
7.3.3	Társintézmények	20
7.4	Helyzetkép	20
7.5	Az egészségnevelési stratégia fő alappillérei	21
7.6	Iskolai egészségfejlesztési feladatok	21
7.6.1	A személyi és környezeti higiénia	22
7.6.2	Az egészséges táplálkozás	22
7.6.3	Mindennapos testnevelés	23
7.6.4	A lelki egészségnevelés feladatai, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése	26
7.7	Viselkedési függőségek	27
7.7.1	A gyerekeknél megjelenő viselkedési függőségek	27
7.8	Drog prevenció	28
7.9	Célok és feladatok	29
7.10	Drog jog - esetkezelés	29
7.11	A gyermekbántalmazás és agresszió megelőzése	29
7.12	Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás	30
7.12.1	Az intézmény dolgozóinak feladatai a tanulóbalesetek megelőzésében, illetve baleset esetén intézményi védő - óvó előírások	30
7.12.2	Az iskola dolgozóinak feladatai a tanulóbaleset megelőzésével kapcsolatosan	30
7.12.3	Az iskola dolgozóinak feladatai a tanulóbalesetek esetén	31
7.13	Az elsősegélynyújtás feladata	32
7.14	Az elsősegélynyújtás célja	32
7.15	Az elsősegélynyújtás iskolai programja	32
7.16	Az elsősegélynyújtás szinterei iskolánkban	34
7.17	Szexuális felvilágosítás	34
8.	Környezeti nevelési elvek	35
8.1	Az iskolai környezeti nevelés törvényi háttere	35
8.2	Helyzetelemzés, helyzetkép	35
8.3	A környezeti nevelés szinterei iskolánkban	36
8.3.1	Hagyományos tanórai keretben	36
8.3.2	Nem hagyományos tanórai keretben	36
8.4	Nem anyagi erőforrások	37
8.4.1	Iskolán belüli együttműködés	37
8.5	Iskolán kívüli együttműködés	38
8.6	Külső erőforrások	39
8.7	Alapelvek, jövőkép, célok	39
8.7.1	Hosszú távú céljaink	40
8.8	A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban	40
8.9	A környezeti nevelési szemlélete	40
8.10	Tanulásszervezési és tartalmi keretek	41
8.10.1	Tanórán kívüli és tanórai foglalkozások	41
8.11	Módszerek	41

8.11.1	A környezeti nevelésben használható módszerek gyűjteménye	41
8.12	A speciális nevelési módszereket igénylő gyerekek környezeti nevelése	42
8.13	Taneszközök	43
8.14	Az egyes tantárgyakon belül megvalósítható környezeti nevelési feladatok	43
8.15	Kommunikáció	46
8.15.1	Iskolán belüli kommunikáció formái	46
8.15.2	Iskolán kívüli kommunikáció formái	46
9.	Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	47
9.1	A közösségformálás célja	47
9.2	A közösségformálás feladata	47
9.3	Tevékenységi formák	47
9.4	A tevékenységek színterei	48
10.	A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	48
10.1	Pedagógusok feladatai	48
10.2	Az osztályfőnöki munka	49
10.3	Az osztályfőnök feladatai és hatásköre	50
11.	Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	50
11.1	Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	50
11.1.1	Tehetség	50
11.1.2	A tehetség felismerése	50
11.1.3	Fejlesztési lehetőségek, színterek	51
11.2	Integrációs törekvéseink	54
11.3	A sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatásának törvényi háttere	54
11.4	Személyi feltételek	54
11.4.1	Objektív feltételek	55
11.5	Integrációs alapelveink	55
11.6	A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók fejlesztési programja	55
11.7	Törvényi háttér	55
11.8	A magatartási - tanulási zavarok leggyakoribb megnyilvánulási formái	56
11.9	Pedagógiai cél és feladat	57
11.10	Preventív feladataink	57
11.11	Feladataink a már kialakult probléma esetében	57
11.12	A beilleszkedési, magatartási, tanulási problémákkal kapcsolatos tevékenységünk	57
11.13	Integrált keretek között nevelt SNI gyermekek fejlesztési programja	58
11.13.1	A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei	58
11.14	A sajátos nevelési igény kifejeződése	58
11.15	A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus	58
11.16	Kiemelt feladataink	59
12.	Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos pedagógiai feladatok, tevékenységek	60
12.1	Jogi háttér	60
12.2	Helyzetkép	61
12.3	Értékek és alapelvek	61
12.4	Célok és feladatok	61
12.5	A gyermek- és ifjúságvédelmi munkát segítő társintézmények	62

12.5.1	Intézményen belüli lehetőségek	62
12.5.2	Társintézmények	62
12.6	Veszélyeztető helyzetek	63
12.6.1	A veszélyeztetett gyermek	63
12.7	A veszélyeztetettség megszüntetésére irányuló pedagógiai tevékenységeink	63
13.	A tanulók részvételi joga gyakorlásának rendje az intézményi döntés folyamatában	63
13.1	A diákönkormányzat jogkörei	64
14.	A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetősége	64
14.1	A szülők és a pedagógusok együttműködésének fórumai	65
14.2	Programok, melyekben a szülők és a pedagógusok együttműködnek	66
14.3	További lehetőségek az együttműködésre	66
15.	A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	66
16.	A tanulók felvételére, átvételére vonatkozó szabályok	67
17.	A nevelő – oktatómunkát segítő eszközök, felszerelések jegyzéke	68
 <i>A Hartyán Általános Iskola adaptált helyi tanterve</i>		 76
	Tantárgyak az alsó tagozaton	77
	Tantárgyak a felső tagozaton	77
1.	A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások	78
2.	Nem kötelező tanórai foglalkozások	78
3.	A szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, órászáma	78
4.	A tankönyvválasztás elvei	78
4.1	A tankönyvválasztás alapelveinek főbb szempontjai	79
4.2	Az információszerzésben rejlő segítségek	79
5.	A tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettsége	80
6.	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	80
6.1	Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatai	80
6.2	A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatai	80
6.3	Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatai	81
6.4	A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatai	81
7.	Mindennapos testnevelés megvalósításának módja	81
8.	Választható tantárgyak, foglalkozások, a pedagógusválasztás szabályai	82
8.1	Választható tantárgyak iskolánkban	82
8.2	Választható foglalkozások	82
8.3	A pedagógus választás szabályai	82
9.	Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	82
9.1	A tanulók tudásszint mérésének és ellenőrzésének feladatai	82
9.2	Az ellenőrzés formái	83
9.2.1	Szóbeli számonkérés	83
9.2.2	Írásbeli számonkérés	83
9.2.3	Gyakorlati számonkérés	83
10.	Az írásbeli beszámoltatások formája, rendje, korlátai	83
10.1	A témazárókon kívüli írásbeli számonkérés formái	84

11.	Értékelés	84
11.1	Teljesítményszintek	84
11.2	Az osztályozás rendje	84
11.2.1	Nem osztályozzuk az alábbi tantárgyakat	85
12.	Az otthoni, délutáni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei	86
13.	A magasabb évfolyamba lépés feltételei	86
14.	A magatartás és szorgalom értékelésének, minősítésének formái	87
14.1	A magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei	88
14.2	Dicséret, jutalmazás, fegyelmezés rendje	88
14.2.1	Dicséret, jutalmazás rendje	88
14.2.2	Fegyelmezés rendje	88
15.	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	88
15.1	Csoportbontásban részt vevő tantárgyak iskolánkban	88
15.1.1	A csoportbontás lehetséges módjai matematika és magyar nyelvtan tantárgyaknál	89
15.1.2	A csoportbontás elvei a matematika és a magyar nyelvtan tantárgyaknál	89
15.1.3	A csoportba sorolás szempontjai	89
16.	A nemzetiségi nevelés és oktatás	89
16.1	Általános elvek	89
16.2	A speciális követelményekre vonatkozó irányelvek	90
16.3	A nemzetiségi oktatás formája intézményünkben és az általános követelmények megvalósulása	90
16.4	A magyar nyelv és irodalom és a nemzetiségi anyanyelv kapcsolata	91
16.5	A nemzetiségi népismeret	91
16.6	Általános témakörök	91
16.7	A nemzetiségi népismeret tanítása	92
16.8	A nemzetiségi nyelv és irodalom, továbbá a népismeret oktatásának időkerete	92
16.9	Általános fejlesztési követelmények	93
16.9.1	A nemzetiségi nyelv és irodalom	93
16.9.2	A nemzetiségi népismeret	94
16.10	Vizsgarendszer	94
17.	A fizikai állapot mérésének módszerei	96
17.1	Az emberi motorikum fejlesztése, fejlesztetősége	96
17.2	Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének gyakorlati haszna	96
17.3	Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének fő célja	96
17.4	A testnevelő által elvégzendő feladatok	97
17.5	Általános mérési szempontok	97
17.5.1	Az általános fizikai teherbíró képesség minősítése	98
18.	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	98
18.1	Általános cél	98
18.2	Szakmai célok	99
18.3	Továbbtanulási mutatók az intézményben	99
18.4	Résztvétel az intézményi programokban	99
18.5	Tanórán kívüli programokon való részvétel iskolánkban	99
18.6	Intézményi és szervezeti együttműködések	100
18.7	Kiemelt nevelési - oktatási feladataink megvalósulási formái	100
18.7.1	Szakmai programunk kiemelt nevelési területei	100

18.7.2 A nevelő-oktatómunka formái	101
18.7.3 A fejlesztést végzők	101
18.8 Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos pedagógia feladatok, tevékenységek	101

A helyi tanterv külön adathordozón!

Nyilatkozat

A *Hartyán Általános Iskola Szülői Munkaközössége* (készült: 2013. március 21. jegyzőkönyv száma: 3/2013), *Diákönkormányzata* (készült: 2013. március 22. jegyzőkönyv száma: 3/2013.) véleményezési jogával, a **Német Nemzetiségi Önkormányzat** (2013. március 22.) egyetértési jogával élve, valamint az iskola nevelőtestülete (2013. március 25. jegyzőkönyv száma: 4/2012.) az intézmény *Pedagógiai Programját*, megismerte, megtárgyalta és elfogadásra javasolja.

Gálné Molnár Edit
az SZMK elnöke

Oros Márta
a tantestület részéről

Krecska Dominik
a Diákönkormányzat elnöke

Szabóné Berki Katalin
a tantestület részéről

Gizur József
elnök
a Német Nemzetiségi Önkormányzat
névében

Budapest, 2013. március 25.

A Hartyán Általános Iskola *nevelőtestülete* az intézmény **Pedagógiai Programját** egyhangúlag elfogadta.

Oros Márta

Oros Márta
pedagógus

Szabóné Berki Katalin

Szabóné Berki Katalin
pedagógus

A Hartyán Általános Iskola **Pedagógiai programját** jóváhagyta az igazgató.

A dokumentum 2013. március 31-én lép hatályba és visszavonásig érvényes.

Budapest, 2013. március 25.

Mottónk:

*„Nem az a fontos, hogy honnan
jössz, hanem az, hogy hová mész.”
(Illyés Gyula)*

Intézményünk öndefiníciója

Iskolánk 2011. augusztus 1-jétől működik jelenlegi formájában. Az átalakítást megelőzően már több mint harminc éve működünk oktatási intézményként.

Intézményünkben az ismeretközléssel szemben előnyben részesítjük a képességfejlesztést. Olyan értékrendet közvetítünk a gyermekeknek, mely későbbi gondolkodásuk és döntésképeségük alapjául szolgálhat.

Intézményünk specialitásai, melyek megkülönböztetnek bennünket a közelünkben lévő többi iskolától: A nemzeti alaptantervvel összhangban nagy hangsúlyt fektetünk az idegen nyelv, a természettudományok, illetve a művészeti területek fejlesztésére. Német nemzetiségi osztályaink mellett kiemelten kezeljük a természettudományos és művészeti nevelést. Az integrált oktatás is színesíti pedagógiai palettánkat. A lassabban haladó tanulók fejlesztő foglalkozásokon zárkozhatnak fel. Minden gyereknek lehetőséget adunk arra, hogy tehetségének megfelelően a legtöbbet hozza ki magából. Ezt szolgálja a kompetencia alapú oktatás, valamint tanórán kívüli rendezvényeink, szakköreink, szabadidős programjaink és erdei iskolai táboraink.

I. Az intézmény nevelési programja

1. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei

1.1 Alapelv

A tapasztalatokra épülő tudás megszerzése, fejlesztése vezet a harmonikus, kiegyensúlyozott élethez.

Alapelvünk az, hogy a tanulók 6-14 éves korig egy közösségben harmonikusan és kiegyensúlyozottan fejlődjenek egyéni adottságaik figyelembe vételével. Iskolánk épít az óvodai nevelési értékekre, folytatja a személyiség fejlesztését, a tudás iránti igény kielégítését.

1.2 Értékek

1.2.1 Tudás

- élményszerű tanulás
- tanítási, tanulási folyamatok hatékonysága
- kulcskompetenciák fejlesztése
- kulturált magatartás és kommunikáció
- önálló ismeretszerzés
- konvertálható tudás
- rendszeresség, folyamatosság
- fegyelem, önfegyelem
- a meglévő ismeretek beépítése a továbbiak megszerzésénél
- hazánk megismerése, szeretete, megóvása, a nemzeti kultúra ápolása
- az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok ismerete, egyén tisztelete
- demokratizmus, humanizmus, lelkiismereti szabadság, a személyiség fejlődése
- más kultúrák iránti nyitottság.

1.2.2 Harmónia

- egymás tisztelete, elfogadása
- pozitív tulajdonságok megerősítése
- egyéni- és életkori sajátosságok figyelembe vétele
- együttműködés a közösséggel
- fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra
- felelősségérzet.

1.2.3 Kiegyensúlyozottság

- pozitív énkép és önismeret
- esélyegyenlőség biztosítása
- a család, az élet tisztelete, védelme
- egészséges életmód
- környezeti kultúra
- kreativitás
- kommunikációs készség, igény

2. Az intézményben folyó nevelő – oktatómunka céljai

Az intézményünkben folyó nevelő – oktatómunka céljait az általános emberi és nemzeti értékek gyermekekkel, tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása valamint a kulcskompetenciák fejlesztése határozza meg.

Nevelési céljaink egész pedagógiai tevékenységünket áthatják, így közös értékeket jelenítenek meg. Beépülnek az egyes tantárgyak fejlesztési követelményeibe, valamint megjelennek az osztályfőnöki órák témaköreiben.

2.1 Erkölcsi nevelés

Célunk a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Fontosnak tartjuk a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását, fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet, a tisztesség, a türelem, a megértés és az elfogadás.

2.2 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Célunk, hogy a tanulók megismerjék nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Fontosnak tartjuk, hogy kialakuljon bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése.

2.3 Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Célunk, hogy megteremtsük annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. Fontosnak tartjuk a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és vitakultúra fejlesztését.

2.4 Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Célunk, hogy elősegítsük a tanulók kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását. Fontosnak tartjuk, hogy képessé váljanak érzelmeik hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe való beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra.

2.5 A családi életre nevelés

Célunk a harmonikus családi minták közvetítése, felkészítés a családi életre, mely segítséget nyújt a gyermekeknek a felelős párkapcsolatok kialakításában. Fontosnak tartjuk, hogy ismereteket közvetítsünk a családi életükben bekövetkező konfliktusok kezeléséről.

2.6 A testi és lelki egészségre nevelés

Célunk, hogy tanulóinkat arra ösztönözzük, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek alkalmazására. Fontosnak tartjuk, hogy képessé váljanak lelki egyensúlyuk megővására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére, valamint, hogy motiváljuk és segítsük őket a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

2.7 Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Célunk, a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása tanulóinkban, úgy hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerjék meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét.

2.8 Fenntarthatóság, környezettudatosság

Célunk, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá tanulóink számára. Fontosnak tartjuk, hogy megismertessük velük azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, valamint hogy lehetőséget biztosítsunk arra, hogy bekapcsolódjanak közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

2.9 Pályaorientáció

Célunk, hogy olyan feltételeket, tevékenységeket biztosítsunk, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

2.10 Gazdasági és pénzügyi nevelés

Célunk, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás a pénz világa és a fogyasztás területén.

2.11 Médiatudatosságra nevelés

Célunk, hogy a tanulók megismerkedjenek a média működésével és hatásmechanizmusával, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával.

2.12 A tanulás tanítása

Kiemelt célunk, hogy felkeltsük az érdeklődést az egyes tantárgyak iránt, útbaigazítást adjunk a tananyagok elsajátításával, szerkezetével kapcsolatban. Fontosnak tartjuk, hogy megtanítsuk hogyan alkalmazható a megfigyelés, a kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek, tapasztalatok. Olyan tudást kell kialakítanunk, amelyet tanulóink új helyzetekben is képesek alkalmazni.

3. Az intézményben folyó nevelő- oktatómunka feladatai

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, aktivitásra, érdeklődésre építve a tanulók elsajátítsák a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos értékeket, s azt a mindennapi gyakorlatban alkalmazni tudják.

Feladataink az intézményünk által megfogalmazott alapelvből, értékekből és célokból adódnak.

3.2 Intézményünkben kiemelt feladat

- a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek együttes fejlesztése,
- az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése,
- kellemes, családias légkör megteremtése, ahol a tanulók szívesen vesznek részt a tanulási folyamatban.

3.2 Intézményünk feladatai a felsoroltakon kívül

- Folyamatosan figyelemmel kísérjük, értékeljük, ellenőrizzük a közvetlen partnerek (gyerekek, szülő, pedagógus, fenntartó) elvárásainak teljesülését.
- Rendszeresen ellenőrizzük az objektív feltételek meglétét, teljesülését (az intézmény felszereltsége, pedagógusok képesítése).
- Bemeneti és kimeneti mérést végzünk annak érdekében, hogy lássuk a személyre szabott oktató – nevelő munkánk eredményeként honnan – hová jutottak el a gyerekek, különös figyelemmel az integrált tanulók fejlődésére. Folyamatos méréssel követjük a képességeket, készségeket.
- A szabadidős tevékenységek (erdei tábor, kirándulás, drámajáték) során elsajátíttatni, gyakoroltatni kívánjuk a tanulókkal a sikertelenség (kudarcc) helyes feldolgozását, az egymás iránti tisztelet, elfogadás, tolerancia módját, megjelenési formáit.
- A tanórákon kívül – is – sokféle lehetőséget biztosítunk azoknak a viselkedési normáknak az alkalmazására, melyek segítik diákjaink társadalmi beilleszkedését.

4. Az intézmény eszközei, eljárásai

- A nevelés akkor hatékony, ha a személyiség aktívan részt vesz benne. Ez a folyamat már a születés pillanatában megkezdődik.
- Intézményünkben kiemelten kezeljük azt, hogy a nevelő szándékai összhangban legyenek a gyermek ösztönös tevékenységével, hisz e nélkül a nevelés külső kényszer lenne.
- A nevelés tehát a gyermek tehetségének, érdeklődésének, szokásainak alapos megfigyelésével kezdődik.
- Iskolánk alapvető feladata, kötelessége a tanulók pozitív tulajdonságait a lehető legharmonikusabb képességgé fejleszteni.
- Intézményünkben nincs és nem is lehet fontosabb vagy kevésbé fontos tantárgy. Mindegyik fontos, amellyel tanítványaink képességét fejleszthetjük. Az itt folyó nevelő – oktatómunka feladata, hogy a felsorolt értékek elfogadását elősegítse.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik a különböző nevelési módszerek és eljárások.

4.1 Nevelési módszereinket két nagy csoportra osztjuk

- Azon módszerek, amelyeknek alkalmazása során nevelőink közvetlen, személyes kapcsolat révén hatnak a tanulókra (direkt-közvetlen módszerek)
- Azon módszerek, amelyek során nevelőink áttételesen, a közösségen keresztül hatnak a tanulókra (indirekt, közvetett módszerek).

4.1.1 Intézményünk pedagógusai által alkalmazott nevelési eljárások

Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek

- a. közvetlen:
  - gyakorlás
  - ösztönzés
  - segítségadás
  - követelés
  - ellenőrzés
- b. közvetett:
  - a tanulói közösség tevékenységének megszervezése
  - közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása
  - hagyományok kialakítása
  - ösztönzés
  - követelés
  - ellenőrzés

4.1.2 Magatartási modellek bemutatása, közvetítése

- a. közvetlen:
  - elbeszélés
  - tények és jelenségek bemutatása
  - műalkotásokon keresztül példák bemutatása
  - nevelői személyes példamutatás
- b. közvetett:
  - a nevelő részvétele a tanulói közösségek tevékenységében
  - a követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből

4.1.3 Tudatosítás – meggyőződés kialakítása

- a. közvetlen:
  - magyarázat, beszélgetés
  - a tanulók önálló elemző munkája
- b. közvetett:
  - felvilágosítás a betartandó magatartási normákról
  - vita
  - eddigi kapcsolataink ápolása, bővítése a kerületben lévő közoktatási- közművelődési- egészségügyi intézményekkel, támogatóinkkal.

5. Az intézményben folyó oktató – nevelőmunka szervezeti formái, szinterei

Nevelési – oktatási céljaink megvalósítását, feladataink megoldását a pedagógiai folyamat hagyományos és sajátosságainkból adódó speciális jelleggel kialakított szinterek és fórumok biztosítják.

Ezek:

- család – megléte elengedhetetlen feltétele a tanuló zavartalan, kiegyensúlyozott érzelmi és értelmi fejlődésének
- általános iskola – 6-7 éves kortól kezdi a nevelés – oktatás folyamatát
- egyházak, társadalmi szervezetek – a hitoktatás révén jelentős szerepet töltenek be a gyermekek erkölcsi arculatának formálásában
- közművelődési- és sportintézmények – az iskolaitól eltérő jellegű tevékenységgel gazdagítják a személyiség fejlesztését. A közös művelődés és testedzés személyiségformáló hatásaival érvényesülnek.

5.1 Az iskolai nevelő – oktatómunka formái

- Tanítási óra, délutáni foglalkozások
Alkotóműhelyek, amelyeknek humánus kapcsolat az alapja. A tanítási órán és a délutáni foglalkozásokon a tanulók közösségi és nevelőtestületi jogok és kötelességek következetes érvényesítése mellett az egyéni adottságok is fontosak.
A hatékonyság fokozása változatos pedagógiai módszerek alkalmazásával történhet. Előtérbe kell helyezni a személyre szabott differenciálást mindegyik formánál.
- Szintre hozó korrepetálás, felzárkóztatás, fejlesztés, nem szakrendszerű oktatás
A tanulók közössége heterogén összetételű. Emiatt szükség van a tudásbeli különbségek csökkentésére, a kulcskompetenciák fejlesztésére, a kooperatív tanulási módszer eredményes alkalmazására.
- Szakkörök és érdeklődési körök, tehetséggondozás
A tanórán szerezhető ismeretek elméleti és gyakorlati bővítése mind a tanulók, mind az iskola érdeke. A kereslet és kínálat egyensúlyának biztosítása mellett, az iskola adottságait figyelembe véve kell a tanulók érdeklődését kielégíteni és az iskola ez irányú céljait megvalósítani.
- Otthoni, és az iskolai délutáni munka, önálló ismeretszerzés
Az előbbi „fórumokon” elhangzottak elmélyítését szolgálja, és így nem pótolhatja a tanítási órát. A házi feladatok nem önmagukért valók, a tanítási órán elhangzottak jobb megértését, hosszú távú rögzíthetőségét szolgálják.
Elvégzésének ellenőrzése, az ellenőrzés változatos módszereinek alkalmazása nélkülözhetetlen a tanulók aktivitásának, önálló munkájának fokozása érdekében.
- Erdei iskola, tanulmányi kirándulás, színház- és múzeumlátogatás
Olyan ismeretek, információk szerzésére ad alkalmat, lehetőséget melyek tanítási órán nem, vagy kevesebb hatékonysággal oldhatók meg.

6. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az iskola, mint közösség másodlagos szocializációs közegnek tekinthető, ezáltal fontos szerepet játszik a tanulók személyiségének formálásában, fejlesztésében. Az iskolai munka közvetlen (ismeretek, visszajelzések) és közvetett (a tanári viselkedés, mint modell) módon is befolyásolhatja a tanulók személyiségét. Az iskola a harmonikus személyiségfejlesztést egyrészt az egyéni törődéssel, másrészt az intenzív közösségi élet biztosításával tudja elérni. Az intézménynek feladata, hogy a tanulók személyiségét a változatos tevékenységeken keresztül fejlessze, a harmonikus személyiség megszilárdulását elősegítse.

Az iskola, mint személyiségformáló közeg egyre nagyobb szerepet kap, hiszen a nevelési intézményekben (bölcsőde, óvoda, iskola) eltöltött idő egyre növekszik. Ezen intézménynek néha olyan feladatokat is el kell látnia, amelyek korábban a családi közegben valósultak meg.

6.1 A személyiségfejlesztés célja

Az iskolai nevelés egyik legfontosabb célja, a sokoldalú, kreatív, önmaga és a közösség életét építő, egészséges, tevékenyszemélyiség kialakítása.

Az iskolai személyiségfejlesztés további célja, felkészíteni a tanulókat, hogy ismerjék saját értékeiket, személyiségük jellemzőit, be tudjanak kapcsolódni a közösségek életébe, képesek legyenek együttműködni másokkal, eredményeket elérni, és egyéni boldogulásukat megteremteni.

6.2 A tanulók személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladatok

6.2.1 Egyéni szinten

- *Speciális szükségletű tanulókkal való egyéni bánásmód:* a tanulási zavar megelőzése, elmélyülésének megakadályozása, a tanulási problémákra épülő másodlagos viselkedési és személyiségproblémák megelőzése.
- *Önismeret fejlesztése:* a tanulóban tudatosítani kell saját értékeiket. Képességeik kibontakoztatása és tudásuknak megfelelő feladatok biztosítása. Az egyéni adottságok maximális kibontakoztatása.
- *Értelmi nevelés:* az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. Az új ismeretek iránti igény felkeltése, a tanulás iránti motiváció kialakítása, belsővé tétele. Egyéni adottságaiknak megfelelő ismeretanyag biztosítása.
- *Erkölcsei nevelés:* az alapvető erkölcsi normák megismertetése, közvetítése, begyakoroltatása. A másság elfogadása, toleráns viselkedés kialakítása, integrált oktatás megteremtése.
- *Érzelmi (emocionális) nevelés:* a környezet jelenségeinek megfelelő típusú és intenzitású érzelmi reakciók megtanítása. A hatékony stressz kezelés kialakítása. Az érzelmek, indulatok kezelésének a fejlesztése.
- *Testi nevelés:* a tanulóban egészséges testkép kialakítása, saját testük, fizikai korlátaik megismertetése.
- *Akarati nevelés:* a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság kialakítása.

- *Munkára nevelés:* az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. Az önálló életvezetés megtanítása, a tanulók saját környezetük rendben tartására, önkiszolgálásra irányuló tevékenységek begyakoroltatása.

6.2.2 *Közösségi szinten*

- A közösségi élethez szükséges szabályok, viselkedésmódok megtanítása, fejlesztése.
- A közösségi élethez szükséges érzelmek kialakítása.
- A közösségben (óvodai foglalkozásokon, tanórán, szabadidős foglalkozásokon, stb.) folyó munkához a harmonikus légkör megteremtése.

6.3 A személyiségfejlesztés szinterei

A tanulók személyiségének fejlesztése, mind a tanórai, mind tanórán kívüli tevékenységek során megvalósulhat.

6.3.1 *Az egyén szintjén*

- *Bármely tanóra:* a pedagógus a nevelési-oktatási folyamatban egész személyiségével vesz részt, ezáltal viselkedésével, értékeivel modellt nyújthat a diákoknak. Ezen kívül a különböző tanórák az értelmi nevelést szolgálják.

A differenciált tanórai munka lehetővé teszi, az egyén képesség szerinti fejlesztését.

- *Erkölcstan, illetve hit és erkölcstan óra:* az erkölcsi nevelést támogatja.
- *Testnevelés óra, edzés, egészségtan és biológia óra (utóbbi kettő felső tagozaton):* a testi nevelés szempontjából töltenek be fontos szerepet.
- *Tanórán kívüli foglalkozások:* az egyéni érdeklődésnek és tudásnak megfelelő foglalkozások.
- *Versenyek:* a tanulók az azonos területen hozzájuk hasonlóan kiemelkedő teljesítményt mutató társaikkal összemérhetik magukat, s ezáltal informálódhatnak képességeikről.
- *Személyiségfejlesztő és önismereti csoportfoglalkozások:* itt tanítványaink társas és önismereti hiányosságainak pótlása, kompenzálása, az énkép formálása tudatosan irányított módon történik.
- *Kulturális rendezvények:* alkalmat adnak az ismeretek integrálására, más szemszögből való megismerésére, valamint a társas, nemzeti tudatosság növelésére.

6.3.2 *Közösségi szinten*

Iskolai szintű programok, szabadidős rendezvények: iskola szintű rendezvényeken a tanulók átélhetik a közösséghez tartozás élményét, megtanulhatják a közösségi lét szabályait, a mindenki számára megfelelő együttlét feltételeit.

- *Osztály:* a tanulók osztálykeretben élik meg az iskolai mindennapokat, együttes élményt, közös örömeiket, élményeket, kudarcokat, konfliktusokat. A mindennapos alkalmazkodás, együttélés szabályait az osztályban hatékonyan elsajátíthatják a tanulók.

- *Szakkörök, sportkörök:* itt a tanulók a közös érdeklődési kör mentén alkotnak csoportokat. Egy ilyen körben a tanulók az osztályközösséghez képest másfajta csoportélményre tehetnek szert.
- *A diák-önkormányzati munka során:* a tanulók megtapasztalhatják a demokratikus működési szabályokat, a közös döntések, és egyeztetések nehézségeit, illetve a felelősségvállalásból kapnak újabb leckét.
- *Tanulmányi kirándulások, erdei iskolák, nyelvi, edző és nyári táborok:* az együttes élmény biztosítása révén fontos szerepet töltenek be a személyiségfejlesztésben. Az iskola keretein kívüli együttes események kötetlenebb, meghittebb hangulatot teremthetnek, ezáltal a közösségi élet egy újabb típusával ismertetik meg a tanulót.

6.4 A személyiségfejlesztés résztvevői

6.4.1 Iskolán belül

- Osztályfőnökök
- Tanárok, tanítók, fejlesztőpedagógusok, logopédus
- Könyvtáros
- Szabadidő-szervező
- Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- Iskolapszichológus
- DÖK
- Diáktársak

6.4.2 Iskolán kívül

- Szülők
- XV. Kerületi Nevelési Tanácsadó
- XV. kerületi „Fióka” Gyermek és Ifjúságvédelmi Központ
- Fővárosi Gyermek és Ifjúságvédelmi Szolgálatok
- Családsegítő Központ
- Ifjúsági és Sportközpont
- Csokonai Művelődési Központ

7. Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

7.1 Jogi háttér

A kormány 20/2012.(VIII.31.) számú EMMI rendeletével elrendeli a teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok meghatározását, az elsősegélynyújtás alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv készítését és az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek megfogalmazását.

7.1.1 Alkalmazott jogszabályok

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- a 20/2012.(VIII.31.) számú EMMI rendelet a működésről és névhasználatról
- a 96/2000. (XII. 11.) országgyűlési határozattal kiadott „Nemzeti stratégia a kábítószer – fogyasztás visszaszorítására”
- a 1036/2003. (IV. 12.) kormányhatározat a 96/2000. országgyűlési határozat rövid és középtávú céljainak végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatokról

- a 46/2003. sz. (IV. 16.) országgyűlési határozat, az Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programjáról
- a nemdohányzók védelemről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV törvény, 38. § (1.) és (2.).
- az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet 2. és 3. sz. melléklete
- a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény.
- 28/2000. (IX.21.) OM rendelet 10.§ (5)
- 5/1995. (II. 8.) NM rendelet a körzeti védőnői szolgálatról

7.2 Az egészségfejlesztés célja

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az elsősegélynyújtás, az önségítés feladatait, módszereit.

Iskolánknak minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését, jól-létét, képviselve a gyermekek érdekeit, jogait és kötelességeit. Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegítjük a tanulók és a felnőttek egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást. A törvény értelmében személyi és tárgyi környezetével az iskola egésze segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok teljes körű egészségi állapotát javítják.

Célunk olyan támogató légkör megteremtése, melyben mind a gyerekek – fiatalok, mind a pedagógusok biztonságban, jól érezhetik magukat. Együttműködést alakítunk ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret adva a lelki egészségfejlesztésnek és a tanácsadást biztosító programoknak.

Az egészségnevelési stratégia tervezése és megvalósítása során törekednünk kell a családokkal való együttműködőbb, intenzívebb kapcsolat kialakítására.

7.3 Az egészségnevelés színterei az iskolában

Az összes tantárgy tanórai foglalkozásai.

7.3.1 Tanórán kívüli foglalkozások

- Egészségnap
- Gyermeknap
- Vetélkedők
- Egyéb foglalkozások, szakkörök
- Sportversenyek

- Táborok
- Kirándulások
- Erdei iskola
- Szülők Akadémiája

7.3.2 Iskolán belüli humán erőforrások

- diákönkormányzat vezetői
- drogügyi koordinátorok
- iskolapszichológus
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- szabadidő-szervező
- fejlesztő pedagógusok
- drámajáték vezetők, drámapedagógusok
- mentálhigiénés jellegű továbbképzésen részt vett pedagógusok
- tanulási nehézségek megelőzése, kezelése, terápiás eljárások, fejlesztő módszerekkel kapcsolatos továbbképzéseken részt vett pedagógusok

7.3.3 Társintézmények

Segítő intézmények

- XV. kerületi Fióka Gyermek- és Ifjúságléti Központ
- Főváros Gyermek- és Ifjúságléti Szolgálati
- Családsegítő Központ
- XV. kerületi Önkormányzat – Gyámhivatal, Gyámhatóság
- Nevelési Tanácsadó
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ XV. kerületi tankerülete
- XV. kerületi Rendőrkapitányság

Szabadidős intézmények

- Csokonai Művelődési Központ
- Újpalotai Szabadidő Központ
- Pestújhelyi Közösségi Ház
- Rákospalotai Múzeum

7.4 Helyzetkép

A Hartyán Általános Iskolában 572 gyermek folytatja tanulmányait. Többségük a környező lakótelepen él. A szülők egy része eleget tesz „kötelezettségének”, megfelelően gondozza, neveli gyermekét, tartja a kapcsolatot a tanárokkal, érdeklődik gyermeke iránt.

Egyre inkább jellemző, hogy nő a csonka családok, a nehéz körülmények (munkanélküliség, lakásproblémák, anyagi nehézségek, életviteli problémák) között élő gyerekek száma. Intézményünk bevonja diákjai szüleit, családjaikat az iskolai életbe, egyre több szinten, és több területen.

A megfelelő egészségnevelést elsősorban a családjában kapja (kaphatja) meg a gyermek. Ezt a folyamatot segíti, egészíti ki az iskolai nevelés. A diákok az iskolában eltöltött idő alatt szokásaikká tesznek olyan tevékenységeket, melyek beépülve életükbe, szükségleti rendszerükbe, mind az egészséges, harmonikus fejlődést szolgálják. Egyre több olyan programot, fórumot szervezünk, teszünk hagyománnyá, amelyek felkelthetik a családok érdeklődését. Tanácsot, információt, segítséget kap, a pedagógusoktól, szakemberektől. Ezekkel is a jó együttműködést segítjük elő.

Iskolánk körzetében egyre kevésbé jellemző, hogy a családok szabadidejükben közös programokat szerveznek. A gyerekek sokszor „magukra vannak hagyva”. Nem látnak pozitív mintát szabadidejük hasznos eltöltésére. Az is előfordul, hogy nem kapnak választ problémáikra, megerősítést örömkre, valamint kellő figyelmet szüleiktől.

A felső tagozaton végzett osztálytükör eredménye alapján a gyermekek családjában igen gyakran (a megkérdezettek 82%-ánál) fordul elő dohányzás. A felső tagozatos tanulóknak kb. a fele - családi összejöveteleken- már többször is fogyasztott alkoholt. Ezek nagyon meghatározó, negatív családi minták. Szomorú, de tény, hogy a dohányzás a 7– 8. osztályos diákok körében már szinte szokássá vált. Tisztában vagyunk vele, hogy diákjaink annak a veszélynek is ki vannak téve, hogy az iskola és lakóhelyük környékén könnyen kapcsolatba kerülhetnek kábítószerrel is.

A felső tagozatos diákok kedvelt szabadidős tevékenysége a „bandába verődés”, „lógás”, csavargás az utcán. Az őket fenyegető veszélyek (lopás, verekedés, a kontrollálatlan zsebpénzköltés, kábítószer, stb.) így még inkább erősödhetnek. Ilyen körülmények között oktatási intézményünk feladatai megsokszorozódnak, még fontosabbá válnak.

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tisztelésére is nevel. Pedagógusaink feladata, hogy készítsék fel a gyermekeket, fiatalokat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, érzéseiket megfogalmazni, tudatosítani, önismeretüket mélyíteni, konfliktusaikat megoldani. Egészségnevelési stratégiáknak mindenképpen intenzív, hatékony prevencióra kell épülnie. Mivel bizonyos káros tényezők (dohányzás, alkohol) szempontjából felső tagozatos diákjaink egy része már érintett, a prevenciónak így több szinten kell megvalósulnia.

7.5 Az egészségnevelési stratégia fő alappillérei

- Személyi higiéné
- Egészséges táplálkozás
- Mindennapos testnevelés
- Testi és lelki egészség fejlesztése
- Bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
- Elsősegélynyújtás, baleset-megelőzés
- Szexuális felvilágosítás

7.6 Iskolai egészségfejlesztési feladatok

Az Egészségügyi Világszervezet meghatározása szerint: „az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota és nem csupán a betegség és a nyomorékság hiánya”

Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik (ha kell, korrigálják). Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető. Gyermekkorban az

egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, ezért az iskolai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület.

Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarat és társ kapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

Az iskolai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére és az egészségkárosodás megelőzésére irányuló egészségnevelő tevékenység. Az egészségfejlesztési feladat a testi (szomatikus), a lelki (értelmi, érzelmi, akarat) és szociális (társas, közösségi) nevelő tevékenységre vonatkozik. Az iskola mindennapi nevelési programja az egészségvédelemre és egészségfejlesztésre épül, azaz az egészségnevelés a testnevelésórán túl az iskolai élet valamennyi szakaszára vonatkozik. Bár az egészség megléte, azaz az egészséges állapot önmagában nem határozza meg valamely nevelési feladat sikerét, de hiánya mindenképpen nevelési „akadálykén” hat vissza.

7.6.1 A személyi és környezeti higiénia

Személyes tisztálkodás

Mindennapos iskolai feladat a személyi higiéniára nevelés (a testápolás, a ruházat, a helyes táplálkozás, a kulturált étkezés gyakorlása), az iskola környezeti tisztaságának megóvása, a fertőző betegségek megelőzése. A gyermek a családból érkezik az iskolába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az iskola mindennapos tisztálkodási, testápolási rendjével. A gyermek higiéniás állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása a pedagógus bensőséges ellátását igényli. A higiéniás szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszégyenítést.

A legfőbb személyi higiéniás nevelési feladat: a kézmosás szokássá fejlesztése, a saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés, tornafelszerelés) használata. Alapkövetelmény, hogy a személyi higiéniás felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Környezeti higiénia

A környezethigiéniára nevelés magában foglalja az iskola tisztaságának megóvását, szépítését, virágosítását: a tantermek szellőztetését, az ivóvíz higiéniáját, a helyes fűtés és világítás biztosítását, az udvar tisztán tartását, gondozását, a helyiségek, mellékhelyiségek takarítását, a taneszközök higiéniáját, rendben tartását. A világszinten egységesülő világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékoságot is beemeli az iskolai nevelés kompetenciájába.

7.6.2 Az egészséges táplálkozás

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Az iskoláskorú gyermek táplálkozási szükségletét nem lehet a felnőttek szükségleteihez arányosítva levezetni, mert a gyermek anatómiai-biológiai sajátossága más. A pedagógus hangoztassa azt az elvet, hogy az gyermek étrendjében ne (vagy nagyon ritkán) szerepeljen zsíros étel, pörkölt, erősen fűszerezett hús, nehezen emészthető étel.

Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja a pedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek

részt – életkori fejlettségüknek megfelelő szinten –, és legyenek részesei étkezésük az önkiszolgálásnak. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében az iskola (szülőkkel, támogatókkal közösen) szervez gyümölcs- vagy zöldségnapot, a pedagógus megismerteti a gyermekeket új ízekkel, ismeretlen italízesítésekkel. A gyermekek is vegyenek részt az ételkészítésben (saláta, köret, gyümölcstál készítésében).

Az egészséges táplálkozásról szakember tart előadást a délutáni szabadidőben, osztályfőnöki óra keretében, szakkörökön.

Az étkező mérete és felszereltsége a kulturált étkezés feltételeit lehetővé teszi, de meg kell oldanunk az otthonosabb, kellemesebb hangulat kialakítását. Folyamatosan cseréljük az étkezési eszközöket.

Az órarend készítésekor az egyenletes napi elfoglaltság kialakítására, s kellő pihenőidő, ebéidő biztosítására törekszünk.

Iskolai büfé

Diákjaink délelőtti étkezésének egyik meghatározó tényezője az iskolai büfé kínálata. Fontos, hogy továbbra is megőrizzük azt a helyzetet, hogy a büfé nem egy nagyvállalat része, hanem egy, az iskolákra szabottan működő önálló egység. Kíváncsi, hogy bővüljön az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen tejtermék és gyümölcs kínálat.

Időszerűvé vált annak felmérése, hogy az egészséges táplálkozás érdekében mi legyen a büfé kínálata. A tanulók és a tanárok körében ezt az iskolai diákönkormányzat, a szülők közt az iskola szülői munkaközössége végzi. Az eredmény ismeretében az iskolavezetősége megbeszélést folytat a büfé üzemeltetőjével.

7.6.3 Mindennapos testnevelés

A rendszeres mozgás biztosítását, a mozgáskultúra megalapozását, a motoros képességek fejlesztését az iskolai nevelési programban szereplő mindennapi testnevelés és a délutáni edző tevékenység szolgálja. A mindennapos testnevelés célja, hogy azok a gyerekek, akik szerényebb képességűek, vagy nem válladják az egyesületi munka nehézségeit, lehetőséget kapjanak a mindennapos sportolásra. Fontos célkitűzés, hogy a mindennapos mozgás rendszeressé, egészséges igénnyé váljon a gyerekek számára, így természetes legyen számukra felnőtt korban is a mindennapos testmozgás. Emellett egészségpedagógiai cél a közös (játékos, sportos) mozgás által kiváltott öröm átélése.

A rendszeres testmozgás igényének felkeltésére és fenntartása érdekében a foglalkozásokon kiemelt szerepet kapnak a testnevelési és csapatjátékok, illetve olyan szabadidős játékok, amelyeket a fiatalok felnőtt korban is szívesen végeznek.

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok. Melyeket elsősorban a napközis időben az ebéd utáni szabad játék során használnak tanulóink. Jelentős nevelői figyelmet igényelnek ezek a játékok.

Fontos célunk, hogy a rendszeres testmozgással a tanulók biztonságban, szervezeten az iskola falain belül töltsék el szabadidejüket, a sport segítségével képesek legyenek feldolgozni a sikert és a sikertelenséget. Legyenek toleránsak egymás iránt.

Feladatunk az, hogy a mozgás öröme létszükségletté váljon és az általános iskolából kikerülve felnőttként is gyakorolják azt.

Az alsó tagozatos testnevelés a testkultúra elemeiből nyert értékekből olyan testi műveltséggel ruházza fel a kisiskolásokat, amely későbbi cselekvési biztonságukat, rendszeres fizikai aktivitásukat megalapozza. Ez teszi alkalmassá őket arra, hogy a későbbiekben képesek

lesznek sportági feladatok és mozgásrendszerek eredményes elsajátítására, motorikus képességeik hatékony fejlesztésére. Sajátos módszereivel, elsősorban mozgásos játékokkal és versengésekkel segíti a zökkenőmentes átmenetet a kötetlenebb óvodai élet és az önálló munkát követelő iskolai élet között, élményeket nyújt mozgásvágyuk fenntartásához.

Az egészséggel kapcsolatos feladatok: A testi fejlődés, érés támogatása; a higiéniai szokások kialakítása, erősítése; az ellenálló képesség, edzettség fejlesztése; az ortopédiai elváltozások megelőzése, ellensúlyozása; megfelelő felkészítés keringési és légző-rendszeri megbetegedések megelőzésére, a károsodások csökkentésére; a prevenció lényegének a megismerésére, megértésére.

A mozgáskultúra fejlesztése: az alapvető mozgáskészségek megfelelő szintű kialakítása, fejlesztése; a kondicionális és a koordinációs képességeknek az életkorhoz és az egyéni adottságokhoz igazított fejlesztése; sokoldalú mozgástapasztalat és jól alkalmazható mozgáskészség- készlet megszerzése; a feladatmegoldáshoz, a képességfejlesztéshez és a játékhöz, sporttevékenységhez, azok károsodás nélküli végzéséhez kapcsolódó ismeretek megszerzése, mozgáskommunikáció.

Tanulási, játék- és sportolási élmények nyújtása: elsajátítás, teljesítmény, kollektív siker, a tevékenység öröme.

Értékes személyiségvonások fejlesztése: a félelem leküzdése, a szabályok betartása, összpontosítás, céltartás, a nehézségek leküzdése, kudarcátűrés.

I. évfolyam belépő tevékenységformák

- rendgyakorlatok
- járások, futások, jelre feladatvégzés
- futóversenyek rövidtávon utánzó mozgások
- egyszerű fogójátékok
- labdához szoktató játékok

II. évfolyam belépő tevékenységformák

- határozott formájú szabadgyakorlatok
- járások, futások nehezített formában
- szökdelések, ugrások
- dobások távolba és célba
- labdás ügyességfejlesztés

III. évfolyam belépő tevékenységformák

- kézi szer és szergyakorlatok
- tartós futás
- labdavezetés kézzel, lábbal
- labdás testnevelési játékok

IV. évfolyam belépő tevékenységformák

- erőt fejlesztő, nyújtó és ízületet lazító gimnasztikai jellegű szabad- és kézi szergyakorlatok
- sorozatugrások

Sportjáték előkészítő labdás gyakorlatok

A testnevelés célja az 5–8. évfolyamon, hogy szoros összefüggésben az alsó tagozat számára megfogalmazott célokkal, figyelembe véve azokat az élettani, valamint az azokkal összefüggő lélektani változásokat, amelyek ezt az életszakaszt jellemzik:

- Támogassa a tanulók egészséges testi fejlődését.
- Az alapvető mozgáskészségben mutatkozó hiányok felszámolása.
- Ragadja meg a koordinációs alapképességek fejlesztési lehetőségének utolsó éveit.
- Az élettani és az előképzettségéből adódó lehetőségek figyelembevételével fejlessze tovább a tanulók kondicionális képességeit.
- Gazdagítsa tovább a tanulók sportági mozgáskészségét, fejlessze motorikus cselekvési biztonságukat, mozgás és sportolás iránti igényüket.
- Sajátítsák el legalább három sportági rendszer technikáját olyan szinten, hogy az élmény és siker forrása legyen számukra.

Az egészséggel kapcsolatos feladatok: testi fejlődés – érés támogatása; a higiéniai szokások kialakítása, erősítése; az ellenálló képesség, edzettség fejlesztése; az ortopédiai elváltozások megelőzése, ellensúlyozása; megfelelő felkészítés a keringési és légző rendszeri megbetegedések megelőzésére, a károsodások csökkentésére; értsék és ismerjék a prevenció lényegét.

A mozgáskultúra fejlesztése: az alapvető mozgáskészségek megfelelő szintű kialakítása, fejlesztése; a kondicionális és koordinációs képességeknek az életkorhoz és az egyéni adottságokhoz igazított fejlesztése; sokoldalú mozgástapasztalat és jól alkalmazható mozgáskészség megszerzése; sporttevékenységek károsodás nélküli végzéséhez kapcsolódó ismeretek, szabályok, mechanikai törvényszerűségek megszerzése.

Tanulási, játék – és sportolási élmények nyújtása: az elsajátítás, a teljesítmény, a kollektív siker és a tevékenység öröme.

Értékes személyiségvonások fejlesztése: a félelem leküzdése, a szabályok betartása, összpontosítás, a nehézségek leküzdése, empátia, kudarcűrész.

V. évfolyam

- a különböző labdák megismerése
- alapvető technikai elemek ismerete és gyakorlása
- játék egyszerűsített szabályokkal
- szabályismeret

VI. évfolyam

- technikai elemek magasabb szintű elsajátítása

- taktikai elemek bekapcsolása
- szabályismeret

VII. évfolyam

- a játékosok csapattá alakítása
- egyéni játék alárendelése a csapatjátéknak

VIII. évfolyam

- a négy labdajátékban a tanult technikai és taktikai elemek játék közbeni alkalmazása

7.6.4 *A lelki egészségnevelés feladatai, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése*

A lelki egészség főbb területei közé soroljuk az egészséges napirend gyakorlását, képességgé alakítását, a hibás viselkedési módok kezelését (leszerelését), a stressz hatások feldolgozását, a magatartások érzelmi vezérlésére való készséget, a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértését és megoldását. A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai: a társas-társadalmi beilleszkedés megvalósítása, a normatartás elsajátítása és a tevékenység önellenőrzésének gyakorlása.

A mindennapos iskolai nevelési gyakorlat kiemelt feladata a gyermekek beilleszkedési képességének (az osztályba történő integrációjának) elősegítése, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális integrációjának megvalósítása. A lelki egyensúly megteremtése érdekében az iskola légköre legyen mindig toleráns és elfogadó. Igyekszünk az egyéni problémák kezelésére módot találni. A családi nehézségek, szociális hátrányok leküzdésében partnerek vagyunk.

Az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységeket kívánjuk fejleszteni tanulóinknál a beilleszkedési képesség növelésére:

- a társkapcsolatok erősítése, az együttműködés fokozása személyesen, illetve csoportos tevékenység során;
- a másik személy ismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat;
- a szegények egészségi lehetőségeinek megértése, javítása;
- más származásúakkal, vallásúakkal, gazdagságúakkal együttműködés szorgalmazása; – más gyermekközösségekkel, egyesületekkel kapcsolattartás, barátkozás;
- szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben;
- a szegregáció elvének és gyakorlatának elutasítása.

Az egészség tiszta, harmonikus környezetet igényel, amelyben a fizikai, pszichikus, szociális és esztétikai tényezők egyensúlyban vannak. A gyerekeknek a környezet tényezőihez alkalmazkodniuk szükséges. Napjaink globalizációs környezete ilyen alkalmazkodóképességeket igényel tanulóinktól:

- egészségvédő, balesetmegelőző, szabályt követő készséges magatartás;
- a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés;

- az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, udvarias (segítő) viselkedés;
- napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel;
- (saját) betegség esetén a betegviselkedés elfogadása.

Az egészség a következő képességeket igényli diákjainktól:

- véleményalkotás a saját egészségvédő magatartásról (önmegvalósítás értékelése);
- az életvédelmi és baleset-megelőzési magatartás tudnivalóinak ismerete,
- rizikóhelyzetek elkerülése;
- a saját aktuális életmód értékelő áttekintése, korrekciójának megtervezése, (táplálkozás, mozgás, szabadidő önellenőrzése);
- más személyekkel való kapcsolat önelemzése (családban, iskolában, más csoportokban);
- a meglevő testi-lelki szükségletek kommunikációjának és interakciós módszereinek (pl. a testbeszédnek) elemzése, korrekciója;
- rendszeres egészségi ellenőrző vizsgálatok elvégzésének és a gondozás-ápolás módjainak elfogadása.

7.7 Viselkedési függőségek

A viselkedési függőségek a szenvedélybetegségek külön csoportját alkotják. Ezen zavarok esetében a gyermek nem valamilyen kémiai anyagtól, drogtól, hanem egy viselkedési mintázattól függ. Míg a drogfüggő esetében ez a viselkedés a drog ismételt megszerzése és használata, addig a számítógép függő személy esetében a játszás, az internetfüggő esetében a világhálón való barangolás az a viselkedés, amely leküzdhetetlen kényszerként jelentkezik. A viselkedési függőségek érdekessége, hogy többnyire olyan viselkedéssel kapcsolatosan alakul ki a függőség, ami az emberi élet alapvető velejárója, szükséglete. Így biológiai szükségletünk az evés mindennapi egészséges életünkhöz tartozik a munka és a játék. Ezek a tevékenységek azonban eluralkathatják az ember életét, s ha túlzott mértékben jelentkeznek, akkor viselkedés függőségről beszélünk.

7.7.1 A gyerekeknél megjelenő viselkedési függőségek

- számítógép függőség
- internetfüggőség
- testedzés-függőség,
- kényszeres hajtépegetés
- kényszeres körömrágás
- evési zavarok
- kényszerbetegség

A viselkedés addikciók mindegyikét a túlzás jellemzi. A betegség lényege pontosan abban áll, hogy a normál mérték nem okoz örömet, nem nyújt kielégülést a személy számára.

A pedagógusok az iskolában az alábbi jelekből következtethetnek a viselkedési függőségekre: fáradékonyság, levertség, beszűkült baráti kapcsolatok, testsúlyváltozás, iskolai teljesítményromlás, saját testtel való túlzott foglalkozás, rossz közérzet. Abban az esetben, ha a pedagógus ezeket a jeleket hosszabb ideig tapasztalja, akkor a szülővel együttműködve felkeresi az iskola pszichológust, aki az adott problémára fókuszálva csoportos vagy egyéni

órák keretében foglalkozik a diákokkal. A foglalkozások során a szakember feltárja a betegség hátterében meghúzódó pszichés problémákat, de végső célja a feloldás. A személyiségfejlesztő technikák alkalmazásával a lelki eredetű problémák közös felszínre hozása és megoldása a cél. Ezt kiegészítve szülői konzultáció keretében egyéni segítséget, tájékoztatást, információt nyújt a családnak. A foglalkozások addig tartanak, amíg a diáknál tapasztalt tünetek enyhülnek vagy megszűnnek. Az iskolában alternatívákat kell kínálni ezekkel az addikciókkal szemben, meg kell mutatnunk milyen más úton tudja a tanuló elérni azt a boldogságszintet, ami szükséges a teljes és örömteli élethez. Léteznek olyan pozitív szenvedélyek: szeretet, önmegvalósítás, család, hit, sport, melyek értékét erősítjük. Igyekszünk abban segíteni, hogy megtalálják életükben azokat a természetes örömforrásokat, amelyek harmóniát teremtenek. A titok az egyensúlyban rejlik.

7.8 Drog prevenció

Korábban már utaltunk rá, hogy a prevenciónak különösen jelentős szerepet kell betöltenie az egészségnvelési stratégiában, ez főleg a felső tagozaton válik kiemelt feladattá. Egyre nagyobb problémának látjuk a kábítószeres terjedését, ezért válik fontossá az iskola megelőző tevékenysége. A fiatalok növekvő mértékben kitettek a populáris ifjúságkultúra hatásainak, amik olyan üzeneteket is közvetítenek, melyek bizonyos illegitim szerek fogyasztásával kapcsolatban toleránsak. A drogok iránti „érdeklődést” több tényező is indokoltá teheti egy gyermek – fiatal esetében. Ezek olykor összemosódnak, de előfordulhat, hogy elég egy – egy tényező megjelenése a probléma kialakulásához.

Indokok:

- Kíváncsiság, érdeklődés, másoktól hallott „pozitív” tapasztalatok.
- Családi körülmények negatív hatása (anyagi, szociális, mentális, életviteli problémák).
- Rossz társaságba keveredik, baráti kör negatív hatása.
- Iskolai teljesítménye romlik.
- Nem tud a pedagógusaival bizalmas kapcsolatot kialakítani, nincs kihez fordulnia problémáival.
- Nincs jövőképe, semmiféle reális terve a jövőre nézve.
- Nincs szabadidős kultúrája. A felkínált lehetőségekkel nem kíván élni (pl.: iskolai programok).
- Személyiségbeli éretlensége: nem tudja konfliktusait kezelni, nincs problémamegoldó képessége, nincs felelősségérzete, képtelen önmotivációra, érzései megfogalmazása, tudatosítása nehézséget okoz számára, mivel nem kap elég elismerést, megerősítést, kiprovokálja a figyelmet, mellyel adott esetben pont az ellenkező hatást éri el.
- Könnyen deviáns magatartásúvá válhat a fiatal: csavargás, lopás, verekedés, kábítószer.

A prevenció során nagyon fontos ezeket a könnyen indokká váló tényezőket figyelembe vennünk. Mivel a felső tagozatos diákok körében, már nem újdonság a dohányzás és a hétvégi „bulizások” alkalmával fogyasztott alkohol sem, ezért a drogstratégia céljainak mind az elsődleges, mind a másodlagos prevenció szintjén is meg kell jelennie. Tehát iskolánk mindennapos tevékenységében, illetve a tanítás utáni időben olyan programokat kell szerveznünk, melyek a következő célokat szolgálják:

7.9 Célok és feladatok

- Önismeret mélyítése, az erre való igény felébresztése.
- Személyiségfejlesztés.
- Kommunikációfejlesztés.
- Hatékony problémamegoldó képesség.
- Reális célok, vágyak, tervek megfogalmazása.
- Képességeket figyelembe véve, törekvés a megfelelő iskolai teljesítmény eléréséhez.
- Színes, érdekes, aktív működést igénylő tanítási órák.
- Támogató, megerősítő iskolai légkör kialakítása.
- Az iskola mindennapi életében való aktív részvétel.
- A gyerekek – fiatalok érdeklődését felkeltő szabadidős programok biztosítása.
- Felvilágosító előadások, beszélgetések, foglalkozások – különböző témákban. (Az elsődleges prevenció szintjén.)
- Klubok, csoportfoglalkozások szervezése célzottan, olyan gyerekek számára, akik valamilyen szempontból veszélyeztetettnak számítanak (korosztályos bontásban). (A másodlagos prevenció szintjén.)

7.10 Drog jog - esetkezelés

A Büntető Törvény Könyv 282. és 283. §-a szabályozza a droggal kapcsolatban felmerülő jogi kérdéseket. Az ide vonatkozó jogszabályok ismerete minden pedagógusunk számára kötelező, de nem elegendő ahhoz, hogy diákjaink körében egy – egy esetet kezelni tudjunk. Minden eset egyéni elbírálást érdemel, illetve intenzív együttműködést jelent a tanulóval, szüleivel, osztályfőnökével, az iskola gyermekvédelmi felelősével, az iskolapszichológussal és az iskola vezetésével. Az esetkezelések során egyetlen cél, hogy a probléma mögé látva, feltárjuk az indokokat, azok megoldási lehetőségeit megkeressük, és a tanuló számára egy támogató, megbízható, segítő hátteret biztosítunk.

Tapasztalataink szerint, olykor a legjobb szándékú pedagógus is nehezen tud közelíteni, nyitni a diákok felé. Ezért bizonyára akad olyan gyerek intézményünkben, akinek problémájáról, nehézségeiről nem is tudunk, vagy csak sejtjük azokat, segíteni azonban így alig van lehetőségünk.

Vannak iskolánk tanulói között olyan fiatalok is, akik mind tanáraikkal, mind társaikkal közvetlenek, segítőkészek, barátságosan viselkednek. Aktívan részt vesznek az iskola mindennapi életében, bevonják társaikat, lelkesíteni tudják őket. Empatikusak, nem riadnak meg a feladatoktól, problémás helyzetektől.

Terveink között szerepel ezeket a fiatalokat egy kortárssegítő képzés keretein belül fejleszteni. Adottságuk van hozzá, hogy mintát mutatva társaiknak, segíteni, biztatni tudják őket. Bizonyos témákból felkészültekké válnának, tájékoztatni tudnák társaikat. A képzés elvégzése, mind önmaguk, mind társaik számára hasznos lenne. Egyfajta összekötő kapocsként működne a pedagógusok és diáktársaik között.

7.11 A gyermekbántalmazás és agresszió megelőzése

A gyermekvédelem a gyermek jogainak érvényesítéséhez, a szülők kötelességeinek teljesítéséhez, a veszélyeztetés megelőzéséhez nyújt jogi hátteret. A gyermek védelméről szóló (2010. évi LXVI. törvénnyel módosított 1997. évi XXXI.) törvény a gyermek jogainak védelmét, a hatósági intézkedések lebonyolítását a családra, az iskolára (mint nevelési

intézményre), a gyermekvédelmi intézményrendszerre, továbbá az egyes szakszolgálatokra (egészségügy, rendőrség, ügyészség, bíróság) és a társadalmi szervezetekre bízva. A gyermek jogainak érvényesítése (ellátása, gondozása, nevelése) elsődlegesen a családra tartozik, ebből az iskolai nevelés kompetenciakörébe a személyiség fejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal való (megelőző, ellenőrző, gyámhatósági) kapcsolat tartozik.

A gyermekvédelmi feladatokat a gyermekvédelmi felelős látja el. A gyermek a veszélyeztetett helyzetét félelem, szorongás, agresszív viselkedés jeleinek kíséretében hozzátartozói köréből hozza magával az iskolai életbe. A veszélyeztetettség hátterében leggyakrabban alkoholisták, kábítószer-élvezők, nagydohányos, bűnöző magatartású családi háttér fedezhető fel. A felderítés és a tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, a nevelési tanácsadó vagy orvosi tanácsadó bekapcsolásával valósítható meg. A bántalmazott gyermekeken a pedagógus felderítheti – az olykor hosszan tartó – bántalmazás nyomait, és intézkedhet (a szülőknél vagy a gyámhatóságnál) a bántalmazás megszüntetése iránt. Ha a pedagógus a tanuló bántalmazását, vagy deviáns viselkedésformákat észlel, az adott csoport viselkedésében, esetmegbeszélést kezdeményez, majd a pedagógusokkal közösen feltárják azokat a lehetséges okokat, amelyek a viselkedés sajátos formájához vezethettek. A konfliktusban érintett tanulók az iskolapszichológus kiemelt segítségével részesülnek.

7.12 Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

7.12.1 Az intézmény dolgozóinak feladatai a tanulóbalesetek megelőzésében, illetve baleset esetén intézményi védő - óvó előírások

Az iskola minden dolgozójának alapvető feladatai közé tartozik, hogy a tanulók részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, valamint ha észleli, hogy a tanuló balesetet szenvedett vagy ennek veszélye fennáll, a szükséges intézkedéseket megtegye.

7.12.2 Az iskola dolgozóinak feladatai a tanulóbaleset megelőzésével kapcsolatosan

- Minden dolgozónak ismernie kell, és be kell tartania a Munkabiztonsági Szabályzat, valamint a Tűzvédelmi Utasítás és a Tűzriadó Terv rendelkezéseit.
- A kerettanterv és az iskola helyi tanterve alapján minden tantárgy keretében oktatni kell a tanulók biztonságának és testi épségének megővásával kapcsolatos ismereteket, rendszabályokat és viselkedési formákat.
- A nevelők a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozásokon, valamint az ügyeleti beosztással meghatározott időben kötelesek a rájuk bízott tanulók tevékenységét, folyamatosan figyelemmel kísérni, a rendet megtartani, valamint a baleset - megelőzési szabályokat a tanulókkal betartatni.
- Az osztályfőnököknek a tanulókkal ismertetni kell az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, az egyes foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokat, a tilos és az elvárható magatartásformákat. Az osztályfőnököknek feltétlenül ismertetnie kell
- a balesetek megelőzését szolgáló szabályokat a tanév megkezdésekor. Ezek a következők lehetnek:
  - az iskola környékére vonatkozó közlekedési szabályok,
  - a házirend balesetvédelmi előírásai,

- a rendkívüli esemény (baleset, tűzriadó, bombariadó, természeti katasztrófa stb.) bekövetkezésekor szükséges teendők, a menekülési útvonal, a menekülés rendje,
- a tanulók kötelességei a baleset megelőzésével kapcsolatban tanulmányi kirándulások, túrák, közhasznú munkavégzés megkezdése előtt, rendkívüli események után,
- a tanév végén a nyári idénybalesetek veszélyeire kell felhívni a tanulók figyelmét.
- A pedagógusoknak fel kell hívniuk a tanulók figyelmét a különböző káros szenvedélyek (drogok, alkohol, dohányzás) következményeire. A szaktanároknak ezt a témát a tantervi programba be kell illeszteni.
- A nevelőknek ki kell oktatniuk a tanulókat minden gyakorlati, technikai jellegű feladat, vagy iskolán kívüli program előtt a baleseti veszélyforrásokra, a kötelező viselkedés szabályaira, egy esetleges rendkívüli esemény bekövetkezésekor követendő magatartásra.
- A tanulók számára közölt balesetvédelmi ismeretek témáját és az ismertetés időpontját az osztálynaplóba be kell jegyezni. A nevelőnek visszakérdezéssel meg kell győződnie arról, hogy a tanulók elsajátították a szükséges ismereteket.
- Az iskola vezetője az egészséges és biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeit munkavédelmi ellenőrzések (szemlék) keretében rendszeresen ellenőrzi. A munkavédelmi szemlék tanévenkénti időpontját, a szemlék rendjét és az ellenőrzésbe bevont dolgozókat a Munkabiztonsági Szabályzat tartalmazza.
- Rendkívüli esemény (tűz, természeti katasztrófa, bombariadó stb.) esetén az épület kiürítését, a szükséges intézkedések megtételét a Tűzriadó Terv előírásai szerint kell elvégezni. A Tűzriadó Tervben meg kell határozni:
  - a rendkívüli esemény jelzésének módját
  - a dolgozók, tanulók riasztásának rendjét
  - a dolgozóknak a rendkívüli esemény esetén szükséges tennivalóit (kiürítés, mentés, rendfenntartás, biztonsági szervek - rendőrség, tűzoltóság, mentők - értesítése, fogadásuk előkészítése, biztonsági berendezések kezelése)
  - az iskola helyszínrajzát.

7.12.3 Az iskola dolgozóinak feladatai a tanulóbalesetek esetén

- A tanulók felügyeletét ellátó nevelőnek a tanulót ért bármilyen baleset, sérülés, vagy rosszullét esetén haladéktalanul meg kell tennie a következő intézkedéseket:
  - a sérült tanulót elsősegélyben kell részesítenie, ha szükséges orvost kell hívnia
  - a balesetet, sérülést okozó veszélyforrást a tőle telhető módon meg kell szüntetnie
  - minden tanulói balesetet, sérülést, rosszullétet azonnal jelezni kell az iskola vezetőjének.
  - e feladatok ellátásában a tanulóbaleset színhelyén jelenlévő többi nevelőnek is részt kell vennie.
- A balesetet szenvedett tanulót elsősegélynyújtásban részesítő dolgozó csak annyit tehet, amihez biztosan ért. Ha bizonytalan abban, hogy az adott esetben mit kell tennie, akkor feltétlenül orvost kell hívnia, és a beavatkozással meg kell várnia az orvosi segítséget.

- Sem pedagógus, sem más közalkalmazott nem dönthet arról, hogy mentőt kell-e hívni a gyermekhez. A balesetet azonnal jelenteni kell az ügyeletes vezetőnek, aki megteszi a szükséges intézkedést.
  - Az iskolában történt mindenféle balesetet, sérülést az iskola vezetőjének ki kell vizsgálnia. A vizsgálat során tisztázni kell a balesetet kiváltó okokat, és azt, hogy hogyan lett volna elkerülhető a baleset. A vizsgálat eredményeképpen meg kell állapítani, hogy mit kell tenni
- a hasonló balesetek megelőzése érdekében és a szükséges intézkedéseket végre kell hajtani.
- A tanuló-balesetekkel kapcsolatos iskolai feladatok a magasabb jogszabályok alapján:
  - A tanuló-balesetet az előírt nyomtatványon nyilván kell tartani.
  - A 3 napon túl gyógyuló sérülést okozó tanuló-baleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni és e balesetekről az előírt nyomtatványon jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyv egy példányát meg kell küldeni a fenntartónak, egy példányát az iskola őrzi meg, egy példányt pedig át kell adni a tanulónak (kiskorú tanuló esetén a szülőnek).
  - A súlyos balesetet azonnal jelenteni kell az iskola fenntartójának.

7.13 Az elsősegélynyújtás feladata

Elsősegélynyújtásnak nevezzük azt a gyors egészségügyi segítséget, melyet a helyszínen lévő személy nyújthat egy sebesültnek vagy betegnek, amíg az orvos megérkezik.

7.14 Az elsősegélynyújtás célja

- Az élet megmentése
- Megakadályozni a további egészségkárosodást
- Elősegíteni a gyógyulást”

Elsősegélyt bárki nyújthat, aki segíteni tud a bajbajutottakon, úgy, hogy beavatkozásával ne okozzon bajt, vagy további kárt se a sérültben, se önmagában. Ezt a pontos elméleti és gyakorlati tudása biztosítja. Ezért célunk, hogy tanítványaink rendelkezzenek alapvető elméleti és gyakorlati tudással, képesek legyenek könnyen kapcsolatot teremteni és tisztában legyenek saját korlátaikkal. Szerezzenek gyakorlatot a helyzetfelismerésben, képesek legyenek megőrizni nyugalmaikat és ismereteinek tudatában határozottságukat, céltudatosságukat. A jó elsősegélynyújtó egyben mértéktartó is, mindig annyi beavatkozást végez el, amennyi éppen szükséges.

7.15 Az elsősegélynyújtás iskolai programja

1-2. évfolyam

Az általános iskola első két évfolyamának feladata, hogy a legfontosabb alapelvekkel megismertesse a tanulókat. Kialakítsa bennük a segélynyújtói attitűdöt. Felhívja a figyelmet a baleset-megelőzés, és a „szólj egy felnőttnek” gondolkodásmód fontosságára.

- Elsősegélynyújtás lényege, alapelvei, fogalma
- Konyhai vészhelyzetek (kés, elektromosság)

- Fürdőszoba (vegyszerek, elektromosság)
- Játsszóter, kirándulás, lakás, iskola
- Egyszerűbb sérülések ellátása

3-4. évfolyam

Az alsó tagozat utolsó két évében lényeges, hogy a gyerekek gyakorlatot szerezzenek mentőhívásból, helyzetfelismerésből. Megismerkedjenek az általuk használható eszközökkel, a velük kapcsolatba kerülő felnőttekkel. A diákok tartsák mindig szem előtt saját biztonságukat és a „ne árts” alapelvet.

- Sebek és vérzéscsillapítás (verőeres, gyűjtőeres, hajszáleres)
- Csont-ízületi és izomsérülések
- Meleg és hideg okozta egészségkárosodások
- Kötések és kötöző anyagok
- Harapások és rovarcsípések

5-6. évfolyam

A kiskamaszok az elsősegélynyújtás gyakorlati lépéseivel ismerkednek meg. Megtanulják, az egyszerű diagnózis készítését, az átvizsgálást, a segítségnyújtás lépéseit, a ruházat lazításának, eltávolításának szabályait, az első ellátás teendőit és a további intézkedéseket.

- Betegvizsgálat
- Idegen testek
- Mérgezés
- Légúti és légzési rendellenességek
- Néhány betegség tünetei

7-8. évfolyam

Az általános iskola utolsó két évében diákjaink begyakorolják a vészhelyzetben elengedhetetlen tennivalókat. Elsajátítják mi a teendő közúti balesetek, tüzesetek, áramütések, vízi balesetek során. Képesekké válnak szakszerűen telefon segítséget hívni. A beteg mozgatásának alapvető szabályait is megismerik.

- Újraélesztés, stabil oldalfekvés
- Vérkeringési rendellenességek
- Eszméletlen beteg ellátása
- Tudatzavarok
- Égés, forrázás

7.16 Az elsősegélynyújtás szinterei iskolánkban

Tanórán:

Elsősorban a környezetismeret, a természetismeret, és a biológia órákon foglalkozunk elsősegélynyújtással. Itt hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő elsősegély-nyújtási vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelten kezeljük a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozásokat, azokat a helyzeteket amelyekhez a diákoknak is köze van.

Nem hagyományos tanórai keretben:

A tanév során szinte minden osztály meghallgat bemutatóval színesített előadást, melyet külső szakember tart (Egészségnap, Környezetvédelmi nap, Hartyán nap). A legérdeklődőbb tanulók természetes kíváncsiságát kihasználva elsősegélynyújtó szakköröket szervezünk. Az itt folyó munka a tanév szerves része.

Tanórán kívüli programok:

A gyerekek olyan versenyeken indulnak, ahol az elsősegélynyújtás a téma, így elmélyíthetik addig megszerzett tudásukat (Katasztrófavédelmi verseny, Elsősegély nyújtási verseny). Ezeken a megmérettetéseken a tanulóknak elméleti és gyakorlati ismereteiket is be kell mutatniuk.

Évente szervezünk erdei iskolát diákjainknak, ahol az évközi elméleti tananyag hasznosságát, alkalmazhatóságát mutatjuk meg a gyerekeknek. Ennek sikere ösztönözi a tanárokat arra, hogy tevékenységünk ne korlátozódjon csak erre az időszakra, hanem egész éves szervezett, tervezett munka legyen.

7.17 Szexuális felvilágosítás

Iskolánk megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, és figyelmet fordítson a családi életre, a felelős örömteli párkapcsolatra történő felkészítésre. Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók, szülők cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki.

A tanórákon (környezetismert, egészségnevelés, biológia, osztályfőnöki óra) a tanuló megismeri a helyes szexuális kultúra kialakításához szükséges alapismereteket. Ezt kívánjuk kiegészíteni tanórákon kívüli foglalkozások keretében, a szexuális felvilágosítást hatékonyabban elérő előadások keretében.

Kiemelt témáink: a szerelem, a higiénia, a fogamzásgátlás, a pubertás, az abortusz, az AIDS, nemi betegségek, nemi identitás és annak zavarai. A felvilágosító előadásokat az 5.-7. évfolyamon a biológia szakos pedagógusok a 8. évfolyamon a védőnő, és az iskolaorvos tarja. Évfolyamonként más-más témakört beszélünk meg, külön csoportban a lányok és a fiúk.

A nemek szerint tartott foglalkozások lehetőséget adnak a különböző témák interaktív módon való feldolgozására és sok addig megválaszolatlan kérdés tisztázására. Ez a fajta csoportbontás biztosítja, azt az intim légkört, ahol a diákok őszintén, nyíltan feltehetik kérdéseiket, kifejezhetik gondolataikat. A témafeldolgozás módját minden esetben az adott korcsoport életkori sajátosságaihoz igazítjuk. A tanév folyamán bármikor megkereshetik a tanulóink különböző kérdésekkel, élményekkel, tanácskéréssel az előadókat.

8. Környezeti nevelési elvek

8.1 Az iskolai környezeti nevelés törvényi háttere

A pedagógiai program tartalmazza azokat a törvényi kereteket, illetve települési és iskolai dokumentumokat, amelyeket a környezeti nevelési program elkészítésénél figyelembe vettünk.

8.2 Helyzetelemzés, helyzetkép

Az iskola Budapest XV. Kerületében Újpalotán épült 40 éve. Az épület tehát adott, de mindig van néhány teendő azért, hogy kellemesebb, otthonosabb legyen az itt eltöltött mindennapi élet.

Az iskola két épületből áll. Az úgynevezett főépület négy szárnyból álló, két emeletes, 36 tantermes, panel építmény, mely magába foglalja az irodákat, a kiszolgáló és gazdasági helyiségeket. A melléképület betonip építőelemekből készült földszintes építmény, melyben 4 tanterem, tanári és fejlesztőszobák illetve mellékhelyiségek találhatók. A tantermekből közvetlen kijárat nyílik az udvarra. A két épület között 7281 m² alapterületű udvar helyezkedik el, melyen kialakítottunk egy sportudvari részt, egy játszóteret, egy zöld szigetet, amit tanösvény szegélyez. Az épületek és a kerítés közötti területet cserjékkel ültettük be.

Az épület falainak és folyosóinak díszítését hozzárendeljük a környezeti neveléshez, ezzel is belopva a természetet hétköznapijainkba:

- a belső burkolást természetes anyagokkal oldottuk meg
- az aulát dézsába ültetett nagyméretű növényekkel díszítettük
- a faliújságok témaválasztásával
- a jeles napokon rendezett kiállításokkal

Az épület és berendezésének technikai adatai

- az épületet felépítő anyagok: beton
- a tantermek világítása energiatakarékos, amely a folyosók többségén még átalakításra vár
- fűtési rendszerünk központi fűtés
- az épület szigetelése energiatakarékossági szempontból nem megfelelő, átalakításra szorul
- tantermeink mérete, fényviszonyai megfelelőek, a déli oldal nyári hőmérsékletének enyhítésére beszereztünk két légkondicionáló készüléket
- mosdóink mennyiségi szempontból elegendőek, higiénias viszonyai megfelelők, de állaguk, felszereltségük évtizedes hátrányt mutatnak
- a folyosón minden osztálynak saját öltözőszekrényei vannak
- a tantermek berendezésének állaga jó, folyamatosan fejlesztjük, karbantartjuk
- az iskola technikai felszereltsége minden igényt kielégít.

Az iskola környezete

Az iskola lakótelepen helyezkedik el, parkos környezetben, távol a forgalmas és zajos főutaktól. Hatalmas zöld területek, játszóterek veszik körül. A közelünkben található egy

kisebb erdő, patak, és szántóföldek, melyeket közelségük miatt könnyedén be tudunk vonni a környezeti nevelési munkánkba.

Az iskola működése környezeti nevelési szempontból

Az iskolában jelenleg a tantestület körülbelül egyharmada foglalkozik intenzíven környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül. Vannak, akik minden akcióban, munkában részt vállalnak, s vannak, akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez. A környezeti nevelés az a területe az iskolai életnek, ahol csak nagyon fokozatosan és lépésenként haladunk előre. A további munkában is szükség van az iskolavezetőség, a tapasztaltabb és a fiatal kollegák együttműködésére. A természettudományos munkaközösség tanárai koordinálják az iskolában a környezeti nevelési munkákat.

8.3 A környezeti nevelés szinterei iskolánkban

8.3.1 Hagyományos tanórai keretben

Tanórán:

A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van.

Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik.

8.3.2 Nem hagyományos tanórai keretben

A tanév során szinte minden osztály az önkormányzat által üzemeltetett és finanszírozott erdei iskolában (Bernecebaráti, Balatonvilágos) tölt egy hetet. A szülők igényei alapján intézmény- és múzeumlátogatásokat szervez. Az itt folyó munka a tanév szerves része. Az erdei iskolában a munka meghatározott, speciális órarend szerint folyik.

Tanórán kívüli programok:

A gyerekek olyan versenyeken indulnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma, így elmélyíthetik elméleti tudásukat (pl. Föld Napja, Hermann Ottó verseny).

Évente szervezünk erdei iskolát diákjainknak, ahol az évközi elméleti tananyag hasznosságát, alkalmazhatóságát mutatjuk meg a gyerekeknek a természetben is. Ennek sikere ösztönözi a tanárokat arra, hogy tevékenységünk ne korlátozódjon csak erre az időszakra, hanem egész éves szervezett, tervezett munka legyen. Az erdei iskolában projekt módszerrel dolgozunk.

Olyan munkaformákban (pl.: csoportmunka) tevékenykednek a tanulók, amely felelősségvállalással, önálló tevékenységekkel, egymással dolgozni tudással jár együtt. Az iskolában rendszeresen, különböző gyűjtési akciókat (elem-, szelektív hulladék- és papírgyűjtés) szervezünk.

Kiállításokat rendezünk jeles alkalmakra: a Föld Napján rajz- fotó- és kézműves, nyári táborokról bemutatózó, Föld Heti rendezvényekről.

Megemlékezünk a környezeti nevelés szempontjából nevezetes világnapokról.

A délutáni szabadidőben az udvar gondozásához a tanulók is nagyban hozzájárulnak azzal, hogy védnökséget vállaltak a növények ápolására. Tankertjüket gondozzák. A ládába kiültetett virágokat ápolják.

Ezen kívül szervezett keretek között folyik az udvar és az iskola közvetlen környékének tisztántartása, rendszeresen szemétszedő akciókat szervezünk.

Az évente megrendezett iskolanapon, környezetvédelmi témákat is feldolgozunk. Diákjaink megismerik a közvetlen környezetüket (természeti és épített), hagyományainkat, értékeinket.

Erőforrások

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítson ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

8.4 Nem anyagi erőforrások

8.4.1 Iskolán belüli együttműködés

Pedagógusok

Az iskola minden pedagógusának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti nevelés illetve oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell alakítanunk, és tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését. A közös munka áttekintése igazgató-helyettesi feladat, a koordinátori szerepet az iskolai szabadidő-szervező tanár látja el.

Diákok

Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt különösen érdeklődő és elkötelezett tanulókból álló diákcsoportnak.

Tanárok és diákok

A diákok a környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el.

A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében is.

A tanórák környezeti tartalmát a munkaközösségek határozzák meg, a tanórán kívüli környezeti nevelési tevékenységek áttekintése igazgató-helyettesi feladat.

Iskolapszichológus

Az iskolapszichológus felméréseivel, és azok elemzésével segíti környezeti nevelési munkánkat. A továbbiakban rendszeressé tesszük ezeket a vizsgálatokat, hogy munkánk hatékonyságáról is tájékoztatást kapjunk.

Tanárok és szülők

Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Iskolánkban ez azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak

Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti nevelési programunknak. Az iskolai adminisztráció területén fontos feladatunk, hogy csökkentsük a felesleges papírfelhasználást (pl.: féloldalas papírlapok használata, kicsinyített és kétoldalas fénymásolás, digitális információáramlás), folyamatosan gyűjtjük a hulladékpapírt és a kifogyott nyomtatópatront. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószeret használunk. Az iskolai szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztéséhez a takarító személyzet aktív, környezettudatos munkájára is szükségünk van.

8.5 Iskolán kívüli együttműködés

Működtető

Az igazgató feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető legoptimálisabb helyzet megteremtését elérje. Célunk, hogy pályázatok útján elnyert támogatással is elősegítsük ennek a területnek az eredményes működését.

Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények

A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása. Tanítványaink számára élményt nyújtoak a múzeumok, az állatkert, a hazai nemzeti parkok. Szemléletük formálásához nagyban hozzájárul a vízművek, a szennyvíztisztító, a hulladékhasznosító meglátogatása tanulmányi séták keretében. Ezeket a látogatásokat a szülők kérésére valósítjuk meg és a tanórákon készítjük elő. Az adott intézménnyel a kapcsolatot a szabadidő-szervező tartja.

Civil szervezetek

A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat, az általuk kiírt pályázatokon, akciókon részt veszünk. A civil szervezetekkel való iskolai szintű kapcsolattartás igazgató-helyettes feladata.

Hivatalos szervek

A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javasatainkra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában.

Fenntartó

A működtető évente lehetőséget nyújt az intézményekkel jogviszonyban álló tanulóknak arra, hogy az általa üzemeltetett erdei iskolában – csupán az étkezés szülő általi finanszírozásával – részt vegyen.

8.6 Külső erőforrások

Alapítvány

Az iskolai alapítvány –az alapító okiratában meghatározott módon– támogatja a tanulók erdei iskolában és nyári táborokban való részvételét. Minden diáknak szülői aláírással kérvényt kell beadnia a támogatás kérésére. Az elbírálásról a kuratórium dönt. Lehetőség van arra is, hogy a tábori munkához szükséges eszközök vásárlását is az alapítvány segítse.

Pályázat

A pályázatok megjelenésének figyelése igazgatóhelyettesi feladat. Tájékoztatja a kollégákat a pályázati lehetőségekről, és segít a pályázatok elkészítésében.

8.7 Alapelvek, jövőkép, célok

Konkrét célok

Rövid távú céljaink tervezésében figyelembe vesszük, hogy a hosszabb távú célok megvalósításához milyen lépések vezetnek.

Új tervek

- a tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához,
- tantestületen belüli továbbképzés szervezése, a környezeti nevelés módszereinek bemutatása.

Hagyományok ápolása

- iskolanap szervezése az egész közösség számára,
- évfolyamonként, tagozatonként erdei iskola program szervezése, megvalósítása,
- drog-prevenációs program folytatása,
- osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában.

Szaktárgyi célok

- a szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre (pl. ember és környezete, természetismeret, a természet állapotának mérési módszerei),
- a hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon (a környezetszennyezés hatása a természeti és az épített környezetre, az emberre),
- interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, önálló kísérlet, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok),
- tanórán kívüli programok szervezése,

- természetvédelmi versenyekre felkészítés,
- multimédiás módszerek alkalmazása szakórákon,
- IKT eszközök felhasználása a tanórákon.

8.7.1 Hosszú távú céljaink

A következő magatartásformák kialakítását célozzuk meg:

- környezettudatos magatartás és életvitel
- tudatos vásárlóvá nevelés megkezdése
- személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartás és életvitel
- környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igénye és akarata
- természeti és épített környezet szeretete és védelme, a sokféleség megőrzése
- rendszerszemlélet
- egészséges életmód igénye és az ehhez vezető technikák, módszerek
- a Föld egészséges (természetes ökológiai) folyamatainak visszaállítása mikrokörnyezetünkben
- harmóniára való törekvés a környezettel
- környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát
- a környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás, egyéni és közösségi szinten egyaránt
- érzékenység kialakítása a környezet állapota iránt

8.8 A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód
- szintetizálás és analízis
- problémaérzékenység, integrált megközelítés
- kreativitás
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód
- vitakészség, kritikus véleményalkotás
- kommunikáció, média használat
- konfliktuskezelés és megoldás
- állampolgári részvétel és cselekvés
- értékelés és mérlegelés készsége

8.9 A környezeti nevelési szemlélete

A diákok számára olyan oktatást kell az iskoláknak biztosítani, amelyben a szakmai képzésen kívül hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket kell kialakítanunk.

Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását.

A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat alakítunk ki.

Szemléletet csak úgy tudunk formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon diákjaink nem elszigetelt ismereteket szereznek, hanem egységes egészként látják a természetet, s benne az embert. Ezért a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk volt eddig is, és marad továbbra is.

Az erdei iskolában megismertetjük gyerekeinkkel a természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

8.10 Tanulásszervezési és tartalmi keretek

8.10.1 Tanórán kívüli és tanórai foglalkozások

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció. Minden lehetőséget megragadunk, hogy diákjainkban egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról.

Lehetőségeink

- terepi munka során: táborok, tanulmányi kirándulások, akadályversenyek, városismereti játékok, stb.
- kézműves foglalkozások: egy-egy ünnephez kötötten, illetve tábori időben
- iskolaújság megjelentetése, kiállítás rendezése, iskolarádió működtetése,
- látogatás: múzeum, állatkert, botanikus kert, hazai nemzeti parkok, valamint hulladékégető, szennyvíztisztító, stb.
- versenyek
- szakkörök
- iskolaudvar parkosítása
- Hartyán nap a DÖK választása alapján
- „jeles napok”
- projektoktatás a bevezető szakaszban és az erdei iskolában
- tanórai keretben

8.11 Módszerek

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Ezek nem mindegyike ismert mindenki előtt, ezért olyan (belső) tanár továbbképzést szervezünk, amelyen bemutatjuk az interaktív lehetőségeket. Fontos, hogy ezeket mindenki saját maga is kipróbálja, mielőtt a diákokkal alkalmazza. A foglalkozások, módszerek így válnak csak hitelessé.

8.11.1 A környezeti nevelésben használható módszerek gyűjteménye

Játékok

- szituációs

- memóriafejlesztő
- kombinációs
- érzékelést fejlesztő
- ráhangolást segítő
- kapcsolatteremtést segítő
- drámapedagógia

Riport módszer

- kérdőíves felmérés
- direkt riportok
- fotóriport

Terepgyakorlati módszerek

- terepgyakorlatok
- térképkészítés
- egyszerű megfigyelések
- célzott megfigyelések, mérések

Aktív, kreatív munka

- természetvédelmi és fenntartási munkák
- rekonstrukciós munkák
- madárvédelmi feladatok
- szelektív hulladékgyűjtés
- rend- és tisztasági verseny

Művészi kifejezés

- vizuális művészet a környezeti nevelésben
- irodalmi alkotások
- zeneművészet
- fotóművészet
- táncművészet
- népművészet
- esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- a tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

8.12 A speciális nevelési módszereket igénylő gyerekek környezeti nevelése

Az 1-4. évfolyamot felölelő szakaszban nagyobb hangsúlyt szükséges fordítanunk a tanuláshoz nélkülözhetetlen funkciók fejlesztésére. Differenciált eljárásokkal, tartalmakkal és oktatásszervezési megoldásokkal, terápiákkal kell alkalmazkodni a tanulók között meglévő nagyobb eltérésekhez. A képességfejlesztésben hangsúlyosan jelen kell lennie a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. Az 5-8. évfolyamban, a megismerési módszerek további fejlesztése, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetek, ismeretek, elsajátított tanulási szokások fejlesztése a cél.

Előtérbe kerül a verbális szint, de differenciált módon jelen van a manipulációs, és a képi szint is. Új elemként jelentkezik a belépő tevékenységformák megfogalmazása valamennyi tantárgyban. Ezek jelzések arra vonatkozólag, hogy milyen tanulási szituációkat kell létrehozni a kívánt fejlődés eléréséhez, a különböző képességcsoportok kialakításához, korrigálásához.

8.13 Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, adathordozókkal, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan pótolni kell az elhasználódott vegyszereket, eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel, új eszközöket kell beszerezni.

Az erdei iskolai programok és a nyári táborok számára biztosítani kell a biológiai és kémia vízvizsgálatokhoz, illetve a levegő- és talajvizsgálatokhoz szükséges eszközöket, vegyszereket.

Folyamatosan frissíteni kell a környezeti nevelési szak- és CD-könyvtárat. Biztosítani kell, hogy a környezeti nevelési tanórák és programok számára megfelelő IKT eszközök álljanak a tanárok és a tanulók rendelkezésére.

8.14 Az egyes tantárgyakon belül megvalósítható környezeti nevelési feladatok

Testnevelés

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket
- legyenek tisztában azzal, hogy a testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes

Magyar nyelv és irodalom alsó tagozat

A tanulók

- ismerjék meg a közvetlen (természetes- és mesterséges ember alkotta) környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat (meséket, mondákat, népdalokat és verseket)
- egy táj megismerésekor legyenek képesek kifejezni érzelmeiket, alkalmazva érzékeljék az anyanyelv gazdagságát, szépségét a szóbeli és írásbeli kommunikáció során

felső tagozat

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását és mindezeket tudják alkalmazni a természeti és ember alkotta környezettel való kapcsolatteremtésben
- védjék az anyanyelvüket
- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikáció
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelemi témájú könyvek feldolgozásával
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet;
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására;
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete;
- értsék meg és érezzék az egész világot érintő globális problémákat,

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikációképességük és fedezzék fel ennek lehetőségeit

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával
- tudjanak ez irányú táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni
- fejlődjön logikus gondolkodásuk, szintetizáló és lényegkiemelő képességük
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek reális becslésekre
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni
- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit,

- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat csak felelősséggel szabad csak felhasználni

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit
- ismerjék meg a világ globális problémáit
- ismerjék meg és őrizzék a természeti és az ember alkotta táj szépségeit

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat
- alakuljon ki bennük az ökológiai szemléletmód

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel
- környezettudatos magatartást alakítsanak ki
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait

Ének-zene

A tanulók

- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét
- tudják, hogy az élő és élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni

Erkölcstan

A tanulók

- legyenek képesek a már kialakított, megteremtett értékek között úgy élni, hogy a lehető legkevesebb károsodást okozzák
- tanuljanak meg a természet károsítása nélkül teljes életet élni
- mérjék fel annak elengedhetetlen fontosságát, hogy az utódaiknak is megfelelő életteret kell hagyniuk
- alakítsuk ki azt a szemléletet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban

Vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék fel a természeti és művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére
- tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően (természetes anyagok felhasználása)
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket

Dráma és tánc

A tanulók

- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezeti nevelési lehetőségeket

8.15 Kommunikáció

A környezeti nevelésben – jellegénél, összetettségénél fogva – nélkülözhetetlenek a kommunikáció legkülönbözőbb módjai. Legalább ilyen fontos, hogy diákjaink a nagyszámú írott, hallott és látott média-irodalomban kritikusan, a híreket okosan mérlegelve tudják feldolgozni. Fontos, hogy képesek legyenek a szakirodalomban eligazodni, az értékes információkat tudják az értéktelentől megkülönböztetni. Tanulóinkat meg kell tanítanunk a fellépésre, a szereplésre, az előadások módszertanára.

8.15.1 Iskolán belüli kommunikáció formái

- kiselőadások tartása megfelelő szemléltetőeszközökkel
- házi dolgozat készítése
- poszterek készítése és bemutatása
- iskolarádió felhasználása híradásra
- faliújságon közölt információk készítése

- szórólapok készítése

8.15.2 Iskolán kívüli kommunikáció formái

- környezetvédelmi cikkek feldolgozása különböző napilapokból, folyóiratokból
- környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós hírek feldolgozása, értékelése
- a közvetlen környezet problémáinak felmérése, értékelése

9. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Az intézmény közvetíti mindazokat az értékeket és követelményeket, melyeket a tanulók az iskolai közösségében elsajátítanak, s felnőttként társadalmi gyakorlatként alkalmazni tudnak. Hozzásegíti a tanulókat a demokratikus joggyakorlás elsajátításához és az iskolában szerzett tapasztalatok későbbi hasznosításához.

A közösség és az egyén egyszerre forrása és tárgya a nevelőmunkának. A közösségi és egyéni bánásmód egységének, dinamikus egyensúlyának kialakítása és fenntartása alapvető fontosságú pedagógiai követelmény.

9.1 A közösségformálás célja

- Közvetlen: - a társaság, a közösség iránti szükséglet kielégítése
- Közvetett: - az együttélés, az együttműködés adott formáinak, lehetőségeinek megteremtése, folytonos megújítása
- felelős részvétellel kölcsönösen előnyös egyezség és megoldáskeresés készségének kialakítása
  - mások véleményének meghallgatása
  - a többség akaratának elfogadása

9.2 A közösségformálás feladata

- pedagógus és tanuló kölcsönös, bizalommal teli viszonyának kialakítása
- a pedagógus számoljon a nevelő hatás befogadásának életkori, fejlettségbeli lehetőségeivel, korlátaival
- a nevelő hatás pedagógiaiilag megalapozott, konkrét legyen, a nevelési eljárás igazodjék a megértett konkrét körülményekhez
- a nevelési eljárásnak következetesnek, rendszeresnek és egymásra épülőnek kell lennie
- az önértékelő képesség fejlesztése
- az önkormányzás képességének fejlesztése
- tanulóközösségek tevékenységének megszervezése
- a közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása

9.3 Tevékenységi formák

Iskolai közösség

- állami ünnepek rendezése
- hagyományos ünnepek (Mikulás, gyermeknap, farsang, anyák napja, karácsony stb.)

- tanévnyitó, tanévzáró ünnepély, ballagás, hangverseny, színelőadás
- sportnap
- Egészségnap
- gyermeknap
- DÖK nap

Évfolyam közösség:

- előadások
- rendhagyó órák
- kulturális rendezvények látogatása (színház, múzeum, kiállítás, stb.)
- sportversenyek
- tanulmányi kirándulások

Osztályközösség:

- kulturális rendezvények látogatása
- tanulmányi kirándulás
- erdei iskola
- edzőtáborok, nyelvi táborok
- osztálykereten belüli rendezvények
- rendhagyó órák

Speciális közösségek:

- szakkörök
- énekkar
- sportkörök
- tanulmányi versenyekre felkészülők
- sportcsapatok
- délutáni csoportok
- DÖK
- szabadidős rendezvények résztvevői
- könyvtárlátogatók köre
- időszakos feladat végzésére létrejövő csoportok

9.4 A tevékenységek színterei

- iskolai közösség
- osztályközösség

10. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

10.1 Pedagógusok feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. *A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.*

- a tanítási órákra való felkészülés,

- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, a helyettesített órák vezetése,
- osztályozó, illetve javító vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi és munkaközösségi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és szakmai jellegű dekorációjának kialakítása.

10.2 Az osztályfőnöki munka

Az osztályfőnököt az igazgató bízta meg a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

A Nemzeti Alaptantervben képviselt értékek, az egységes, alapvető követelmények és az ezekre épülő differenciálás egyaránt azt a célt szolgálják, hogy a tanulók – adottságaikkal, fejlődésükkel, iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb tevékenységeikkel, szervezett és spontán tapasztalataikkal összhangban – minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

Az osztályfőnök tevékenysége olyan iskolai pedagógiai munkát feltételez, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban; figyelembe véve, hogy az oktatás, nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is. Az ismeretek, a készségek, a képességek elmélyítése során sokféle nevelő hatás éri a tanulókat. Bármilyen színes és tartalmas is a tanítási órák tananyaga, a szükséges nevelési hatásokat, a tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztését csak tervszerűen kialakított nevelési rendszerrel, gondosan egymásra épített nevelési tartalmakkal lehet megvalósítani. A tanulók személyiségfejlődését kibontakoztató pedagógiai folyamatokat, az osztályban érvényesülő nevelési hatásokat az osztályfőnöknek kell összehangolnia.

10.3 Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulókörösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkakörösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő gyermekvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola gyermekvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

11. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

11.1 Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

11.1.1 Tehetség

A tehetség pszichológiai értelemben azt jelenti, hogy valaki egy tevékenységben vagy tevékenységkomplexumban az átlagosnál magasabb teljesítményre képes. Valamely területen az átlagosnál magasabb teljesítmény már gyermekkorban jelentkezik. A tevékenységek megfelelő gyakorlása kialakítja a képességeket. A képességek az egyes tevékenységekkel kapcsolatban a legkülönbözőbb formákban jelenhetnek meg.

<i>A tehetség fajtái:</i>	veleszületett	-	kialakult
	általános	-	speciális

11.1.2 A tehetség felismerése

Vannak korán felismerhető speciális területek, ilyenek: zene, sakk, tánc, testnevelés, matematika, idegen nyelvek.

Ezeknél is fontosabb az általános tehetségtényező, amely nélkül a speciális tehetségek nem bontakozhatnak ki.

A tehetség megállapítható az alábbi jellemzőkből:

- különösen jó hallás
- kíváncsiság, érdeklődés
- figyelni és megfigyelni tudás
- kezdeményező ismeretszerzési, tanulási vágy
- jó emlékezet
- ötletesség
- eredetiség
- élénk képzelőerő
- gyors, lényegre tapintó felfogás
- hatékony, divergens problémamegoldó gondolkodás
- jó kezűgyesség
- önállóságra, függetlenségre való törekvés
- kreativitás
- bonyolult játékok kedvelése.

Mindezek mellett szinte nélkülözhetetlen a személyiség magas akarat, erkölcsi színvonala, a célratörő, türelmes, szorgalmas munka, kitartás, felelősségtudat, megbízhatóság, szociabilitás. Ezek sokszor fontosabbak, mint a veleszületett adottságok. Sok csodagyerek lett szürke felnőtt e tulajdonságok nélkül.

A tehetség kibontakoztatása érdekében iskolánkban olyan tevékenységeket szervezünk, amelyek:

- lekötik a tanulót
- komfort élményt biztosítanak
- fokozzák a teljesítményüket
- kitágítják az érdeklődésüket.

Nagyon fontos, hogy az adott területen minél korábban felismerjük tanulók tehetségét, a képességük kibontakozását segítsük, tapasztalatainkat felhasználva ezt a folyamatot irányítsuk, mert munkájuk akkor lehet hatékonyabb, ha önmegvalósításuk sikeres. Ha az eredmények jelentkeznék, a tanulási tevékenység intenzitása is fokozható, ezt reméljük a kompetencia alapú oktatástól is.

A képességek működtetése fontos az intézmény jó hírének megtartása és erősítése szempontjából is. Fontos azért is, hogy tanulóink önmaguknak és környezetüknek folyamatosan bizonyíthassanak, megerősítést kapjanak abban, hogy az átlagosnál többre képesek, és ez a képességük működik. Látják, hogy munkájuknak van eredménye, érdemes dolgozni, így kedvvel tudják tanulási tevékenységüket folytatni.

11.1.3 Fejlesztési lehetőségek, színterek

Tanóra

- differenciálás
- problémamegoldó feladatok
- ok – okozati összefüggések megláttatása (AHA élmény!)
- egyéni képességek figyelembe vétele
- tevékenykedtetés
- önálló témafeldolgozás
- önálló „búvárkodásra” tanítás
- pályaválasztási orientáció

Az *iskolai nyelvtanítás* során elengedhetetlenül szükséges a differenciálás. Többféle csoport létezik, rendkívül heterogén az összetételük.

A különbségeket a következő területeken lehet leginkább észlelni:

- tudásszint
- képességek, alkati tulajdonságok
- tanulási módszerek
- pillanatnyi állapotok
- elvárások, érdeklődési körök
- életkor, nem.

A tudásszint vonatkozhat pl.: a hallott vagy írott szöveg megértésére, a nyelvtani ismeretekre, kommunikációs képességekre stb. Vannak, akik csekély szókincs és alapvető nyelvtani ismeretek birtokában is bátran kommunikálnak, mások szinte meg sem mernek szólalni, nem mernek leírni egy mondatot addig, amíg annak nyelvtani helyességéről meg nem győződtek.

Képességek tekintetében is különbözőek a tanulók. Vannak, akik igen gyorsak, mások igénylik a többszöri ismétlést, ellenőrzést. Olyanokkal is találkozhatunk, akik egyszerre csak egytípusú feladatot végeznek, mert nem képesek többfelé figyelni.

A minőség, az eredményesség, az idő is nagyon fontos tényező, ezért úgy kell megoldani a szervező, irányító munkát, hogy a tanulók ne érezzék feszítettnek a tempót. A jó légkör alapfeltétele a jó munkának. A nyelvtanulási környezetet igyekszünk a tanórán belül, a tanórán kívül és az iskolán túl egyaránt megteremteni (nyelvi táborok).

Tanórán kívüli foglalkozások

- szakkörök heti rendszerességgel azoknak a tanulóknak, akik a tantervi anyagon túlmenően szeretnék bővíteni meglévő tudásukat, élményszerű, kellemes felüdülést jelentő formában
- előkészítők, fakultációk (az órán tanult nyelvtani anyagok gyakoroltatása, készség szintjére való fejlesztése zajlik ezeken a foglalkozásokon)
- versenyek
- iskolai rendezvények
- kiállítások
- kirándulás
- pályamunkák készítése
- kulturális, sport és ismeretterjesztő programok látogatása

A szociálisan hátrányos gyermekekre még inkább oda kell figyelni, hogy ne kallódjanak el! Nagyon fontos a tanulás tanítása!

Hosszú távon fenntarthatóvá kell tenni a színvonalas órai munka és a tanórán kívüli tevékenységek lehetőségeit.

Ösztönözzük tanítványainkat az idegen nyelvek folyamatos használatára (nyelvi táborok).

Könyvtárunkban széles körben találhatunk autentikus képeskönyveket, meséket, könnyített olvasmányokat, regényeket, népszerű tudományos anyagokat, a fiataloknak szóló nyelvtanulást segítő, motiváló magazinokat.

Iskolánkban angol illetve német nyelv oktatása folyik. Minden évfolyamon első osztálytól kezdve egy osztály német nemzetiségi osztály. A nemzetiségi tudat, hovatartozás rendkívüli tényező a magyarországi különböző nemzetiségek életében. Ennek egyik jelentős őrzője, példája az iskolánkban működő német nemzetiségi osztályok. A Magyarországon élő német nemzetiségi tanulóknak lehetőségük van a német nyelvet és német honismeretet tanulni, tanulmányokat folytatni nyelvi korlátok nélkül, jól képzett német nyelvtanárokkal.

A délutáni, tanórán kívüli képességfejlesztő tevékenységek közé sorolhatjuk azokat a „nyelvi” délutánokat, amelyeken megismerkedhetnek a tanulók az adott idegen országok (Ausztria, Németország, Anglia, USA), nemzetek kultúrájával, szokásaival.

Nyelvi délutánok

angol: Halloween party

Easter party

német: Márton nap

német Húsvét

német Karácsony

német Mikulás

A művészeti foglalkozásoknál, tantárgyaknál, a tehetség hamar megmutatkozik. Már az óvodában kitűnhet a gyermek kivételes képességeivel. Az ilyen gyermeknek azonnal lehetőséget kell adni, hogy képességeit illetve tudását megmutathassa először szűk (csoport, osztály), majd szélesebb (pl. iskolai hangverseny) közönség előtt. A tehetséges tanuló először népszerűvé válhat a közösség számára, majd akár követendő példát jelenthet a többieknek. Később, ha tudása gyarapodik, lelkesedése töretlen, produkciója maradandó élményt jelenthet a közönségnek. Tudjuk, hogy a zenével való intenzív kapcsolat jó irányba befolyásolja a gyermek személyiségét, tehát fontos, hogy ők középpontba kerüljenek.

Az iskolai színjátszás is a tehetségek kibontakoztatásának fóruma. A próbák az „egy közösségbe tartozunk” érzés elmélyítésére alkalmasak. Az előadások segítenek abban, hogy a gyerekek színházba járó felnőttekké váljanak.

Versenyek

- Tantárgyi versenyek (iskolai, kerületi, fővárosi, országos)
- Művészeti versenyek
- Sportversenyek (iskolai, kerületi, fővárosi, országos, nemzetközi)
- Egyéb versenyek
  - Bod Péter könyvtárhasználati
  - Polgárvédelmi
  - Környezetvédelmi

Az iskolának biztosítani kell a sokszínűséget, hogy a gyerekeknek lehetősége legyen saját maga kipróbálására. A képességek fejlesztése minden pedagógus feladata. A tehetségek sorsát később is figyelemmel kell kísérni, velük a kapcsolatot tartani, és lehetőséget biztosítani számukra eredményeik bemutatására, mellyel példát adhatnak az iskola tanulóinak és ösztönözhetik őket.

11.2 Integrációs törekvéseink

Ma már az integráció nem kérdés, hanem gyakorlat.

A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének jellegzetes különbségeit fejezi ki. A tanulók között fennálló különbségeket az iskolánk a helyi tantervének kialakításakor figyelembe veszi.

Intézményünk sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedését, a többi tanulóval való együtt haladását tekinti, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják.

Intézményünkben olyan létszámú tanulócsoportokat alakítunk ki, amelyek lehetővé teszik az SNI-s tanulók befogadását, és hatékony fejlesztési lehetőséget biztosítanak számukra. Az osztályba sorolásnál figyelembe vesszük a befogadó osztály összetételét, az integrált tanuló fogyatékoságának típusát, mértékét valamint az intézmény személyi és tárgyi feltételeit. Lehetőségeinkhez mérten az SNI-s gyerekeket az osztálykereten túl kiscsoportos és/vagy egyéni megsegítésben is részesítjük.

11.3 A sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatásának törvényi háttere

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2/2005. (III.1) OM rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve
- 32/2012 (X.8.) EMMI rendelet

Sajátos nevelési igényű tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A tanulóknak joga, hogy állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban – különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban – részesüljön, és életkorától függetlenül a pedagógiai szakszolgálat intézményéhez forduljon segítségért (Nkt 46.§ (3)).

A szülő választja ki a sajátos nevelési igényű tanuló számára megfelelő ellátást nyújtó nevelési-oktatási intézményt az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, a szülő és a gyermek igényeinek és lehetőségeinek figyelembevételével (Nkt 47.§ (2)).

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és e helyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő Nkt 56. § (1).

11.4 Személyi feltételek

Osztálytanítók, szaktanárok, gyógypedagógusok, logopédusok, iskolapszichológus, gyermekvédelmi felelős, szabadidő- szervező, pedagógiai asszisztensek és nem utolsósorban a szülők együttműködése szükséges ahhoz, hogy az integráció hatékonyan működhessen. Az

integrációt segítő pedagógusok folyamatosan konzultálnak egymással, a nevelési tanácsadó munkatársaival, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakembereivel.

11.4.1 Objektív feltételek

Intézményünk olyan tanítási programokkal dolgozik, amelyek kellően rugalmasak, és a különböző képességű gyerekek számára egyaránt hozzáférhetőek.

11.5 Integrációs alapelveink

Tanítási programunk ismeretek átadása helyett a képességek fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. Reális tananyagmennyiséget dolgoz fel, kiegészítve a sérülés specifikus ajánlásokkal, tartalmakkal. Differenciálást, aktív tanulói magatartást részesít előnyben.

Iskolánk próbálkozik az inklúzió szellemének megfelelő teljes integrációval. A tanuló teljes időtartamban az osztálytársaival együtt tanul. A heterogén osztálycsoportban való neveléssel, oktatással nagyobb esélyük van a sikeres szocializációra.

Iskolánk mindent megtesz a sikeres integrációért. Megvalósítjuk az integráció törvényi feltételeit, biztosítjuk az SNI tanuló törvény adta jogait, a kötelező és adható kedvezmények igénybevételét, differenciált óraszervezéssel az egyéni képességek kibontakozását.

11.6 A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók fejlesztési programja

Bármely gyermek kerülhet nehéz helyzetbe közösségi élete során. Lehet, hogy nehezen találja meg a hangot kortársaival vagy pedagógusával, ezért kirekesztettnek, magányosnak érzi magát. Lehet, hogy bár okos, mégis gondjai adódnak egy-egy tantárgyban (pl. nehezen olvas, gyenge a helyesírása, rosszul számol). Mindezek következtében megváltozhat magatartása, indulatosabb vagy éppen visszahúzódnóvá válhat, romolhat tanulmányi eredménye.

Mi állhat ezek háttérében? Az esetek nagy részében **beilleszkedési, tanulási, magatartási** nehézség.

11.7 Törvényi háttér

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

- **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiség fejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.
- Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg. Nkt 47.§ (8)

- A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő. Nkt. 56. § (1)

A tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok hátterében részképesség zavarok, kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása áll fenn. Nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket; az egyes állapotok a tünetek/tünet együttesek komplexitásától függően a funkciógyengeségtől a komplex személyiség-, illetve általános tanulási zavarig terjedhetnek. A percepció bázis többdimenziós érintettsége miatt az olvasás, írás, számolás elsajátításában különböző súlyosságú akadályt jelent, az enyhe zavartól egészen a funkcióképtelenségig.

A részképesség zavarok körébe az iskolai teljesítmények – elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) – elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következményes magatartási és/vagy tanulási zavarok komplex tünet együttese tartozik. Jellemző, hogy az adott részképességben az intelligencia szintjének ellentmondó, súlyos teljesítménybeli elmaradás mutatkozik. A részképesség zavarok tüneteit mutató tanulók általános jellemzője a számukra nehéz iskolai feladatok iránti feltűnő közömbösség, érdektelenség, amely a nehézségek következtében fokozatosan elmélyül, és a tanulással kapcsolatos tevékenységek (olvasás, írás, számolás) elutasításában fejeződik ki.

Aktivitászavar, figyelemzavar megléte esetén pedig az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni, az általánosnál sokkal több cselekvéses tanulási helyzetet igényel. Azok a tanulók, akik súlyos figyelemzavaruk (helyzetidegenség, hibás-hiányos helyzetfelismerés) vagy fejletlen önirányítás, gyenge önértékelési képesség miatt nem tudnak a tanulási szituációba beilleszkedni, állandó személyes kontrollra, megerősítésre szorulnak.

A tanulási kudarcok csökkentése, a gyermekek optimális megsegítése érdekében iskolánk gyümölcsöző együttműködést alakít ki saját közösségén belül, továbbá az érintett szülőkkel, a Nevelési Tanácsadóval, valamint az Országos Szakértői Bizottságokkal. Fontosnak tartjuk annak felismerését - és a tanulókkal való felismertetését -, hogy átmenetileg vagy tartósan bárki szorulhat segítségre. Hiszen mindannyian „mások” vagyunk, és ez a sokszínűség a kisebb közösségek és a társadalom életető eleme.

A terápia egyénre szabott, a lehető legteljesebb komplexitásra, a gyermek egyéni képességeinek maximális figyelembe vételére törekszik. A részképesség zavar, és a ráépülő tanulási zavar korrekciója kis lépésekben, együttesen folyik az iskolában. Ehhez fejlesztő pedagógusok állnak rendelkezésre. A fejlesztő pedagógusok egyéni fejlesztési terv alapján dolgoznak. Munkájuk eredményeiről a szülők tájékoztatást kapnak. Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza a feltárt problémát, a fejlesztendő részképességeket, valamint az olvasásnál, írásnál, matematikánál jelentkező problémákat.

11.8 A magatartási - tanulási zavarok leggyakoribb megnyilvánulási formái

- az együttműködési készség hiánya,
- durva hang, durva érintkezési mód, gyenge kudarcűrész
- feltűnni vágyás, imponálni akarás
- agresszivitás, kötekedés
- ellenséges, tekintélyellenes viselkedés
- megbízhatatlanság, felelőtlenység

- peremhelyzet a csoportban az érzelmi - indulati élet szélsőséges kiegyensúlyozatlansága

11.9 Pedagógiai cél és feladat

Az iskola egész élet- és tevékenységrendjével, érzelmi légkörével segítse a gyermekek harmonikus, kiegyensúlyozott fejlődését, fizikai és pszichikai teherbíró képességének növekedését. Az intézményi légkör azt közvetítse az érintkezők során a gyerekeknek, hogy problémáikkal, érzelmi konfliktusaikkal, kritikus élethelyzetben bizalommal fordulhat a felnőtt közösség bármely tagjához. Feladatunk elsősorban a megelőzés, illetve a már kialakult problémák megoldása.

11.10 Preventív feladataink

- Szülők és pedagógusok kölcsönös bizalmon alapuló, együttműködő kapcsolatának fenntartása
- Egyéni, kiscsoportos foglalkozások szervezése
- Erőnket meghaladó feladat esetén a külső szakemberek segítségének azonnali igénybevétele.

11.11 Feladataink a már kialakult probléma esetében

- Amennyiben lehetséges, az előidéző okokat kell megszüntetni.
- A gyerek fejlődését és közösségre gyakorolt tevékenységét folyamatosan figyelemmel kell kísérni, szükség esetén nyomban közbe kell avatkozni!
- A tanuló magatartását, tevékenységét értékelni kell nevelői és gyermekkorban, valamint az adott diák előtt. Szükség esetén be kell avatkozni.
- Ha szükséges, igénybe kell vennünk külső segítséget (orvos, pszichológus, pszichiáter, gyermekvédelmi szakember).
- Nem célravezető, ha egészségügyi, pszichés okok miatt szélsőséges magatartású vagy teljesítményű gyermeket büntetések sorozatával próbálunk formálni.
- A többiek érdekében nem engedjük meg, hogy a szélsőséges magatartási zavarokkal küzdő gyermek lehetetlenné tegye a csoport vagy osztály közösségének normális körülmények közötti nevelését - oktatását.

11.12 A beilleszkedési, magatartási, tanulási problémákkal kapcsolatos tevékenységünk

Eredményességünket jelzi:

ha az érintett tanuló

- huzamosabb ideig konfliktusok nélkül tevékenykedik a közösségben
- többnyire elfogadja és betartja a szabályokat
- együttműködik, vagy próbál együttműködni pedagógusával, társaival
- fokozatosan felzárkózik

ha a csoport-, osztályközösség

- elfogadja a másságot
- segíti a problémás tanulót

ha a tantestület

- többségi véleménye alapján gyermekeink magatartása, viselkedése, tanulmányi eredménye jórészt javult.

11.13 Integrált keretek között nevelt SNI gyermekek fejlesztési programja

11.13.1A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- A feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van.
- Szükség szerint sajátos, a fogyatékkal összefüggő tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni.
- Nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a sajátos nevelési igényű tanulóknak is érvényesek.
- Az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatják a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; a fogyatékkal egyes típusaival összefüggő feladatokról.
- Az SNI tanuló értékelése az eltérő tanterv illetve az egyéni fejlődési ütem, az egyéni különbségek maximális figyelembevételével történik. A tanuló teljesítménye önmagához mérten és előremutatón kerül értékelésre, megőrizve a tanulási kedvet.

11.14 A sajátos nevelési igény kifejeződése

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékkal által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

11.15 A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus

Az SNI tanulók egyéni fejlesztését az intézményünkben az utazó gyógypedagógiai hálózat gyógypedagógusai látják el. A gyógypedagógus egyéni fejlesztési tervet készít –konduktív nevelés esetén konduktor –együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz.

Iskolánk pedagógusai szorosan együttműködnek a gyógypedagógusokkal a tanulók hatékony integrálása érdekében, iránymutatásaikat, javaslataikat beépítik a pedagógiai folyamatokba

Pedagógiai munkájuk során

- tananyag feldolgozásnál figyelembe veszik a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépítik, a folyamatos értékelés a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatják eljárásaikat, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaznak;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keresnek;
- alkalmazkodnak az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;

11.16 Kiemelt feladataink

• *Testi fogyatékos tanulónál*

- A műveltségi tartalmaknak az adottságokhoz és korlátokhoz rugalmasan alkalmazkodó mennyiségben és minőségben történő elsajátítása.
- Minden sérült funkció korrekciós jellegű fejlesztése.
- Tanulási zavarok esetén sérülés specifikus módszerek alkalmazása.
- Egyéni fejlesztési terv kidolgozása abban az esetben is, ha a gyermek csoportfoglalkozáson vesz részt.
- Az egyéni fejlesztéssel nem korrigálható esetekben áttérés a szociális tanulásra.
- Felkészítés - a gyermek képességeihez mérten - az önkiszolgálásra és - esetleg - munkavégzésre.
- A személyiség fejlesztése a kiegyensúlyozottság, harmonikusság, a szocializációra való alkalmasság irányában.

• *Látássérült (gyengén látó) tanulónál*

- az ép érzékszervek működésének intenzív fejlesztése;
- a meglévő látás megőrzése, fejlesztése - látásnevelés -, optikai segédeszközök használata;
- beszédhiba-javítás;
- intenzív mozgásfejlesztés
- tapintás, finommozgás, a kéz ügyesség fejlesztése, a Braille-írás, -olvasás technikájának gyorsítása,
- a testkultúra kialakítása, a testtartási hibák javítása (pl. fejlőgátás, túlmozgások korrigálása) súlyosabb eseteknél gyógytornász, szomatopedagógus bevonásával,
- életviteli technikák
- a közlekedést, tájékozódást segítő ismeretek konkrét élethelyzetekben történő elsajátítása, alkalmazása (mozgástréner segítségével a fehér bot technikájának elsajátítása); környezetkialakítás,
- mindennapi tevékenységek (étkezés, varrás stb.),
- a speciális tan- és segédeszközök használatának gyakoroltatása;
- a személyiségzavarok megelőzése, ha szükséges, pszichológus segítségével (helyes önértékelés, önfogadás, alkalmazkodási képesség fejlesztése, megfelelő társas kapcsolatok kialakítása);
- a leendő munkahelyen és hivatalos helyeken követendő helyes viselkedéskultúra kialakítása.

- *Hallássérült (nagyothalló) tanulóknál*
  - a hallásmaradvány kondicionálása,
  - a meglévő beszédállapot fenntartása (megőrzése) és fejlesztése,
  - a szájról olvasás készségének fejlesztése,
  - a módosult életvitel elfogadtatása, a harmonikus személyiség erősítése.
- *Beszéd fogyatékos tanulóknál*
  - a beszédre irányuló figyelem fejlesztése,
  - a mozgások speciális fejlesztése,
  - az aktív és a passzív szókincs bővítése,
  - a beszédészlelés és megértés fejlesztése,
  - a prognosztizálható olvasás-/írászavar megelőzése.
- *Az autizmus spektrum zavarban szenvedő (autisztikus) tanulók*

Módszertanilag az autizmus-specifikus módszerek és eszközök alkalmazása mellett kognitív és viselkedésterápia, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés, gyógytestnevelés alkalmazása szükséges.

Tartalmilag a hiányzó készségek, a másodlagos fejlődési elmaradás, a másodlagos viselkedésproblémák és tünetek speciális módszerekkel való rehabilitációs és rehabilitációs célú kezelését soroljuk ide, a következő területeken:

- elemi szociális-kommunikációs készségek,
- viselkedésproblémák (dührohamok, auto- és heteroagresszió, sztereotip viselkedések stb.),
- figyelem, utánzás, gondolkodási készségek, énkép, önismeret stb.,
- érzékszervek és testhasználat, nagy- és finommozgások, testtartás, izomhypotonia korrigálása,
- elmaradt pszichoszomatikus elemi funkciók,
- önkiszolgálás, önellátás,
- saját speciális segédeszközeinek mindennapi helyzetekben való rutinszerű használata,
- lakókörnyezetben való közlekedés, tájékozódás, élethelyzetek begyakorlása,
- szociális tapasztalatszerzés, társas kapcsolatok formáinak kialakítása.

12. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos pedagógiai feladatok, tevékenységek

12.1 Jogi háttér

- 1996. évi LXII. törvény a közoktatásról és annak módosításai
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2007. évi LXXXVII. Törvény a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény módosításáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- A nevelési – oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM – rendelet és módosításai: 16/1998. (IV. 8.) MKM – rendelet, 8/2000. (V. 24.) OM – rendelet

- Budapest Főváros XV. kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Képviselő – testületének 1/2004. (I. 30.) rendelete a szociális és gyermekvédelmi pénzübeni és természetbeni ellátásokról

12.2 Helyzetkép

Az intézménybe kb. 570 gyermek jár. Diákjaink családja – nagyrészt – anyagi háttérük alapján a társadalom közép-alsó rétegébe sorolható. Többségük a környező lakótelepen él.

Az évek során azonban egyre inkább jellemző, hogy nő a csonka családok, a nehéz körülmények (munkanélküliség, lakásproblémák, anyagi nehézségek, életviteli problémák,) között élő gyerekek száma. Tanulóink mintegy 25 %-a szerepel az intézmény gyermekvédelmi nyilvántartásában.

A nyilvántartás 4 kategória alapján készül:

- környezeti okok
- anyagi jellegű problémák
- a gyermek személyiségében rejlő okok
- egészségügyi okok.

Természetesen a kategóriák között jelentős átfedések vannak, így sajnos van olyan gyermekünk, aki akár több kategóriába is tartozhatna. Leginkább az anyagi problémákkal és a rossz családi körülményekkel küzdő tanulók száma jelentős. Ezek következménye aztán a gyerekeknél jelentkező magatartásprobléma.

12.3 Értékek és alapelvek

Az intézményi gyermek- és ifjúságvédelem legfontosabb feladata, hogy a fent említett Gyvtv. és Ktv. alapján ismerje, fogadtassa el, illetve képviselje a gyermekek érdekeit, jogait. A fenti „*Helyzetképben*” ismertetett tények alapján kiemelt feladatunkká válik egy olyan iskolai közeg megteremtése, mely a következő értékeket képviseli:

- harmonikusan, koruknak, képességeiknek megfelelően fejlődő fiatalok nevelése – oktatása
- az iskola, mint nevelő – oktató és támogató – segítő szocializációs közeg
- az iskola együttműködő kapcsolata a családokkal
- törekvés a problémák megelőzésére, azok pontos feltárására, a hatékony problémamegoldásra
- prevenció az egészségnevelés területén, illetve a gyermek és ifjúságvédelemben jelentkező problémák esetében (veszélyeztetettség, elhanyagolás, bántalmazás, anyagi nehézségek)

12.4 Célok és feladatok

- Minden pedagógus feladata a problémák feltárása, az azonnali jelzés a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek (elhanyagoltság, veszélyeztetettség, bántalmazás).
- Együttműködés a tantestületen belül a problémák hatékony kezelése érdekében (gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, osztályfőnökök, igazgató, iskolapszichológus, szabadidő-szervező). Adminisztráció folyamatos vezetése.
- Minden eset egyéni elbírálást érdemel. Ennek megfelelően szükséges a megfelelő lépések megtétele:

a.) intézményi kereteken belül megoldható esetek

b.) együttműködés, intenzív kapcsolattartás a társintézményekkel

- Titoktartásra vonatkozó előírások betartása.
- Az egészséges életmódot támogató, a bűnmegelőzés, a szenvedélybetegségeket megelőző program kidolgozásának segítése, végrehajtás figyelemmel kísérése, szervezése, koordinálása
- Szabadidős programok biztosítása (külön figyelmet fordítva a gyermekvédelmi nyilvántartásban szereplő tanulókra). Együttműködve a szabadidő - szervezővel, DÖK – kel.
- Az osztályfőnök és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős családlátogatása. Állandó kapcsolat a krízisben lévő fiatalok családjával, családgondozójával.
- Tájékoztatás, információ a gyerekeknek, szülőknek, pedagógusoknak: a törvénymódosítások, jogszabályváltozások elhelyezése az iskolában a szülők által jól látható helyen.
- A fent említett prevenciók és a szabadidős programok megvalósítása érdekében: pályázatok írása.

12.5 A gyermek- és ifjúságvédelmi munkát segítő társintézmények

A gyermek és ifjúságvédelmi munka négy szinten zajlik: a gyerekek, a szülők, a nevelők és pedagógusok körében, valamint a társintézményekkel való kapcsolattartás keretében.

12.5.1 Intézményen belüli lehetőségek

Humán erőforrás: gyermek és ifjúságvédelmi felelős; iskola pszichológus; szabadidő-szervező; pedagógusok.

12.5.2 Társintézmények

Az évek során – a hatékony problémamegoldás érdekében - együttműködő kapcsolatot alakítottunk ki a XV. kerületi, illetve a főváros más kerületeiben működő segítő intézményekkel. Ennek oka, hogy gyakran adódnak olyan jellegű problémák, melyeket nem tudunk intézményi keretek között megoldani.

- XV. kerületi Fióka Gyermek és Ifjúságléti Központ
- Gyermek és Ifjúságléti Szolgálatok
- Családsegítő Központ
- XV. kerületi Önkormányzat – Gyámhivatal, Gyámhatóság
- Nevelési Tanácsadó
- Intézményfelügyeleti és Humán Főosztály
- Rendőrség – gyermek és ifjúságvédelmi osztálya
- Gyermekorvosi- védőnői hálózat
- Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottságok
- Országos Beszédvizsgáló és Rehabilitációs Bizottság
- Budapest Főváros Kormányhivatala (1153 Budapest)

Gyermek-és ifjúságvédelmi szempontból a veszélyeztetettség megelőzése alatt azokat a tevékenységformákat értjük, amelyek célja a gyerek családban való nevelésének elősegítése. E cél megvalósítása a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős koordinálásával az iskolában dolgozó összes pedagógus aktív közreműködését feltételezi, és a tevékenység minden gyermekre egyformán irányul.

Fő feladatunk ezen a téren, hogy időben felismerjük a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulására utaló jeleket.

Hátrányos társadalmi helyzetben azok a személyek, illetve családok élnek, akiknek a szükséglet-kielégítési lehetőségei, életkörülményei a társadalom többségénél lényegesen rosszabb. (Dimenziói: fogyasztás, kultúra, életmód, érdekérvényesítés, lakás, lakókörnyezet, anyagi színvonal, munkamegosztás, egészségi állapot, nem, etnikumhoz tartozás, életkor)

A **veszélyeztetettség** olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A veszélyeztetettség előfordulása nagyobb gyakoriságot mutat a hátrányos helyzetű rétegekben.

12.6 Veszélyeztető helyzetek

- fizikai bántalmazás a családban
- felügyelet nélkülség
- súlyos elhanyagolás, gondozatlanság
- megállapítható alkoholizáló, drogfogyasztó gyermek
- hajléktalanság, nem megfelelő lakáskörülmény
- pszichés bántalmazás a családban
- tartós, súlyos egészségügyi probléma

12.6.1 A veszélyeztetett gyermek

- alkoholisták, züllött, elmebeteg, pszichopata, krónikus beteg szülők gyermeke
- a felbomlott, ezért talaját veszített család elhanyagolt gyermeke
- az iskolában tartósan kirívó magatartású, neurotizálódott gyermek
- a tanulásban lemaradt, túlkoros gyermek
- a galerikhez csapódott, nevelőotthonból elbocsátott, nem utógondozott fiatal

12.7 A veszélyeztetettség megszüntetésére irányuló pedagógiai tevékenységeink

- Szabadidős tevékenységek szervezése
- Egészségnevelés
- Családlátogatás

13. A tanulók részvételi joga gyakorlásának rendje az intézményi döntés folyamatában

A Nkt. 48. § (1) értelmében az iskola tanulói a nevelés-oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére, a demokráciára, közéleti felelősségre nevelés érdekében - a házirendben meghatározottak szerint - diákköröket hozhatnak létre, amelyek létrejöttét és működését a nevelőtestület segíti.

A DÖK alapvető feladata a diákok érdekeinek védelme, jogainak érvényesítése. Ide tartozik a problémafeltárás, a diákság képvisellete, részvétel fegyelmi eljárásokban, részvétel az iskolai élet szabályainak alakításában valamint a programszervezés.

13.1 A diákönkormányzat jogkörei

Döntési jog

A DÖK a nevelőtestület véleményének kikérésével szabadon dönthet az alábbi kérdésekben:
saját működéséről (ez a DÖK SZMSZ),
tisztviselőinek megválasztásáról,
anyagi eszközeinek felhasználásáról,
egy tanítás nélkülimunkanap programjáról (diáknap).

Egyetértési jog („Vétójog”)

A DÖK egyetértése nélkül az alábbi kérdésekben nem hozható döntés:
az iskolai SZMSZ-ben a tanulókra vonatkozó valamennyi kérdésben;
szociális juttatások elveinek meghatározásakor (tankönyvtámogatás odaítélésének elve);
az iskolai házirend valamennyi pontjában;
ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználása elveinek meghatározásakor;
első tanítási óra max. 45 perccel korábban történő megkezdése (legkorábban 7:15);
tankönyvjegyzékben nem szereplő tankönyvek, segédkönyvek megrendelése.

Véleményezési jog

A DÖK véleményét kötelező kikérni a tanulók nagyobb közösségét (házirendben meghatározott szám vagy arány) érintő minden kérdésben; intézményvezető megbízása, megbízásának visszavonása; iskolai munkaterv; fenntartói irányítással összefüggően (pl. bezárás) stb. A DÖK véleményét a döntéshozó nem köteles figyelembe venni.

Tanácskozási jog

A DÖK képviselője részt vehet a diákokat érintő témájú tanácskozáson.

Javaslattevési jog

A DÖK javaslatot tehet a tanulókat érintő valamennyi kérdésben, erre az igazgatónak vagy a nevelőtestületnek 30 napon belül érdemben reagálnia kell, de nem feltétlenül lesz érdemi következménye.

A diákönkormányzat tehát az iskolai élet diákokat érintő valamennyi kérdésben fontos jogokkal rendelkezik. Ennek célja a diákok érdekeinek hatékony érvényesítése. Akkor lesz sikeres és eredményes, ha hatékonyan tud élni ezen jogaival.

14. A szülő, a tanuló, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetősége

A szülők többféle formában kapnak tájékoztatást az iskola életéről, a munkaterről, az aktuális programokról, feladatokról:

- az iskola igazgatója évente két alkalommal (szükség szerint többször is).
- az osztályfőnökök a szülői értekezletek és fogadóórák alkalmával
- szabadidő-szervező – szülői faliújságon

➤ Az interneten keresztül folyamatosan

A tanulókat az iskolai életről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális programokról, feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat vezetője a pedagógusok és a szabadidő-szervező tájékoztatják:

- az igazgató évente két alkalommal iskolagyűlésen, rendszeresen az interneten keresztül
- a diákönkormányzat vezetője havonta egy alkalommal a DÖK vezetőségi ülésén, illetve iskolarádión, faliújságon keresztül folyamatosan, évente egy alkalommal diákgyűlésen
- az osztályfőnökök heti rendszerességgel az osztályfőnöki órákon
- a szabadidő-szervező az iskolaújságon és a faliújságon keresztül

A tanulót és a tanuló szüleit a diák fejlődéséről, egyéni haladásáról a tanítók, szaktanárok folyamatosan (szóban, ellenőrzőn és/vagy üzenő füzetben keresztül) tájékoztatják. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslatukat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola vezetésével, a pedagógusokkal, a nevelőtestülettel vagy a szülői szervezettel.

14.1 A szülők és a pedagógusok együttműködésének fórumai

○ *szülői értekezlet*

feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása
- a szülők tájékoztatása az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, aktuális eseményekről a tanulók tanulmányi előmeneteléről, az iskolai magatartásról, az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról.
- a szülők kéréseinek, véleményeinek, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatójának

○ *fogadóóra*

feladata:

- a szülő és a pedagógusok személyes találkozása
- a tanuló tanulmányi munkájának, magatartásának értékelése, megbeszélése
- az esetleges problémák, konfliktusok kezelése, közös stratégia kialakítása

○ *írásbeli tájékoztató*

feladata

- a szülő tájékoztatása az ellenőrzőn, tájékoztató füzetben keresztül a tanulók tanulmányaival, magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztályszintű programokról.

A szülői értekezletek, fogadóórák időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban (egyeztetett időpontban) egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola vezetésével, a nevelőtestülettel.

14.2 Programok, melyekben a szülők és a pedagógusok együttműködnek

- A szülők akadémiaja keretén belül szakértő előadók, pszichológusok segítenek a nevelési és tanulási folyamatokban.
- Az egészséges életmód elősegítésére szerveződik az egészségnap.
- Hagyományos év végi színelőadáson és hangversenyen veszünk részt, melyet tanítványaink adnak elő.
- Első osztályosaink hartyános polgárrá avatása a gólyaavaton történik.
- Egyre több szülő látogatja a versmondó- és népdalversenyeinket.
- Évente kétszer szervezünk nyílt órákat, ahol a szülők betekintést kaphatnak a hétköznapi munkába.
- Alsó tagozaton a karácsonyi megemlékezést, illetve a farsangi mulatságot a szülőkkel közösen szervezzük.
- A szülők és nevelők közül választott kuratórium közösen dönti el, hogy mely tanulók kerüljenek a Hartyán Aranykönyvbe.
- A Föld hete programban vetélkedünk, kertészkedünk, hasznos hulladékot gyűjtünk.
- Szülők bevonásával tervezzük az erdei iskola programjait, választunk helyszínt. A családok a tanulók költségeit (étkezés, útiköltség, szállás, programok) fizetik.
- Német nemzetiségi osztályaink – az erdei táborhoz hasonló kondíciókkal - évente egy alkalommal nyelvi táborban vesznek részt az ausztriai Obervellachban.
- Intézményünk programjairól tájékoztatást adunk honlapunkon.
- Iskolába hívogató programsorozat a leendő első évfolyamos gyerekeknek és szüleiknek.
- Leendő első és ötödik osztályos gyermekek szüleinek közös szülői értekezlet.
- „Vár a felső tagozat” – bemutató sorozat 3. és 5. évfolyamos diákoknak.

14.3 További lehetőségek az együttműködésre

- A különböző programokra családi illetve személyre szóló meghívók készítése.
- Szakkörökbe tevékeny szülők bevonása.
- Osztályfőnöki órák megtartása a szülővel együtt (alkalmi pl.: pályaválasztás).
- Szülők bevonása az iskolaújság szerkesztésébe, szülők rovata.
- Diákönkormányzat aktívabb részvétele a különböző iskolai feladatokban.
- Az SZMK szervezésében rendszeres sportolási lehetőséget biztosítunk a szülőknek

15. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Az iskolában az alábbi tanulmányok alatti vizsgák tehetők le:

- osztályozó vizsga,
- pótló vizsga,
- javítóvizsga.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:

- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve,
- engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,

- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha

- valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a választást befejezné, és ezt igazolja.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott.

A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 64-72.§ előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.

A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szülei

- osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
- javítóvizsga esetén, a tanév végén (bizonyítványosztáskor) tudják meg.

16. A tanulók felvételére, átvételére vonatkozó szabályok

Általános iskolai beiratkozás jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- 1997. évi XXXI. évi Családjogi törvény 12.§ (1), (4)
- 149/1997. (IX. 10.) kormányrendelet

Az Nkt. 72. § (2) bekezdése szerint a szülőt megilleti a nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztásának joga, amellyel élve gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelően, saját vallási, világnézeti meggyőződésére, nemzetiségi hovatartozására tekintettel szabadon választhat iskolát.

A szülő a tanköteles korú gyermekét beírathatja egy szabadon választott iskolába, de igénybe veheti a kötelező felvételt biztosító iskolát is. Az Nkt. 50. § (6) bekezdése alapján az általános iskola köteles felvenni, átvenni azt a tanköteles tanulót, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye a körzetében található (kötelező felvételt biztosító iskola).

A benyújtott jelentkezést az intézmény vezetője érdemben köteles elbírálni, és a szülő részére írásban közölnie kell a döntését. Az intézmény által hozott döntés ellen a szülő jogorvoslati lehetőséggel élhet, amelyet a fenntartó bírál el másodfokon. (Nkt. 37.§ (3) bek. b) pont) A fenntartói döntés ellen jogszabálysértésre hivatkozással bírósághoz lehet fordulni.

Az iskolában a tanuló átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van.

Ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, köteles először a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kérelmét teljesíteni.

A további felvételi lehetőségről szóló tájékoztatót a helyben szokásos módon – legalább tizenöt nappal a felvételi, átvételi kérelmek benyújtására rendelkezésre álló időszak első napja

előtt – nyilvánosságra kell hozni.

Ha az általános iskola – a megadott sorrend szerint – az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján dönt.

A sorsolásra a felvételi, átvételi kérelmet benyújtókat meg kell hívni. A sorsolás lebonyolításának részletes szabályait a házirendben kell meghatározni. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felvételi, átvételi kérelmének teljesítése után sorsolás nélkül is felvehető a sajátos nevelési igényű tanuló, továbbá az a tanuló, akinek ezt különleges helyzete indokolja.

Az EMMI rendelet 24. § (7) bekezdése értelmében különleges helyzetű az a tanuló, akinek

- a) szülője, testvére tartósan beteg vagy fogyatékkal élő, vagy
- b) testvére az adott intézmény tanulója, vagy
- c) munkáltatói igazolás alapján szülőjének munkahelye az iskola körzetében található, vagy
- d) az iskola a lakóhelyétől, ennek hiányában tartózkodási helyétől egy kilométeren belül található.

17. A nevelő – oktatómunkát segítő eszközök, felszerelések jegyzéke

Az oktató – nevelőmunkát segítő eszközök a „Jegyzék a nevelési – oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről” a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. melléklet” alapján készült.

A következő évek beszerzéseinél az e jegyzékben felsorolt és még hiányzó eszközöket, felszereléseket kell elsősorban figyelembe venni.

Ezen felül minőségi fejlesztések esetén a pedagógiai programban és a tantervekben megfogalmazott céloknak megfelelően kell eljárni.

Iskolánkban az oktató-nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

I. HELYISÉGEK

.	A	B	C
1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
2.	tanterem	iskolánként, figyelembe véve az iskola munkarendjét, osztályonként 1	Figyelembe vehető a szaktanterem is. A terem alapterülete nem lehet kevesebb, mint 1,5 m ² /fő.
3.	csoportterem	24 osztállyal működő általános iskolában 8	A csoportterem alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő.
4.	szaktanterem a hozzá tartozó szertárral	iskolánként 1;	
5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	ha a tanulót a többi tanulóval együtt oktatják iskolánként 1	
6.	iskolapszichológusi szoba	ha az iskolapszichológus alkalmazása kötelező, iskolánként 1	
7.	tornaterem (nemenként biztosított öltözővel, benne kialakított	iskolánként 1	Általános iskolában, abban az esetben, ha az

	zuhanyzóval, wc-vel)		iskolát legalább százhusz tanuló befogadására létesítették.
8.	sportudvar	iskolánként 1	helyettesíthető a célra alkalmas szabad területtel, szabadtéri létesítménnyel; kiváltható szerződés alapján igénybe vett sportlétesítménnyel
9.	intézményvezetői iroda	iskola székhelyén	
10.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az iskolában az intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező, 1	
11.	iskolaittkári iroda	iskola székhelyén 1	
12.	könyvtár (adattár, klub)	iskolánként 1	Általános iskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van. A létesítésre kerülő könyvtár legalább egy olyan a használók által könnyen megközelíthető helyiség kell, hogy legyen, amely alkalmas háromezer könyvtári dokumentum befogadására, az állomány (állományrész) szabadpolcos elhelyezésére és legalább egy iskolai osztály egyidejű foglalkoztatására.
13.	könyvraktár	iskolánként 1	általános iskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van.
14.	orvosi szoba, elkülönítővel	iskolánként 1	Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az iskola-egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint, a tanulók ellátása – aránytalan teher és többletköltség nélkül – a közelben található egészségügyi intézményben megoldható.
15.	Kiszolgáló helyiségek		
16.	sportszertár	iskolánként 1	
17.	általános szertár	iskolánként 1	
18.	karbantartó műhely	iskolánként 1	
19.	aula (előtér, közösségi tér)	iskolánként 1	Az aula kialakítása nem kötelező, amennyiben a

			nevelési-oktatási intézményben vagy annak közelében található közösségi térben megoldhatók azok a funkciók, amelyekre az aula szolgál.
20.	porta	iskolánként 1	Nyolc évfolyammal alapított általános iskolában, ha általános műveltséget megalapozó évfolyama van.
21.	ebédlő	iskolánként 1	
22.	melegítőkonyha	iskolánként 1	ha helyben étkeznek
23.	tálaló-mosogató	iskolánként 1	ha helyben étkeznek
24.	felnőtt étkező	iskolánként 1	
25.	teakonyha	iskolánként 1	
26.	személyzeti öltöző	iskolánként, nemenként 1	
27.	személyzeti mosdó-zuhanyzó	24 osztállyal működő iskolában nemenként 2	
28.	személyzeti WC helyiség	iskolánként, nemenként 1	Alkalmazotti létszám figyelembevételével.
29.	tanulói WC helyiség	iskolánként, szintenként, nemenként 1	A tanulói létszám figyelembevételével.
30.	technikai alkalmazotti mosdó-zuhanyzó, WC helyiség	Iskolánként, nemenként 1	
31.	Élelmiszerhulladék-tároló	iskolánként 1	ha helyben étkeznek
32.	egyéb raktár	iskolánként 1	
33.	WC helyiség és mosdó mozgáskorlátozottak számára felszerelve	tanulói létszám szerint	

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

	A	B	C
1.	1. Tanterem		
2.	tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	Életkornak megfelelő méretben
3.	nevelői asztal, szék	tantermenként 1	
4.	eszköztároló szekrény	tantermenként 1	
5.	tábla	tantermenként 1	
6.	ruhatároló (fogas)	tanulók létszámának figyelembevételével	
7.	szeméttároló	helyiségenként 1	
8.	sötétítő függöny	ablakonként	az ablak lefedésére alkalmas méretben

9.	2. Szaktantermek (a tantermi alapfelszereléseken felüli igények)		
10.	a) számítástechnikai terem		
11.	tábla + flipchart	1	
12.	számítógépasztal	tanulónként 1	
13.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	tanulónként 1 felszerelés	
14.	Informatikai szoftverek, programok	szükség szerint	a pedagógiai program előírásai szerint
15.	scanner	1	
16.	b) társadalomtudományi szaktanterem		
17.	nyelvi labor berendezés	tíz–tizenöt tanuló egyidejű foglalkoztatására	ha az oktatás részben vagy egészben nem magyar nyelven folyik; számítógépes nyelvi oktatással kiváltható
18.	magnetofon	1	
19.	CD író, lejátszó, hangszóró	1	
20.	mikrofon, erősítő, fejhallgató	1	
21.	DVD (lejátszó, felvevő)	1	
22.	írásvetítő vagy projektor	1	
23.	c) természettudományi szaktanterem		
24.	vegyszerálló tanulói asztalok (víz, gáz csatlakozással)	három tanulónként 1	
25.	elszívó berendezés	tantermenként 1	
26.	vegyszerálló mosogató	két asztalonként 1	
27.	fali mosogató	tantermenként 1	
28.	poroltó	tantermenként 1	
29.	Elsősegélydoboz	tantermenként 1	
30.	eszköz- és vegszerszekrény	2	
31.	méregszekrény (zárható)	1	elhelyezése a szertárban
32.	eszközszállító tolokocsi	tantermenként 1	
33.	törpefeszültségű csatlakozások	tanulóasztalonként 1	
34.	d) művészeti nevelés szaktanterem		
35.	rajzasztal (rajzpad, rajzbak)	tanulók létszámának figyelembevételével 1 hely	
36.	tárgyasztal (állítható)	tantermenként 2	
37.	mobil-lámpa (reflektor)	2	
38.	vízcsap (falikút)	2	
39.	pianínó	iskolánként 1	
40.	ötvonalas tábla	tantermenként 1	
41.	CD vagy lemezjátszó, magnetofon	tantermenként 1	
42.	tárolópolcok	tantermenként 1	
43.	e) technikai szaktanterem		

44.	tanulói munkaasztal	tizenöt tanuló részére	
45.	állítható magasságú támla nélküli szék	tizenöt tanuló részére	
46.	3. logopédiai foglalkoztató egyéni fejlesztő szoba		
47.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		A pedagógiai programban foglaltak szerint.
48.	tükör (az asztal szélességében)	1	
49.	asztal	1	
50.	szék	2	Egy gyermek, egy felnőtt.
51.	szőnyeg	1	
52.	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	
53.	4. tornaszoba		
54.	kislabda	5	
55.	labda	5	
56.	tornaszőnyeg	2	
57.	tornapad	2	
58.	zsámoly	2	
59.	bordásfal	2	
60.	mászókötél	2	
61.	gumikötél	5	
62.	ugrókötél	5	
63.	medicinlabda	5	
64.	stopper	1	
65.	kiegészítő tornakészlet	1	
66.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális tornafelszerelések		sajátos nevelési igényű tanulót oktató iskolában; pedagógiai programban foglaltak szerint
67.	5. Iskolapszichológusi szoba		
68.	asztal	1	
69.	szék	4	
70.	Zárható irattároló szekrény	1	
71.	Számítógép perifériákkal	1	
72.	ruhatároló (fogas)	1	
73.	szeméttároló	1	
74.	telefonkészülék	1	
75.	szőnyeg	1	
76.	6. Tornaterem (mindazok a felszerelések, amelyek a tornaszobában, továbbá)		
77.	kosárlabda palánk	2	
78.	gyűrű	1	
79.	mászórúd	1	

80.	mászókötél	2	
81.	bordásfal	10	
82.	7. Sportudvar		
83.	szabadtéri labdajáték felszerelése	1	bármelyik játék kiválasztható
84.	magasugró állvány, lécs	1	
85.	távol-, magasugró gödör	1	homokkal vagy szivaccsal
86.	futópálya	1	lehetőség szerint kialakítva
87.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális tornafelszerelések	egy iskolai osztály egyidejű foglalkoztatásához szükséges mennyiségben	sajátos nevelési igényű tanulót oktató iskolában; pedagógiai programban foglaltak szerint
88.	8. Intézményvezetői iroda		
89.	íróasztal	1	
90.	szék	1	
91.	tárgyalóasztal, székekkel	1	
92.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	
93.	számítógépasztal és szék	1-1	
94.	iratszekrény	1	
95.	digitális adathordók részére szekrény	1	
96.	fax	1	
97.	telefon	1	
98.	9. Nevelőtestületi szoba		
99.	fiókos asztal	pedagóguslétszám szerint 1	
100.	szék	pedagóguslétszám szerint 1	
101.	napló és folyóirattartó	1	
102.	könyvszekrény	2	
103.	fénymásoló	1	
104.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	
105.	számítógépasztal, szék	1-1	
106.	ruhásszekrény vagy fogasok	pedagóguslétszám figyelembevételével	
107.	tükör	1	
108.	10. Intézményvezető-helyettesi, iskolatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		
109.	asztal	felnöött létszám figyelembevételével	
110.	szék	felnöött létszám figyelembevételével	
111.	iratszekrény	1	
112.	számítógépasztal és szék	1	

113.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal		
114.	telefon		közös vonallal is működtethető
115.	11. Könyvtár		
116.	tanulói asztal, szék	egy iskolai osztály, egyidejű foglalkoztatásához szükséges mennyiségben	életkornak megfelelő méretben; mozgáskorlátozottak és
117.	egyedi világítás	olvasóhelyenként 1	
118.	könyvtárosi asztal, szék	1-1	asztal egyedi világítással
119.	szekrény (tároló)	háromezer könyvtári dokumentum elhelyezésére	
120.	tárolók, polcok, szabadpolcok	2	
121.	létra (polcokhoz)	1	
122.	telefon	1	közös vonallal is működtethető
123.	fénymásoló	1	
124.	számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1-1	
125.	televízió	1	
126.	CD vagy lemezjátszó	1	
127.	Írásvetítő vagy projektor	1	

III. NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK

	A	B	C
1.	Tan eszközök		
2.	tárgyak, eszközök, információhordozók az iskola pedagógiai programjában előírt tananyag feldolgozásához	évfolyamok, tantárgyak alapján oly módon, hogy az iskola munkarendje szerint minden osztály alkalmazhassa	pedagógiai programban foglaltak szerint
3.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális tan eszközök	évfolyamok, tantárgyak alapján oly módon, hogy az iskola munkarendje szerint minden osztály alkalmazhassa	sajátos nevelési igényű tanulót oktató iskolában; pedagógiai programban foglaltak szerint
4.	magnetofon	iskolánként 1, ha legalább négy osztály működik, további 1	szaktanteremnél felsorolton kívül; bárhol szükség szerint elhelyezhető
5.	CD vagy lemezjátszó	iskolánként 1	könyvtárnál felsorolton kívül, bárhol szükség szerint elhelyezhető
6.	televízió	iskolánként 1	könyvtárnál felsorolton kívül, bárhol szükség szerint elhelyezhető

Készült: a kerettantervi rendelet 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. Kormányrendelet, valamint az annak mellékletét képező Nemzeti alaptantervben előírtak szerint.

**A Hartyán iskola Általános Iskola *Helyi tanterve*
az Apáczai Tankönyvkiadó kerettanterve alapján készült**

A Hartyán Általános Iskola adaptált helyi tanterve

Készítette: **Csörgő Mária**
igazgató
irányításával a **Hartyán Általános Iskola nevelőtestülete**
2013. március 31.

TANTÁRGYAK AZ ALSÓ TAGOZATON

Az 1–4. évfolyamon

NAT műveltségterületei	Tantárgyak
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
Idegen nyelv	Idegen nyelv – angol, német, nemzetiségi német, német hon- és népismeret
Matematika	Matematika
Ember és társadalom	Környezetismeret Erkölcstan; Hit- és erkölcstan
Ember és természet	Környezetismeret
Művészetek	Ének-zene Vizuális kultúra Dráma és tánc
Életvitel és gyakorlat	Életvitel és gyakorlat
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport, német nemzetiségi tánc

TANTÁRGYAK A FELSŐ TAGOZATON

Az 5–8. évfolyamon

NAT műveltségterületei	Tantárgyak
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
Idegen nyelvek	Idegen nyelv – angol, német, nemzetiségi német, német hon- és népismeret
Matematika	Matematika
Ember és társadalom	Történelem és állampolgári ismeretek Erkölcstan; Hit- és erkölcstan
Ember és természet	Természetismeret Fizika Biológia Kémia
Földünk–környezetünk	Földrajz
Művészetek	Ének-zene Vizuális kultúra (Mozgóképkultúra és médiaismeret)
Informatika	Informatika
Életvitel és gyakorlat	Életvitel és gyakorlat
Testnevelés és sport	Testnevelés

1. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások

Tantárgy	Évfolyam	Óraszám
Angol	1-3.	2
	3-4.	3
	5-6.	1.5
	7-8.	2
Német	1-3.	2
Dráma és tánc	3-8.	1
Matematika	1-4.	1
	6-8.	1
Magyar nyelv és irodalom	1-4.	1
	7.	1
Környezetismeret	3-4.	1
Természetismeret	5-6.	0.5
	5-6.	1.5
Fizika	8.	0.5
Kémia	7.	0.5
Biológia	8.	0.5
Földrajz	7.	0.5
Informatika	5.	1
Életvitel és gyakorlat	8.	1

2. Nem kötelező tanórai foglalkozások

Témakörök szerinti felosztás:

- tanulmányi
- művészeti
- sport
- fejlesztések, felzárkóztatás
- tehetséggondozás

3. A szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszama

Lásd a *Választható tantárgyak, foglalkozások; a pedagógusválasztás szabályai* cím alatt!

4. A tankönyvválasztás elvei

A tankönyvválasztás a tantestület felelőssége.

A pedagógusok joga (és kötelessége) tankönyvet választani. A szabad tankönyvválasztás törvényes alapja a köznevelési törvény:

„A pedagógust munkakörénél fogva megilleti az a jog, hogy:

- a) a nevelési, illetve pedagógiai program alapján az ismereteket, a tananyagot, a nevelés és tanítás módszereit megválassza

b) a helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével megválassza az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket.”

Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elveit az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámai, az előírt tananyag és követelményei, a helyi tantervben rögzítettek határozzák meg.

4.1 A tankönyvválasztás alapelveinek főbb szempontjai

A tankönyv orientál, nemcsak abban segít, hogy mit tanítsunk, hanem azt is nagymértékben meghatározza, hogyan. Szemléletmódot ad, melyet követni kell a tanítás során, így rendkívül fontos, hogy milyen az adott tankönyv.

A döntésnél figyelembe kell venni, hogy a kiválasztott tankönyv minden szempontból megfelel-e a jó tankönyvvel szemben támasztott követelményeknek, azaz

- az **információs funkció** (A tanuló az információkat különböző tevékenységekkel: olvasás, jegyzetelés, összehasonlítás, táblázatok és képek szemlélése - sajátítja el a tankönyvből.)
- **transzformációs funkció** (A tankönyv ne csak a tanult ismeretek emlékeztetőbe vésését könnyítse meg, hanem azok megértését, az új helyzetekben, más szituációkban való alkalmazásukat is segítse elő!)
- az **önképzési funkció** (A tankönyv szerkezetével, felépítésével, szövegével keltse fel a tanuló érdeklődését az adott tárgy iránt, serkentsen a szerzett tudás további elmélyítésére!)
- az **ellenőrző-értékelő funkció** (A tankönyv minden fejezet végén tartalmazzon ellenőrző kérdéseket a tananyag lényegéről!) - aránya megfelelő-e.
- A tankönyv tartalma feleljen meg a helyi tanterv tartalmának.
- Alkalmas legyen differenciált foglalkozás megtartására.
- Kivitele esztétikus, minősége jó legyen.
- Segítse az egyéni tanulást, az ismeretek önálló elsajátítását.
- Kiválasztása „osztályspecifikus” legyen, de adjon lehetőséget az iskolán belüli átjárhatóságra.
- A kezdő évfolyamokon (1. és 5. osztály.) kiválasztott tankönyvcsalád használata legyen következetes.

Azokat a könyveket, segédkönyveket, melyek nem szerepelnek a tankönyvjegyzékben, az iskolai szülői szervezet és a diákönkormányzat egyetértésével lehet megrendelni. Ezt úgy kell megoldani, hogy az egyeztetés során ne csorbuljon a pedagógus módszer- és tankönyvválasztási szabadsága.

A tankönyvválasztáshoz a pedagógusoknak támpontokat, megfelelő információkat, döntési segédletet kell biztosítani.

4.2 Az információszerzésben rejlő segítség

- a munkaközösség- vezetők ajánlása
- a tanulást, tanítást segítő kiadványok jegyzéke
- a kiadók tankönyvkatalógusai
- iskolai tankönyvbemutatók, bemutatóórák
- tankönyvkiadók állandó bemutatóhelyei
- kerületi tankönyvbörze

- folyóiratokban megjelenő kritikák
- az iskolai könyvtár tankönyvvállománya
- az internet

5. A tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettsége

A tanulók a tankönyveket a 2013-2014. tanévben az első évfolyamon, később felmenő rendszerben ingyenesen kapják.

Iskolánkban minden gyermek, szülő, aki törvény adta lehetőségénél fogva ingyenes tankönyvellátásra jogosult (tartósan beteg, három, vagy több kiskorú gyermeket nevelő családban él, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül), nyilatkozat kitöltésére kötelezett. A nyilatkozathoz csatolni kell az igazoló okiratok másolatát. Csak a megadott határidőre benyújtott nyilatkozatot fogadják el intézményünk, mivel a megrendelés összegéről a fenntartót tájékoztatnia kell.

6. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

6.1 Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatai

- a gyermekek fokozatos átvezetése az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe
- a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése
- tanulási módszerek kialakításának megkezdése,
- az iskolai fegyelem és figyelem, valamint a kötelességérzet kialakítása
- a tanítás – tanulás szervezése játékos formában, a tanulók aktív közreműködésével
- az oktatás folyamata a tanulói képességek fejlesztését szolgáló ismeretek elsajátítására irányul

6.2 A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatai

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

- az egészséges élet értékeinek megismertetése
- a társas kapcsolatok kialakításához szükséges beállítódások és képességek kialakítás
- egészséges önbizalom, önismeret kialakítása, fejlesztése
- a mozgás, a testedzés iránti kedv megerősítése
- a tanulás iránti pozitív hozzáállás kialakítása
- a szóbeli és írásbeli alapképességek erősítése, egyensúlyukra való törekvés
- a kreativitás fejlesztése
- a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése
- személyre szóló, fejlesztő értékelésük

6.3 Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatai

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása
- helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztése
- az együttműködés értékének tudatosítása a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;

6.4 A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatai

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra.

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztése, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozása
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

7. Mindennapos testnevelés megvalósításának módja

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27.§ (11) bekezdésben meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon.

A 2012/2013. tanévtől kezdődően 1. és 5. osztályban, majd felmenő rendszerben minden évfolyamon biztosítjuk a heti 5 testnevelés órát.

- Német nemzetiségi osztályainkban 1-4. évfolyamon 1 testnevelés órát német nemzetiségi tánc oktatására fordítunk.
- Iskolaotthonos „b” osztályunkban 1-2. évfolyamon heti 2 órában úszni vesszük tanulóinkat.
- Azok a tanulóink, akik versenyszerűen sportolnak, egyesületi tagsággal rendelkeznek, az adott tanévre érvényes versenyengedély és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában mentesítést kérhetnek heti 2 testnevelés óra alól.

8. Választható tantárgyak, foglalkozások, a pedagógusválasztás szabályai

8.1 Választható tantárgyak iskolánkban

- *idegen nyelv (angol/német)* (1-8. évfolyam heti 1.5-3 óra)
  - A tanuló a beiratkozáskor adhatja le az idegen nyelv megválasztásával kapcsolatos döntését, melyet a szülő a jelentkezési lapon aláírásával igazol.
  - Ha a tanuló iskolakezdés, illetve iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, felvételi kérelmének elbírálása előtt egyeztetni elképzeléseit az igazgatóval.
- *erkölcstan/ hit- és erkölcstan* (1-8. évfolyam heti 1 óra)
  - Az erkölcstan, illetve hit- és erkölcstan tantárgyról az 1. osztályba beiratkozó gyerekek szülei az első szülői értekezleten nyilatkozhatnak.
  - 4. évfolyamos tanulóink szülei márciusban élhetnek választási jogukkal. A beérkezett igények alapján vesszük fel a kapcsolatot a katolikus, a református, illetve az evangélikus egyház hitoktatóival.

8.2 Választható foglalkozások

- Minden év májusában tesszük közzé a következő évben szervezendő énekkarok, szakkörök, sportfoglalkozások listáját. A beiratkozott tanulók számára a foglalkozás kötelező. Év közben kimaradni csak különleges indokkal, a szülő írásbeli kérésére, a szaktanár jóváhagyásával lehet.
- A foglalkozások megszervezésénél figyelembe vesszük a tanulók kérését, és a pedagógusok adta lehetőségeket is.

8.3 A pedagógus választás szabályai

Minden tanév -----ig az igazgató meghirdeti és közzéteszi a választható tantárgyak és foglalkozások várható időpontját és az azokat vezető pedagógusok nevét. A szülő írásban kérheti gyermeke felvételét a kiválasztott pedagógus foglalkozásaira.

9. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

9.1 A tanulók tudásszint mérésének és ellenőrzésének feladatai

- motiváció,
- felkészítés az önálló ismeretek szerzésére,
- rendszeres munkára szoktatás,
- tájékoztató jellegénél fogva ismeretet ad a tanulónak készségei fejlettségéről, a tananyag elsajátításának szintjéről, a hiányosságokról, hibákról

9.2 Az ellenőrzés formái

9.2.1 Szóbeli számonkérés

- feleltetés
- beszámolás
- kiselőadás
- órai aktivitás

9.2.2 Írásbeli számonkérés

Lásd 6. fejezet!

9.2.3 Gyakorlati számonkérés

- munkadarab készítése
- informatikai feladat
- gyűjtőmunka
- sportteljesítmény

Az ellenőrzés megfelelő arányát a pedagógus maga határozza meg, az értékelés során, ügyelve a megfelelő egyensúlyra.

10. Az írásbeli beszámoltatások formája, rendje, korlátai

Az egész éves folyamatos tanórai megfigyelés, ellenőrzés, szóbeli számonkérés mellett az írásbeli beszámoltatásnak is fontos visszajelző szerepe van a diák, a tanár és a szülő számára egyaránt.

Az írásbeli beszámoltatás formái:

- *Diagnosztikus mérés* a tanév elején, azon képességek, készségek feltárására, amelyekre a tanítás megkezdésekor támaszkodunk. Ez a felmérés elsősorban a pedagógust tájékoztatja. A naplóba, tájékoztató füzetbe a százalékban kifejezett teljesítményt írjuk be.
- *Formatív mérést* végzünk egy-egy tananyag elsajátítása során, mellyel a tudásváltozást, az esetleges hiányosságokat tárjuk fel. Ez a mérés megerősít, korrigál, de nem feltétlenül minősít. Alkalmas az egyéni eltérések megállapítására is.
- *Szummatív mérést* egy-egy témakör lezárásánál és a tanév végén végzünk. Ilyenkor azt ellenőrizzük, hogy a tanuló hogyan tett eleget a követelményeknek. Ezt a felmérést értékeljük.

Témazáróink és azok minősítése minden évfolyamon egységesek. A felméréseket és a hozzájuk tartozó javítási útmutatót, értékelési rendszert folyamatosan a tantervi változások függvényében felülvizsgáljuk.

- Az írásbeli beszámoltatások rendjét, idejét a munkaközösségek határozzák meg, a tanulócsoporthoz tartozó eltérő képességeit is figyelembe véve. A dolgozatok ütemezésénél a házirendben elfogadott elveket tiszteletben kell tartaniuk a pedagógusoknak.

- Azoknak a SNI-s tanulóknak, akik részképesség problémáik miatt írásban nem tudnak számot adni ismereteikről, biztosítjuk a dolgozatot helyettesítő szóbeli felelést.
- Az írásbeli dolgozatokra az első három félévben százalékos értékelést, a negyedik félévtől egészszámú osztályzatot kapnak a tanulók. Ezek az osztályzatok azonos súllyal szerepelnek a félévi, illetve az év végi eredmények kialakításában. (Kétes félévi, vagy év végi osztályzat esetén a fenti dolgozatok eredményének döntő szerepe van.)

10.1 A témazárókon kívüli írásbeli számonkérés formái

1. feleletválasztós teszt
2. egy adott téma szabad kifejtése
3. kiegészítő teszt
4. megadott szöveg tartalmának rövid összefoglalása
5. a szövegben elrejtett hibák felismerése
6. képleírás
7. szódolgozat

11. Értékelés

11.1 Teljesítményszintek

	felső tagozat	alsó tagozat
elégtelen (1)	39 %-ig	49 % -ig
elégséges (2)	40 % -tól	50 % -tól
közepes (3)	55 % -tól	60 %-tól
jó (4)	75 % -tól	80 %-tól
jeles (5)	90 %-tól	90 %-tól
kitűnő (5 k)	100 %	100 %

11.2 Az osztályozás rendje

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szövegesen értékeljük a tanulók előmenetelét. Az itt megjelenített időpontokon kívül bármikor lehetősége van a pedagógusnak az általa választott területek értékelésére. A témazáró dolgozatok százalékos eredményét a pedagógusnak rögzítenie kell az értékelő naplóban.

Értékelésünk középpontjába a személyiség, valamint a képességek, készségek és az önértékelés fejlődését helyezzük, amelyben kiemelt helyet kap a folyamatosság, tárgyyszerűség. Minden minősítésünk személyre szóló, fejlesztő, ösztönző. A személyre szóló fejlesztést diagnosztikus méréssel, a minősítést szummatív (főként témazáró) értékeléssel valósítjuk meg.

Az értékelés alapja:

- fejlesztési / tantervi követelmények
- a tanulócsoporthoz kialakult teljesítménynorma
- a tanuló előző teljesítményei

A mérési alapok eltérhetnek a sajátos nevelési igényű tanulóknál.

A szóveges értékelés az alábbi minősítéseket takarja:

- kiválóan teljesített
- jól teljesített
- megfelelően teljesített
- felzárkóztatásra szorul

2-8. évfolyamon a törvényben rögzített hivatalos osztályzatokkal osztályozunk.

Ezek:	kitűnő (5k)
	jeles (5)
	jó (4)
	közepes (3)
	elégséges (2)
	elégtelen (1)

Élve a Nkt. 54.§ (4) adta lehetőséggel, az a tanuló, aki egy tantárgyból kimagasló teljesítményt ér el, félévkor és év végén **kitűnő (5k)** osztályzatot kaphat.

A tanuló osztályzatot szaktárgyi előmenetelében nyújtott teljesítményéért kap.

A tanuló félévi és év végi osztályzatát az egyes tantárgyakból a szaktanárok állapítják meg, a naplóba, ellenőrzőbe beírt érdemjegyek alapján.

A naplóba piros színnel a felmérők, témazárók osztályzatait, kék színnel a többi, egymással egyenértékű osztályzatot írjuk. A témazárók jegyeit hangsúlyosabban vesszük figyelembe a félévi, illetve az év végi osztályzatok esetében, ha azok matematikai középértéket mutatnak a lezárásánál.

Az év végi osztályzat kialakításánál a tanuló év elejétől megszerzett összes osztályzatát figyelembe vesszük.

11.2.1 Nem osztályozzuk az alábbi tantárgyakat

- Német nép- és honismeret
- Német nemzetiségi tánc
- Dráma
- Erkölcstan/ Hit- és erkölcstan

Ezeknél a tantárgyaknál az értékelés:

jól megfelelt (Jmf)
megfelelt (Mf)
nem felelt meg (Nfm)

1-3.évfolyamon az idegen nyelvet 1. osztályban és 2. osztály félévkor szóvegesen értékeljük, 2. osztály év végétől osztályozunk.

A magasabb évfolyamba lépésről a nevelőtestület dönt az osztályozó értekezleten.

Vitás esetben a Nkt. 54. § (6) bekezdése alkalmazandó.

12. Az otthoni, délutáni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei

Az otthoni szóbeli és írásbeli feladatok végzésének kettős célja van:

- A tanórán hallottak megerősítése, elmélyítése. Ennek mennyisége és tartalma a tanulók képességeinek függvényében eltérő.
- A következő tanórai anyag előkészítése, kutató, gyűjtőmunka.

A tanulási tevékenység mindkét formáját segítik az iskolai könyvtár, az Internet valamint a délutáni szabadidős programok.

Iskolánkban az optimálisnál nem több, és kellőképpen differenciáltak a házi feladatok. Alsó tagozatban a napi felkészülésre elég a 60 perc, míg felső tagozaton 90 perc áll a diákok rendelkezésére.

A házi feladat mennyiségénél a tanulók délutáni elfoglaltságát is figyelembe vesszük. Hét végére, tanítási szünetre írásbeli feladatot lehetőség szerint nem adunk.

Gyermekeink tanulási képessége eltérő, munkavégzésük üteme különböző, gondolkozásuk, emlékezeti képességük, figyelem összpontosításuk változó, ezért helyezzük előtérbe a differenciálást.

13. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

- Az első évfolyamba lépés feltételei: a törvényben meghatározott életkor, óvodai és/vagy nevelési tanácsadói vélemény, beszédvizsgáló intézet szakvéleménye, szülői nyilatkozat.
- Az első évfolyamból magasabb évfolyamba lépés feltételei:

A 2011. évi CXCV. törvény 54. § (3.) bekezdése szerint: az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szóveszes minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.

A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni. A szülő kérésére egy alkalommal (57.§ (1)) megismételheti a diák az évfolyamot akkor is, ha különben magasabb évfolyamba léphetne. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló.

A szülő kérésére az iskola magasabb évfolyama is megismételhető legfeljebb egy alkalommal.

Felsőbb évfolyamba lépés feltételei:

- írásbeli munkáira kapott értékelés (éves) átlaga legalább 40 % -os a felső tagozaton, 50 %-os a 2. évfolyam év végétől
- szóbeli jegyeinek éves átlaga elégséges
- az elkészített munkadarabokra kapott jegyeinek éves átlaga elégséges

A fenti szempontok figyelembe vételének aránya *tantárgy specifikus*.

14. A magatartás és szorgalom értékelésének, minősítésének formái

<i>Magatartás</i>	<i>Szorgalom</i>
Példás	Példás
Jó	Jó
Változó	Változó
Rossz	Hanyag

14.1 A magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei

Magatartás:

Példás

- a házirendet, iskolai követelményeket ismeri, betartja
- fegyelmezett, pontos, segítőkész, megbízható
- hangneme udvarias, kulturált, tanáraival, társaival, az iskola dolgozóival szemben tisztelettudó
- a közösség irányításában aktív szerepet vállal
- valamely területen kiemelkedő képességű tanuló, a vállalt és rábízott feladatot teljesíti (versenyek, szereplések)

Jó

- általában fegyelmezett, megbízható, pontos
- nevelőivel, társaival, felnőttekkel szemben tisztelettudó
- a közösségbe jól beilleszkedik
- önállóan ritkán vállal feladatot, a rábízottat elvégzi
- lehetőség és szükség szerint segíti társait

Változó

- az iskolai követelményeket, házirendet gyakran megszegi
- viselkedésével zavarja a közösséget
- környezetének rendje kifogásolható
- nem becsüli a közösségi tulajdont
- a közösségi munkában megbízhatatlan
- időnként rossz példát mutat

Rossz

- az iskolai követelményeket, házirendet gyakran nem tartja be, tudatosan megszegi
- a közösségbe nem tud, vagy nem akar beilleszkedni, annak munkáját zavarja, rossz irányba befolyásolja
- hangneme kifogásolható, durva
- a közösségi vagyont, saját és társai felszerelését szándékosan rongálja
- akaratát erőszakkal rákényszeríti másokra
- igazolatlanul mulaszt.

Szorgalom:

Példás

- a képességeihez viszonyítva teljesítménye kiemelkedő
- munkavégzése pontos, rendszeres, megbízható
- igényli tudása bővítését
- önállóságra törekszik, munkáját rendszeresen ellenőrzi
- kötelességtudó
- rendszeresen érdeklődik, figyel, felkészül.

Jó

- az órai munka aktív résztvevője
- általában megbízhatóan, pontosan dolgozik
- képes az önellenőrzésre
- általában felkészül, de különösebb érdeklődést nem mutat, megmarad az iskolai tananyag keretein belül.

Változó

- munkája, felkészülése ingadozó
- gyakran figyelmetlen, pontatlan, ezt tantárgyi eredményei is tükrözik
- szétszórt, önállótlán, ösztönzésre szorul
- felszerelése gyakran hiányos
- törekszik a tanórán tanultak befogadására, de a további megerősítés hiányzik, erre igénye nincs
- nem ellenőrzi önmagát.

Hanyag

- tanulmányi munkában megbízhatatlan
- feladatait nem végzi el, többnyire elutasítja
- saját hibájából eredménytelen
- érdektelenség, teljes közöny jellemzi
- meglévő felszereléseit is tönkreteszi.

14.2 Dicséret, jutalmazás, fegyelmezés rendje

14.2.1 Dicséret, jutalmazás rendje

Házirendben szabályozott IX. *Jutalmazások* cím alatt

14.2.2 Fegyelmezés rendje

Házirendben szabályozott VII. *A tanuló fegyelmi felelőssége* cím alatt

15. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

15.1 Csoportbontásban részt vevő tantárgyak iskolánkban

- idegen nyelv
- informatika
- életvitel és technika
- matematika
- magyar nyelvtan

15.1.1 A csoportbontás lehetséges módjai matematika és magyar nyelvtan tantárgyaknál

- egy osztályt bontunk két csoportra képességük alapján
- az adott évfolyamon egy időben vannak a fenti tantárgyak órái és a különböző osztályokból szerveződnek a csoportok képességük figyelembe vételével

15.1.2 A csoportbontás elvei a matematika és a magyar nyelvtan tantárgyaknál

Általános elv, hogy egy adott csoportban a tanulók fejlettségük és képességeik tekintetében lehetőleg azonos szinten legyenek.

- a tanulók széles körű fejlesztése hatékonyabban valósul meg, amennyiben megközelítőleg azonos a csoport összetétele motiváltság, képességek és az önálló tanulás területén
- a differenciálás még inkább egyénre szabottan történik
- a tanítási módszerek adekvátábban jelennek meg
- alacsonyabb csoportlétszám mellett a fenti elvek dominánsabban jelentkeznek

15.1.3 A csoportba sorolás szempontjai

a tanuló

- tanulmányi eredménye az adott tantárgyból
- teljesítménye
- tehetséggondozása
- felzárkóztatása
- továbbtanulási, pályaválasztási szándéka

Negyedik évfolyam végén a diákok szintfelmérő tesztet írnak. Ez alapján készítjük el a következő évi csoportbontást:

- 69 %-ig általános haladású csoportba kerül
- 70 %-tól tehetséggondozó csoportba kerül

Minden csoportban azonosak a követelmények, a diákok egyforma témazárókat írnak. Szóbeli számonkérésük is azonos követelményrendszer alapján történik.

A csoportok átjárhatók az év végi értékelés alapján.

Az idegen nyelv, az informatika és a technika – életvitel tantárgyak csoportjai bontásukban igazodnak a matematika, illetve nyelvtan tantárgyakban kialakított csoportokhoz.

Az egyéb foglalkozások szervezésének elveit a *Választható tantárgyak, foglalkozások; a pedagógusválasztás szabályai* cím alatt megfogalmaztuk.

16. A nemzetiségi nevelés és oktatás

16.1 Általános elvek

A nemzeti kisebbségi nevelés és oktatás célja a tanulók nemzetiségi közösséghez való tartozásának erősítése. Ezt a célt a nemzetiségi nyelv és kultúra közvetítésével, a nemzeti kisebbség sajátos helyzetének megismertetésével érjük el a következők szerint:

- a helyi tantervekben megjelenő szabad sáv a kötött nyelvi és népismereti óraszám miatt általában kisebb mértékű az általánosnál;
- ezt a hátrányt a műveltségi területek erőteljesebb integrációjával, a kiemelt fejlesztési feladatok átgondolt megjelenítésével kell a helyi tantervi szabályozás szintjén kiegyenlíteni;
- az óraterv kialakításánál biztosítani kell egy világnyelv oktatását is;
- az iskolák nevelő és oktató munkája arra irányuljon, hogy minden műveltségi területen a tanulói készségek és képességek fejlesztése az általános követelmények szerint érvényesüljön.

16.2 A speciális követelményekre vonatkozó irányelvek

A nemzetiségi iskolai nevelésünket és oktatásunkat biztosító pedagógiai programunkat és helyi tantervünket a 110/2012. (VI. 4.) kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról és annak a nemzetiségi oktatásra és nevelésre vonatkozó irányelvei alapján készítettük el.

Általános rendelkezések:

- A nemzetiségi oktatás – a magyarországi közoktatás részeként – megvalósítja az iskolai nevelés és oktatás általános céljait és feladatait, és e mellett biztosítja a nemzetiség nyelvének tanulását, a nemzetiség nyelvén való tanulást, a nemzetiség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományőrzést és teremtést, az önismeret kialakítását, a nemzetiségi jogok megismerését és gyakorlását.
- A nemzetiségi oktatás segíti a nemzetiséghez tartozót abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a nemzetiség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

16.3 A nemzetiségi oktatás formája intézményünkben és az általános követelmények megvalósulása

Iskolánkban a szülői igényeknek és elvárásoknak megfelelően *német nemzetiségi nyelvvoktató oktatás* folyik elsőtől nyolcadik osztályig. Ennek megfelelően a tanítás nyelve a magyar nyelv, a nemzetiségi nyelv és irodalom tantárgyat pedig német óra keretében tanulják a tanulók.

- A nemzetiségi oktatás tartalmi követelményei a Nemzeti Alaptanterv követelményeit veszik alapul, egészítik ki, biztosítva ezáltal, hogy a nemzetiségi oktatásban részt vevő tanulók a más iskolákba járó tanulókkal azonos esélyek mellett készülhessenek fel a továbbtanulásra.

Az esélyegyenlőség megteremtését szolgálják a kerületi és a fővárosi német nemzetiségi vetélkedőkön, vers- és prózamondó illetve tanulmányi versenyeken, nemzetiségi találkozókön való aktív részvételeink, színjátszói fellépéseink.

- E mellett a nemzetiségi oktatás keretében felkészítjük a tanulót a nemzetiség anyanyelvi és irodalmi, népismereti (történelmi, földrajzi, kulturális) tananyagából is - az életkorhoz igazodóan - a későbbi alapfokú nyelvvizsgára.

Iskolánkban a népismereti tananyagot önálló tantárgy keretében sajátítják el a diákok.

- Az iskola kerettanterve tartalmazza a nemzetiség nyelvének, irodalmának, népismeretének, és néptáncának az oktatását az első évfolyamtól felmenő rendszerben.
- A nemzetiségi oktatásban kiemelt szerepe van az anyanyelv (a nemzetiség nyelve), az irodalom és a kultúra tanításának.

A tanórán kívüli programokban is intenzíven megjelenik ez az igény. A már említett rendezvényeken túlmenően egyes naptári évfordulókhoz kapcsolódó népszokások, kultúrtörténeti események feldolgozására is sort kerítünk például: Márton nap, Mikulás nap, karácsony, farsang, húsvét, anyák napja élménnyé formálásával.

- A nyelv tudása hozzájárul a nemzetiségi azonosságtudat formálódásához, lehetővé teszi az irodalmi értékek megismerését. A nyelv közösségalkotó és megtartó erő. E feladatát a nemzetiségi népismeret, kultúra megismerésével együtt képes ellátni. A múlt és a jelen népe kultúrájának megismerésére, az adott nyelv eszközként való használatára a külföldi nyelvi táborok és a hazai nemzetiségek által lakott helységekre (tervezett) kirándulások szervezésével nyílik egyszerű lehetőségünk (Obervelech, Tarján, Tata, Berkenye stb). Ezeket a látogatásokat a szülők igénye alapján szervezzük, a bekerülési költséget pályázatokon nyert összeggel igyekszünk csökkenteni.
- A nemzetiség nyelvének tanításakor gyakorlati nyelvi készségek kialakítását, a nemzetiségi nyelv szóbeli és írásbeli megértését, illetve művelt köznyelvi szintű használatát valósítjuk meg. Az irodalmi nevelés központi feladata a nemzetiségi és az anyaországi irodalom megismerése, az anyanyelven történő olvasási kedv felébresztése.

A nyelvi táborok, kirándulások mellett a német nyelvű országokban kiadott újságok, ismeretterjesztők rendszeres olvasása, feldolgozása a legújabb nyelvi fordulatok, szóhasználatok elsajátítását, illetve megismerését teszi lehetővé, és az olvasóvá nevelést is hatékonyan segítik.

A követelmények meghatározásának alapja: a tanulók életkori sajátossága, valamint a nemzetiségi oktatás célja és tartalma, figyelemmel a Nemzeti Alaptanterv élő idegen nyelv részletes követelményeire.

16.4 A magyar nyelv és irodalom és a nemzetiségi anyanyelv kapcsolata

Tekintettel arra, hogy a nemzetiségi oktatás célja a nemzetiségi önazonosság megőrzése és erősítése, a magyar nyelv és irodalom általános fejlesztési és részletes követelményeinek az iskola pedagógiai programjában, helyi tantervében történő megjelenítése során figyelembe kell venni, hogy a nemzeti identitás szempontjából egy másik nemzet kultúrájához, nyelvéhez, irodalmához köthet.

16.5 A nemzetiségi népismeret

A nemzetiségi népismeret tananyag az adott nemzetiség és anyanemzete, illetve nyelv nemzete kultúrájáról, történelméről, hagyományairól és jelenéről szóló ismereteket tartalmazza.

16.6 Általános témakörök

a) *A nemzetiség nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája*

- Nyelvhasználati sajátosságok, beleértve a nyelvjárásokat, nyelvváltozatokat.

- Vizuális kultúra (építészeti emlékek, képzőművészet, iparművészet, népművészet, filmművészet).
- Ének-, zenei és tánc kultúra (zenei örökség, színház, tánc és játék).
- Hagyományok, régi és új szokások, kulturális javak, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek és jelképek.
- Szociológiai és település-földrajzi ismeretek.

b) A nemzetiség történelemalkító és kultúraformáló szerepe, civilizációja

- A nemzetiség magyarországi történelme és irodalma, az anyanemzet, nyelvi (anya)országok történelmének, irodalmának korszakai; az anyanemzet, illetve a nyelvi országok földrajza.
- Oktatás-, kultúrtörténet, jelenkor.
- A nemzetiségek más országokban élő csoportjai.

c) Nemzetiségi és állampolgári jogok

- A nemzetiségek jogai, hazai és nemzetközi jogrendszer.
- A nemzetiségek intézményrendszere.
- Nemzetközi kapcsolatok.

16.7 A nemzetiségi népismeret tanítása

A nemzetiségi népismeret tanítása *önálló tantárgyként* folyik, és szükséges, hogy *tanórán kívüli tevékenységek* formájában is (mint a szakkörök, a fakultatív programok, vagy a már említett táborok, kirándulások, rendezvények, illetve a népdal- és tánc körök, a színjátszó körök, stb.) megjelenjen.

Pedagógiailag kiemelt értékű a tárgyi és szellemi (néprajzi, népdal, stb.) gyűjtőmunka, az alkotó tevékenység, az egyéni vagy csoportos kutatás.

A nemzetiségi népismeret oktatásának követelményeit össze kell hangolni az anyanyelv (nemzetiség nyelve) és irodalom, illetve a többi műveltségi terület követelményeivel.

A népismeret oktatása az első évfolyamtól folyik.

16.8 A nemzetiségi nyelv és irodalom, továbbá a népismeret oktatásának időkerete

A vonatkozó jogszabályok értelmében:

- A nyelvoktató oktatási formában a heti kötelező órakeretből a német nyelv oktatására öt tanórát szükséges biztosítani.
- 1-8. évfolyamban önálló tantárgyként oktatjuk a német hon- és népismeretet.
- 1-4. évfolyamban a német nemzetiségi táncot heti egy órában – a testnevelés óra terhére – oktatjuk.

16.9 Általános fejlesztési követelmények

16.9.1 A nemzetiségi nyelv és irodalom

1 – 6. évfolyam:

- *Beszédértési készség, beszédképesség:*

- a) Merjen a tanuló az adott nyelven, németül megszólalni, fokozatosan növekedjen beszédbátorsága és önbizalma.
- b) Értse meg és tudja követni a tanár egyszerű utasításait.
- c) Tudjon egyszerű módon kérdezni, válaszolni, információt adni, és/vagy kérni valós beszédhelyzetekben.
- d) Legyen képes megoldani a hallás utáni értési feladatokat. Megértési problémák esetén tudjon segítséget kérni.
- e) Tanuljon meg és mondjon el emlékezetből néhány dalt, mondókát, verset az adott nyelven.

- *Olvasásértési készség:*

- a) Ébredjen fel a tanuló érdeklődése a népcsoportja kultúrája iránt.
- b) Ismerje fel és értse meg a leírt ismert szavakat, kifejezéseket. A megértést cselekvéssel, szóban vagy írásban jelezze vissza.
- c) Legyen képes az adott nyelven szöveg felolvasására életkorának megfelelően.
- d) Tudjon szövegből egyszerű információkat kiemelni.
- e) Legyen gyakorlata egyszerű, ismert nyelvi elemekből álló szöveg néma olvasással való megértésében.

- *Írásbeli készség:*

- a) Legyen képes a tanuló adott nyelven egyszerű szöveg lemásolására és tollbamondás utáni helyes leírására.
- b) Tudjon egyszerű, tényszerű információkat írni az adott nyelven.
- c) Legyen képes minta alapján több mondatból álló, összefüggő szöveget írni (párbeszéd, üzenet, képeslap, bemutatkozás stb.).

7 – 8. évfolyam

- *Beszédértés, beszédképesség:*

- a) A tanuló tudja használni a nemzetiség nyelvét hétköznapi kommunikációs helyzetekben.
- b) Legyen képes mondanivalóját a tartalomnak megfelelő formában megfogalmazni.
- c) Tudjon beszélgetést kezdeményezni és fenntartani, élményeiről beszámolni, információkat kérni és adni.

- *Olvasásértési készség:*

- a) Tudjon a tanuló nyelvtanilag összetettebb szöveget is megérteni, feldolgozni (tanórán tanári segítséggel, illetve házi olvasmányként).

- b) Ismerjen meg néhány irodalmi alkotást (verset, novellát, elbeszélést, regényt) az adott népcsoport kultúrájából.
- c) Legyen képes a nemzetiség nyelvén való olvasásra.
- d) Legyen képes a tanultak köréből bármely típusú szöveget kifejezően felolvasni (megfelelő hangsúlyokkal, a szöveg lényegének visszaadásával).

- *Írásbeli készség:*

- a) Legyen képes a tanuló az adott nyelv alapvető nyelvi és nyelvhelyességi törvényszerűségeinek alkalmazása. Tudjon összehasonlítást tenni a magyar és a nemzetiség nyelve között.
- b) Az adott nép kultúrájáról szóló alkotásokon keresztül ismerje meg annak a népnek szellemiségét, a kétnyelvűség előnyeit. Legyen képes tudásszintjének megfelelően egyszerűbb szövegek fordítását megoldani.

16.9.2 A nemzetiségi népismeret

Általános fejlesztési követelmények:

1 – 6. évfolyam

- A tanuló tudjon ismereteket meríteni különböző forrásokból népcsoportjáról, ismerje családjá és környezete nemzetiségi kötődését, zenei és tradicionális népi kultúráját, nyelvhasználati sajátosságait.
- Ismerje a nemzetiség szimbólumait, ünnepeit.
- Ismerje nemzetisége regionális és országos elhelyezkedését.

7 – 8. évfolyam

- Ismerje a tanuló a nemzetiség (és az anyanemzet) kulturális életének kiemelkedő eseményeit, országos és nemzetiségi regionális fesztiváljait, személyiségeit, műveket.
- A tanuló ismerje a nemzetiség anyaországának történelmét és társadalomföldrajzát.
- Ismerje a nemzetiség magyarországi történelmét, főbb sorsfordulóit.

16.10 Vizsgarendszer

Német nemzetiségi osztályainkban tanuló diákjaink számára lehetőséget biztosítunk arra, hogy 5., illetve 7. évfolyam végén vizsga keretében mérjék fel tudásukat. Ezzel a lehetőséggel megismerhetik az „igazi” nyelvvizsga feladattípusait, ismerkedhetnek a vizsgák légkörével.

5. évfolyam:

Az év végi vizsga a Goethe Intézet által a legfiatalabb korosztály számára kifejlesztett Fit in Deutsch A 1 nyelvvizsgálója alapján készült. A vizsga a legalapvetőbb némettudást feltételezi. A Közös Európai Nyelvi Referenciakeret hatszintű tudasskáláján az első (A1) szintnek felel meg.

A vizsga menete:

A vizsga írásbeli és szóbeli részből áll.

ÍRÁSBELI:

Leseverstehen: (kb. 20 perc; 12 pont; 20%)

Négy rövid szöveg (hirdetés, leírás) elolvasása, a hozzájuk kapcsolódó feladatok megoldása.

Hörverstehen: (kb. 20 perc; 18 pont; 30%)

Két különböző beszélgetés meghallgatása, a feladatok megoldása.

Schreiben: (kb. 20 perc; 12 pont; 20%)

Válasz e-mail írása megadott témában, meghatározott terjedelemben.

SZÓBELI:

(10-15 perc; 18 pont; 30%)

Három részből áll: *(A gyerekek egymással folytatnak kommunikációt.)*

1. Bemutatkozás
2. Kérdések szerkesztése és megválaszolása megadott témában
3. Kérések, felszólítások megfogalmazása, reagálás ezekre

A szóbeli rész hívó kártyák segítségével történik.

Értékelés:

Elérhető: 60 pont (100%)

7. évfolyam

Az év végi vizsga az ÖSD KID (A2) nyelvvizsga alapján készült. Ez a típusú nyelvvizsga alkalmas a 10-14 év közötti gyerekek nyelvi kompetenciájának mérésére. A négy legfontosabb készséget méri. Ezen a szinten a fő hangsúly a szövegértésen van (olvasás, hallás).

Vizsgarészek:

ÍRÁSBELI:

(70 pont; 80-90 perc)

Leseverstehen:

Három különböző szintű szöveg- és feladattípus megoldása, melynek során a globális és a részletes megértést vizsgáljuk. **Max. pont: 25 pont**

Hörverstehen:

Három feladat során nézzük a hallás utáni megértés szintjét. A szövegeket anyanyelvi beszélők mondják Ausztriából, Németországból és Svájcban. **Max. pont: 30 pont**

Íráskészség:

Egy megkapott e-mailre kell választ írni meghatározott témában és terjedelemben. **Max. pont: 15 pont**

SZÓBELI:

(30 pont; kb. 10 perc)

Két különböző feladat van: egy kihúzott képről leírást ad, majd ennek kapcsán beszél a képen látható témáról.

Értékelés:

A vizsgán megszerezhető max. pontszám: 100 pont

17. A fizikai állapot mérésének módszerei

17.1 Az emberi motorikum fejlesztése, fejlesztetősége

A motorikus képességek fejlődését, fejlesztését befolyásoló legfőbb tényezők: - a biológiai fejlődés, érés és a sokoldalú általános és speciális fizikai képzés.

A motorikus képességek színvonala függ: az adottságoktól (öröklött fiziológiai, biológiai, testi adottságok) és a gyakorlástól.

A motoros képességek, adottságokra épülnek és tevékenység közben, gyakorlás folyamán fejlődnek.

Az oktatásban eltöltött évek alatt még a leggyengébb testi- biológiai-fiziológiai adottságú fiatal általános fizikai teherbíró-képessége is fejleszthető arra a szintre, hogy gyenge fizikuma miatti „egészségileg hátrányos” helyzetét megszüntetve, azonos eséllyel lépjen ki a „nagybetűs életbe”:

17.2 Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének gyakorlati haszna

A próbák elvégzésével megbízható adatokat kapunk az aerob kapacitásról, amely a kardiorespiratórikus rendszer állóképességének legjobb mérőszáma, valamint azon izomcsoportok erejéről, erő-állóképességéről, amelyeket a mindennapi tevékenységünk során a leginkább igénybe veszünk.

Gyengeségük tartási rendellenességet, funkcionális scoliosist, kyphosist, stb., okozhat.

A fentiek értelmében a tanulók általános fizikai teherbíró-képességének rendszeres mérése önmagában nem cél, hanem diagnosztizáló eszköz a tanár kezében, az egészség szempontjából a leglényegesebb kondicionális képességek folyamatos, fokozatos fejlesztéséhez.

17.3 Az általános fizikai teherbíró képesség mérésének fő célja

a) *Az oktatás területén:*

Az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző szerepének növelése, népszerűsítése, tudatosítása az iskoláskorú fiatalok körében.

Minden fiatal úgy jusson el a felnőtté válásig, hogy az egészséges létezéshez szükséges fizikai szintet elérje és megtartsa.

Az oktatásban eltöltött évek alatt a rendszeres testedzés egészségmegtartó, egészségjavító szerepének folyamatos népszerűsítésével el kell érni, hogy minden tanuló elsajátítsa azokat a sportági ismereteket, amelyek elegendőek az önálló tudatos, élettanilag hatásos mozgásmennyiség összeállításához és elvégzéséhez.

b) Az egészségügy területén:

Az iskolaorvosok és védőnők vizsgálati módszereinek, illetve adatainak kibővítése, hogy a testnevelők által mért adatok ismeretében az egészségügyiek felvilágosítást kapjanak a tanulók funkcionális állapotáról, segítve ezzel a gyógyítást és a betegségek megelőzését.

A primer prevenció alapja, a közvetlen kapcsolattartásra épített szoros orvos-pedagógus együttműködés.

17.4 A testnevelő által elvégzendő feladatok

- Az országosan egységes adatszolgáltatáshoz tanév elején és a tanév végén meg kell mérni a fizikai állapot minősítéshez szükséges motorikus próbákban elért teljesítményt, és a mért eredmények pontértékei alapján kell az értékelést és minősítést elvégezni.
- Fel kell tární az egészség szempontjából leglányegesebb kondicionális képességek területén mutatkozó esetleges hiányosságokat, és képesség szerinti differenciált terheléssel, törekedni kell azok mielőbbi felszámolására. Rendszeres testedzési lehetőség biztosításával – a tanárnak, a tanulónak és a szülőnek – törekedni kell az egészséges létezés stabilabb megtartását elősegítő „kell-szint” megtartására.
- A tanulók aktív közreműködésével, a megszervezett foglalkozások keretében végzett rendszeres testedzés hatásának elemzése. Az elért változás nyomon követésének biztosítása a tanár, a diák és a szülő számára.

17.5 Általános mérési szempontok

- A teszt-vizsgálat értéke és hatékonysága nagymértékben a szigorú gyakorlati végrehajtáson és a tanulónak a testnevelő tanártól kapott motiváltságon múlik.
- A vizsgálatot a testnevelő tanár végzi az osztályban, de bárki végezheti, aki a tanulók testi nevelésével foglalkozik, így más szakos tanár is.
- A tesztekét évente kétszer, a tanév elején és végén kell végeztetni.
- Ha a motoros tesztekét és a kardio-respiratorikus állóképesség tesztjeit azonos napon mérjük, akkor először a motoros tesztekét végeztessük el.
- A motiváció növelése miatt fontos, hogy a teszt levezetője tisztában legyen, miért végeztetjük el a tesztekét és hogyan értelmezzük az eredményeket.
- A mérést mindig előzze meg az általános és speciális bemelegítés.
- Az általános testi erő, erő-állóképesség mérésére alkalmazott próbák elvégzésekor (minden próbában 3 kísérleti lehetőség megadásával) a legjobb teljesítményt kell nyilvántartásba venni és pontértékét meghatározni.
- A tesztek eredményeit minden gyermeknek személyre szólóan kell megadni. Az értékelő lapot 3 példányban kell elkészíteni. (Egyik lap a gyermeké, a másik a szülőké, a harmadik példányt a központi adatfeldolgozóknak kell megküldeni.)
- A vizsgálatot életkorra és nemre való tekintet nélkül minden olyan egészséges tanuló elvégezheti, aki az iskolai testnevelés alól nem kap teljes felmentést. A könnyített- és a gyógy-testnevelésre utalt tanulók általános izomerjének minősítése csak – szakorvosi véleményezés alapján – az orvos által nem tiltott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján végezhető el.
- A vizsgálati módszert alkotó motorikus próbák a természetes mozgásokra épülnek, ezért olyan egyszerűek, hogy végrehajtásukhoz szükséges technikai szintet már rövid gyakorlási időszak után is bárki könnyedén el tudja sajátítani.

17.5.1 Az általános fizikai teherbíró képesség minősítése

0-20 pont:	igen gyenge
21-40 pont:	gyenge
41-60 pont:	elfogadható
61-80 pont:	közepes
80-100 pont:	jó
101-120 pont:	kiváló
121-140 pont:	extra

18. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Iskolánk célja e területen, hogy biztosítsa a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl célul tűzi ki, az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében minden tevékenysége során:

- a beiratkozásnál, felvételinél
- nevelésben, tanításban, ismeretközvetítésben
- a gyerekek egyéni fejlesztésében
- az értékelés gyakorlatában
- tanulói előmenetelben
- a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában
- a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
- a továbbtanulásban, pályaaorientációban
- a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében
- a partnerség építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel

Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet fordítunk minden infrastrukturális és szakmai fejlesztés támogatása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatási helyzetére a beruházásokban, fejlesztésekben intézményünkben.

Az intézményben rendelkezésre állnak a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók eredményes oktatásának, nevelésének alapvető személyi és tárgyi feltételei.

18.1 Általános cél

hogyan érvényesüljön a:

- diszkriminációmentesség,
- szegregációmentesség,
- halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása,
- minőségi oktatáshoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása és az

- integráció biztosítása.

Iskolánkban egyenletes eloszlást mutat a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az egyes osztályokban. Nem haladja meg a sajátos nevelési igényűvé minősített (SNI) tanulók aránya az országos átlagot, vagyis nem több, mint 10 %. A fenti adatok alapján, az iskola, nem folytat szegregált oktatásszervezési gyakorlatot.

Az iskola a továbbiakban is alapfeladatának tartja a diszkrimináció, szegregáció mentesség biztosítását.

18.2 Szakmai célok

- A tehetséggondozás érdekében az országos, budapesti, kerületi tanulmányi versenyeken eredményesen szereplő tanulók a továbbiakban is elismerésben részesüljenek.
- Logopédiai, fejlesztőpedagógiai ellátás mind teljesebbé tétele a kiszűrt tanulók körében.
- Az integráció feltételrendszerének bővítése, integrációs támogatás igénybe vétele.
- Pályaorientációs tevékenységünk további szervezése pályaválasztási felelős irányításával.

18.3 Továbbtanulási mutatók az intézményben

A gimnáziumban továbbtanuló diákok aránya az országos átlag (36,6%) alatti, a szakközépiskolában tovább tanuló diákok aránya az országos átlag (43,1%) fölötti értéket mutat, a szakiskolában tovább tanuló diákok aránya közelít az országos átlaghoz (19,0%).

18.4 Részvétel az intézményi programokban

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részvételi adatainak vizsgálata az intézmény nyújtotta programokban.

18.5 Tanórán kívüli programokon való részvétel iskolánkban

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat arra ösztönözzük, hogy mind nagyobb százalékban vegyék igénybe az iskola által szervezett tanórán kívüli szabadidős programokat. Ezt erősítendő, az éves munkaterv elkészítésekor kikérjük a DÖK véleményét.

18.6 Intézményi és szervezeti együttműködések

Együttműködés az intézmény környezetében működő társadalmi és szakmai szereplőkkel

Szervezetek, intézmények	Együttműködés jellege		
	Rendszeres kapcsolat (gyakoriság)	Alkalmi találkozók	Nincs kapcsolat
Cigány nemzetiségi önkormányzat			X
Családsegítő		X	
Gyermekjóléti szolgálat	heti		
Védőnők	heti		
Nevelési Tanácsadó	heti		
Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság		X	
Országos Beszédvizsgáló és Rehabilitációs Központ		X	
Gyámhivatal		X	
Rendőrség		X	
Drogprevenációs Alapítvány Drogoplex Ambulancia		X	
Pestújhelyi Gyermekotthon, Aranyhíd Gyermekotthon		X	
Örmény nemzetiségi önkormányzat	rendszeres		
Német nemzetiségi önkormányzat	rendszeres		
Csokonai Művelődési Központ	rendszeres		
Pestújhelyi Községi Ház		X	
Újpalotai Szabadidő Központ	heti		

18.7 Kiemelt nevelési - oktatási feladataink megvalósulási formái

18.7.1 Szakmai programunk kiemelt nevelési területei

- az egészséges életmódra nevelés
- az anyanyelvi nevelés
- környezettudatosságra nevelés
- az iskolai életre, következő iskolafokra való felkészítés
- játékos mozgásfejlesztés
- családi életre nevelés
- gazdasági és pénzügyi nevelés
- pályaaorientációs nevelés

18.7.2 A nevelő-oktatómunka formái

- tanítási óra, egyéb foglalkozások
- német nemzetiségi, művészeti, természettudományos, idegen nyelvi oktatás
- korrepetálás, felzárkóztatás, fejlesztés
- szakkörök és érdeklődési köröknek megfelelő csoportfoglalkozások, tehetséggondozás
- személyiségfejlesztő és önismereti csoportok
- erdei iskola, tanulmányi kirándulás, nyári táborok, színház- és múzeumlátogatás, kulturális rendezvények
- hagyományos intézményi programjaink (iskolai egészséggondozás-egészségnap, drog prevenciós foglalkozások, szexuális felvilágosítás, házi versenyek, Hartyán-nap, családi sport nap,)

18.7.3 A fejlesztést végzők

Iskolán belül:

- osztályfőnök
- tanárok, tanítók
- könyvtáros
- fejlesztőpedagógusok, logopédusok
- iskolapszichológus
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- szabadidő-szervező
- diákönkormányzatot segítő tanár

18.8 Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos pedagógia feladatok, tevékenységek

Célok, feladatok

- az iskola együttműködő kapcsolata a családokkal
- a családok segítése a szociális munka és a szociálpedagógia eszközeivel, családlátogatás, családgondozás a gyermekvédelmi felelős részéről
- törekvés a problémák megelőzésére, azok pontos feltárására, a hatékony problémamegoldásra
- együttműködés a tantestületen belül a problémák hatékony kezelése érdekében (gyermekvédelmi felelős, osztályfőnökök, intézményvezető, iskolapszichológus, szabadidő-szervező)
- titoktartásra vonatkozó előírások betartása
- szabadidős programok biztosítása (külön figyelmet fordítva a gyermekvédelmi nyilvántartásban szereplő, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a veszélyeztetett helyzetű gyermekekre) együttműködve a szabadidő-szervezővel, diákönkormányzattal
- partnerek tájékoztatása a törvénymódosításokról, jogszabályi lehetőségeikről.